

Закон о електронским комуникацијама

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се: услови и начин обављања делатности у области електронских комуникација; надлежности Владе и државних органа у области електронских комуникација; положај и рад Регулаторног тела за електронске комуникације и поштанске услуге; спровођење јавних консултација; обављање делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења; планирање, пројектовање, изградња или постављање, коришћење и одржавање електронских комуникационих мрежа, припадајућих средстава, електронске комуникационе опреме, радио-опреме и терминалне опреме; право службености и заједничког коришћења; међуповезивање и приступ; пружање услуга универзалног сервиса; одређивање тржишта подложних претходној регулацији, анализа тржишта, одређивање привредног субјекта са значајном тржишном снагом (у даљем тексту: привредни субјект са ЗТС) и овлашћења Регулаторног тела за електронске комуникације и поштанске услуге у односу на привредни субјект са ЗТС; управљање и коришћење адреса и бројева; управљање, коришћење и контрола радиофреквенцијског спектра; дистрибуција медијских садржаја; заштита права крајњих корисника; безбедност и интегритет електронских комуникационих мрежа и услуга; надзор над применом овог закона; мере за поступање супротно одредбама овог закона, као и друга питања од значаја за функционисање и развој електронских комуникација у Републици Србији.

Члан 2.

Пружање јавних електронских комуникационих мрежа и услуга, просторно планирање, изградња, одржавање, развој и коришћење електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава, као и управљање и коришћење радиофреквенцијског спектра и нумерације који представљају природно ограничена јавна добра, од посебног су интереса за Републику Србију.

Члан 3.

Одредбе овог закона не односе се на електронске комуникационе мреже за посебне намене, осим одредаба које се односе на коришћење радиофреквенцијског спектра за посебне намене и посебне случајеве међуповезивања електронских комуникационих мрежа за посебне намене и јавних електронских комуникационих мрежа.

Одредбе овог закона не односе се на садржај услуге која се пружа преко електронских комуникационих мрежа коришћењем електронских комуникационих услуга.

Значење појединих појмова

Члан 4.

Поједини појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) адреса је низ знакова, слова, цифара и сигнала који је намењен за одређивање одредишта везе;
- 2) апликативни програмски интерфејс (АПИ) је софтверски интерфејс између апликација пружалаца медијских садржаја и уређаја за пријем тих садржаја, као и средства у напредној дигиталној опреми за услуге дигиталног радија и телевизије;
- 3) база података о задужености крајњих корисника представља базу података пружаоца услуге о солвентности крајњих корисника, односно базу података која у смислу овог закона садржи податке о укупном износу, врсти и ажурности у испуњавању обавеза физичких и правних лица које прикупља посебно лице сагласно закону о заштити корисника финансијских услуга, у које се укључују и подаци о крајњим корисницима по закључењу корисничког уговора;
- 4) безбедност електронских комуникационих мрежа и услуга представља способност електронских комуникационих мрежа и услуга да буду заштићене, до одређеног нивоа, од било које радње којом се угрожава доступност, аутентичност, интегритет или поверљивост тих мрежа и услуга, сачуваних, пренетих или обрађених података или повезаних услуга које те електронске комуникационе мреже или услуге нуде или којима омогућавају приступ;
- 5) безбедносни инцидент је догађај који има негативан утицај на безбедност електронских комуникационих мрежа или услуга;
- 6) бројеви су низови цифара који се употребљавају за адресирање у електронским комуникационим мрежама;
- 7) географски број је број из националног Плана нумерације чији део цифара има географско значење, који се користи за усмеравање позива на физичко место терминалне тачке мреже;
- 8) говорна комуникациона услуга је јавно доступна електронска комуникациона услуга за, директно или индиректно, упућивање и примање националних, односно националних и међународних позива преко једног или више бројева из националног или међународног плана нумерације;
- 9) делатност електронских комуникација обухвата пружање јавних електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава и/или јавно доступних електронских комуникационих услуга;
- 10) дељени приступ локалној петљи подразумева давање одређеног дела капацитета локалне петље или локалне потпетље (нпр. одређеног фреквенцијског опсега) привредног субјекта са значајном тржишном снагом на коришћење другом привредном субјекту;
- 11) дистрибуција медијских садржаја обухвата пренос медијских садржаја до крајњег корисника;
- 12) електромагнетска компатибилност (ЕМС) је способност уређаја или система да ради на задовољавајући начин у свом електромагнетском окружењу и да не узрокује недозвољене електромагнетске сметње другим уређајима или системима у том окружењу;
- 13) електронска комуникациона мрежа представља системе преноса и, зависно од примене, уређаје за комутацију и усмеравање и друге ресурсе, укључујући пасивне мрежне елементе, који омогућавају пренос сигнала помоћу жичних, радио, оптичких или других електромагнетских средстава, укључујући сателитске мреже, фиксне (са комутацијом кола и пакета, укључујући интернет) и мобилне мреже, енергетске кабловске системе у делу који

се користи за пренос сигнала, мреже које се користе за дистрибуцију медијских садржаја које укључују мреже за радијску и телевизијску радио-дифузију терестрчким путем и мреже кабловске телевизије, без обзира на врсту података и информација који се преносе;

- 14) електронска комуникациона мрежа за посебне намене је електронска комуникациона мрежа органа одбране и безбедности, органа државне управе надлежних за заштиту и спасавање, као и служби за хитне интервенције (у даљем тексту: службе за хитне интервенције), која се користи за намене за које су наведени органи основани, не користи се у комерцијалне сврхе и не даје се на коришћење трећим лицима;
- 15) електронска комуникациона опрема је опрема која се употребљава за обављање делатности електронских комуникација;
- 16) електронска комуникациона услуга је услуга која се по правилу пружа уз накнаду путем електронских комуникационих мрежа и обухвата услугу приступа интернету, комуникациону услугу између особа и услугу која се састоји у целини или већим делом од преноса сигнала укључујући услугу дистрибуције медијских садржаја и услугу комуникације између машина, али не обухвата услугу производње медијских садржаја или обављања уредничке контроле над медијским садржајима који се преносе путем електронских комуникационих мрежа и услуга;
- 17) делотворна конкуренција је стање на релевантном тржишту електронских комуникација када на њему не постоје привредни субјекти са значајном тржишном снагом;
- 18) комуникациона услуга између лица је услуга која се по правилу пружа уз накнаду и која омогућава директну и интерактивну размену информација између ограниченог броја лица путем електронских комуникационих мрежа, при чему лица која захтевају комуникацију или у њој учествују одређују једног или више прималаца, али не укључује услугу која омогућава комуникацију између лица и интерактивну комуникацију само као мање битну помоћну функцију која је суштински повезана са другом услугом;
- 19) електронска порука је сваки текстуални, гласовни, звучни или сликовни запис, послат преко јавне комуникационе мреже, који се може похранити у мрежи или у терминалној опреми примаоца све док је прималац не преузме или јој приступи;
- 20) електронски програмски водич је услуга придодата дигиталном преносу медијских садржаја, која крајњем кориснику омогућава једноставно претраживање понуђених медијских садржаја и услуга;
- 21) заједничко коришћење радиофреквенцијског спектра је приступ истим радиофреквенцијским опсезима од стране два или више корисника, на основу споразума о заједничком коришћењу, које је омогућено на основу општег овлашћења, појединачне дозволе за коришћење радио-фреквенција или њихове комбинације, укључујући и регулаторне приступе као што је дељени приступ на основу дозволе који има за циљ олакшавање заједничког коришћења радиофреквенцијских опсега, а на основу обавезујућег уговора свих укључених страна, у складу са правилима за заједничко коришћење која су утврђена у појединачној дозволи за коришћење радио- фреквенција, како би се свим корисницима гарантовали предвидиви и поуздани споразуми о заједничком коришћењу, не доводећи у питање примену права тржишног надметања;
- 22) злоупотреба електронских комуникација је свако понашање противно сврси закљученог уговора о пружању јавне електронске комуникационе услуге, односно мреже којим се наноси материјална или нематеријална штета другој уговорној страни;

- 23) интернет је глобални електронски комуникациони систем сачињен од великог броја међусобно повезаних електронских комуникационих мрежа и уређаја, који размењују податке користећи заједнички скуп комуникационих протокола;
- 24) интероперабилност је својство два или више система или њихових делова да размењују податке и користе податке који су размењени;
- 25) интерфејс је физичка или логичка веза између два или више уређаја, два или више делова истог уређаја, или медијума преноса, дефинисана функционалним карактеристикама, карактеристикама сигнала или другим одговарајућим карактеристикама;
- 26) јавна електронска комуникациона мрежа је електронска комуникациона мрежа која се, у целини или претежно, користи за пружање јавно доступних електронских комуникационих услуга и омогућава пренос података између терминалних тачака мреже;
- 27) јавна електронска комуникациона услуга је електронска комуникациона услуга која је јавно доступна на комерцијалној основи;
- 28) јавна телефонска говорница је јавно доступан телефон чије се коришћење плаћа;
- 29) кабловска канализација је део припадајућих средстава електронске комуникационе мреже који се састоји од мреже кабловских цеви и окана, а који служи за постављање и заштиту каблова електронске комуникационе мреже;
- 30) класа радио-опреме је класа која обухвата појединачне категорије радио-опреме које се сматрају сличним, као и оне радио-интерфејсе за које је радио-опрема пројектована;
- 31) колокација је услуга пружања физичког простора и техничких средстава на одређеној локацији, потребних ради смештаја и повезивања електронске комуникационе опреме оператора;
- 32) комуникација означава размену или преношење информација између одређеног броја страна путем јавно доступних електронских комуникационих услуга, изузев информација које се преносе у склопу услуга дистрибуције медијских садржаја преко електронских комуникационих мрежа и које се не могу повезати са одређеним крајњим корисником, односно примаоцем;
- 33) комуникациона услуга између лица заснована на коришћењу нумерације је комуникациона услуга између лица која се повезује са јавно додељеном нумерацијом, односно бројем или бројевима из националног или међународног плана нумерације, или која омогућава комуникацију са бројем или бројевима из националног или међународног плана нумерације
- 34) комуникациона услуга између лица која није заснована на коришћењу нумерације је комуникациона услуга између лица која се не повезује са јавно додељеном нумерацијом, односно бројем или бројевима из националног или међународног плана нумерације, или која не омогућава комуникацију са бројем или бројевима из националног или међународног плана нумерације;
- 35) корисник је физичко или правно лице које користи или захтева коришћење јавно доступне електронске комуникационе услуге;
- 36) крајњи корисник је корисник који не пружа услуге коришћења јавне електронске комуникационе мреже или јавно доступне електронске комуникационе услуге;

- 37) локална петља је физичко коло које повезује терминалну тачку мреже са главним разделником или еквивалентним средством у јавној фиксној електронској комуникационој мрежи;
- 38) локална потпетља је део локалне петље која повезује терминалну тачку мреже са главним разделником или одређеном приступном тачком у јавној фиксној електронској комуникационој мрежи;
- 39) малопродајна цена терминалне опреме је цена по којој крајњи корисник може да купи терминалну опрему, без обавезе закључивања корисничког уговора;
- 40) медијски садржаји су програмски садржаји који се, када се дистрибуирају путем електронских комуникационих мрежа, пружају корисницима као аудиовизуелне медијске услуге и медијске услуге радија;
- 41) међуповезивање (интерконекција) је посебна врста приступа оствареног између оператора, којим се успоставља физичко и логичко повезивање јавних електронских комуникационих мрежа, како би се корисницима услуга једног или више привредних субјеката омогућила међусобна комуникација, односно приступ услугама које пружају други привредни субјекти или трећа лица која имају приступ мрежи;
- 42) мрежа за приступ је јавна електронска комуникациона мрежа која обезбеђује пренос електронских комуникационих сигнала између утврђених локација са којих се пружају електронске комуникационе услуге крајњим корисницима и терминалних тачака мреже на локацијама крајњих корисника;
- 43) мрежа високог капацитета је електронска комуникациона мрежа која омогућава пружање услуга широкопојасног приступа са протоцима од најмање 30 Mbit/s;
- 44) мрежа врло високог капацитета је електронска комуникациона мрежа која се у потпуности састоји од оптичких елемената најмање до разделне тачке на крајњој локацији или електронска комуникациона мрежа, која у уобичајеном условима, при максималном оптерећењу, може да оствари сличне параметре мреже у погледу доступног пропусног опсега (download, upload), отпорности, параметара који се односе на грешке при преносу и кашњење (латенција) и његове варијације; параметри мреже могу се сматрати сличним независно од тога да ли се мења искуство крајњег корисника због различитих особина медијума преноса којим се мрежа повезује са терминалном тачком мреже;
- 45) мултиплекс је стандардизовани ток сигнала који се примењује за дигиталну радио-дифузију, а који укључује радио и телвизијске програме, као и друге податке;
- 46) најпримеренија пријемна тачка хитне комуникације је пријемна тачка хитне комуникације коју су надлежна тела унапред одредила за пријем комуникације упућене хитним службама на одређеном подручју или за хитну комуникацију одређене врсте;
- 47) намена радиофреквенцијског спектра је одређивање намене одређеног радиофреквенцијског опсега, ако је примењиво, за коришћење од стране једне или више врста радиокомуникацијских служби, под утврђеним условима;
- 48) напредна опрема за дигиталну телевизију је уређај који се користи за повезивање на телевизијски пријемник или интегрисани дигитални телевизијски пријемник, који може да прима дигиталне интерактивне телевизијске услуге;

- 49) негеографски број је број из националног Плана нумерације који није географски, а обухвата, између осталог, бројеве у мобилној мрежи, бројеве услуга бесплатног позива и бројеве услуга са додатом вредношћу;
- 50) оператор је лице које пружа или је овлашћено да пружа јавне електронске комуникационе мреже или припадајућа средства;
- 51) оператор електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја је лице које пружа, или је овлашћено да пружа електронску комуникациону услугу дистрибуције медијских садржаја;
- 52) оператор мултиплекса је лице које пружа или је овлашћено да пружа електронску комуникациону услугу формирања и управљања мултиплексом;
- 53) опште овлашћење представља правни оквир којим се обезбеђују права пружања електронских комуникационих мрежа или услуга и утврђују посебне обавезе који су примењиве на све или одређене врсте електронских комуникационих мрежа и услуга, у складу са одредбама овог закона;
- 54) органи одбране и безбедности су органи државне управе надлежни за послове одбране и унутрашњих послова, Војска Србије и службе безбедности Републике Србије;
- 55) повезане услуге су услуге повезане са електронском комуникационом мрежом или електронском комуникационом услугом, које омогућавају или подржавају пружање услуга, самостално пружање или аутоматизовано пружање услуга путем те мреже или услуге, или имају такву могућност, и укључују, између осталог, услуге система за превођење бројева или система са еквивалентном функционалношћу, система условног приступа и електронских програмских водича, као и друге услуге, попут услуга за утврђивање идентитета, локације и присутности;
- 56) повлашћена цена терминалне опреме је цена по којој крајњи корисник може да купи терминалну опрему под повлашћеним условима, приликом закључења корисничког уговора на одређено време;
- 57) повреда података о личности је свака повреда безбедности података која доводи до ненамерног или незаконитог уништавања, губитка, измене, неовлашћеног обелодањивања података о личности или приступа подацима о личности који се преносе, чувају или на други начин обрађују у вези са пружањем јавно доступних електронских комуникационих услуга;
- 58) подаци о локацији позиваоца су подаци из мрежне инфраструктуре или из мобилних уређаја који су обрађени у јавним мобилним електронским комуникационим мрежама, а који показују географску локацију мобилне терминалне опреме крајњег корисника и подаци о физичкој адреси терминалне тачке мреже у јавним фиксним електронским комуникационим мрежама;
- 59) подаци о саобраћају се односе на податке о личности који се обрађују приликом преноса и тарифирања комуникације унутар електронске комуникационе мреже;
- 60) позив је веза, успостављена путем јавно доступне електронске комуникационе услуге између особа, која омогућава двосмерну гласовну комуникацију;
- 61) потпуни рашчлањени приступ локалној петљи подразумева давање пуног капацитета локалне петље или локалне потпетље привредног субјекта са значајном тржишном снагом на коришћење другом привредном субјекту;

- 62) потрошач је физичко лице које користи или захтева коришћење јавно доступне електронске комуникационе услуге за личне потребе, које се не односе на обављање пословне делатности, професије или заната;
- 63) преносивост броја је могућност крајњег корисника да промени оператора електронских комуникационих услуга, без промене корисничког броја;
- 64) претходна регулација односи се на одређивање посебних услова под којима привредни субјекти са значајном тржишном снагом обављају делатност електронских комуникација ради обезбеђивања развоја конкуренције на тржишту;
- 65) пријемна тачка хитне комуникације је физичка локација на којој се прво прима хитна комуникација у оквиру надлежног органа или организације, одређеног у складу са посебним прописима;
- 66) припадајућа средства обухватају повезане услуге, линијску и другу физичку инфраструктуру, као и друга средства или елементе повезане са електронском комуникационом мрежом или електронском комуникационом услугом, који омогућавају или подржавају пружање услуга путем те мреже или услуге, или се могу искористити у те сврхе, укључујући, између осталог, зграде или улазе у зграде, кабловску канализацију и комуникационе инсталације у зградама, антене, торњеве и друге потпорне објекте, кабловске цеви и канале, стубове, окна и разводне ормаре;
- 67) приступ подразумева омогућавање доступности средстава или услуга привредним субјектима под утврђеним условима, било на ексклузивној или неексклузивној основи, ради пружања електронских комуникационих услуга, укључујући електронске комуникационе услуге путем којих се пружају услуге информационог друштва или преносе медијски садржаји; обухвата, између осталог: приступ елементима мреже и припадајућим средствима, што може да обухвати и прикључење опреме путем фиксних или покретних средстава (нарочито приступ локалној петљи и средствима и услугама неопходним за пружање услуга преко локалне петље), приступ физичкој инфраструктури (укључујући приступ зградама, кабловској канализацији и антенским стубовима), приступ одговарајућим софтверским системима (укључујући приступ системима за оперативну подршку), приступ информационим системима и базама података за резервисање, пружање, наручивање, одржавање, поправке и издавање рачуна, приступ системима за превођење бројева или системима са еквивалентном функционалношћу, приступ фиксним и мобилним мрежама (посебно за потребе роминга), приступ системима условног приступа за услуге дигиталне телевизије, као и приступ виртуелним мрежним услугама;
- 68) привредни субјект је лице које обавља делатност електронских комуникација;
- 69) пружалац услуге је лице које пружа јавно доступне електронске комуникационе услуге;
- 70) пружање електронских комуникационих мрежа обухвата успостављање, рад, контролу и обезбеђивање доступности тих мрежа;
- 71) радио-интерфејс је веза између мобилне станице и радио-опреме у мрежи, дефинисана функционалним карактеристикама, карактеристикама интерконекције и другим одговарајућим карактеристикама;
- 72) радио-опрема је електрични или електронски производ, који намерно емитује и/или прима радио-таласе у сврху радио-комуникације и/или радио-детерминације, или електрични или

електронски производ који мора бити употпуњен помоћном опремом, као што је антена, да би намерно емитовао и/или примао радио-таласе у сврху радио-комуникације и/или радио-детерминације;

- 73) радиофреквенцијски опсег је део радиофреквенцијског спектра одређен граничним радиофреквенцијама;
- 74) радиофреквенцијски спектар је део електромагнетског спектра који се односи на радиофреквенције испод 3000 GHz;
- 75) радио-станица је један или више предајника или пријемника или комбинација предајника и пријемника, укључујући припадајућу опрему, потребних на једном месту за обављање радиокомуникацијске службе или радиоастрономске службе;
- 76) радио-мрежа са локалним покривањем (RLAN) је систем бежичног приступа мале снаге, кратког домета и са малим ризиком од сметњи за друге такве системе које су у близини и који на неексклузивној основи користи усклађени радиофреквенцијски спектар;
- 77) рашчлањени приступ локалној петљи односи се на потпуни рашчлањени приступ локалној петљи и дељени приступ локалној петљи, при чему не долази до промене власништва над локалном петљом;
- 78) систем условног приступа је било која техничка мера, систем аутентификације и/или решење којим се омогућава приступ заштићеним медијским садржајима у разумљивом облику уз услов плаћања претплате или други облик претходног појединачног овлашћења;
- 79) терминална опрема је производ, односно његова компонента, која се, у целини или делимично, користи за пружање електронских комуникационих услуга, а прикључује се, директно или индиректно, било којим путем, на интерфејсе јавних електронских комуникационих мрежа;
- 80) терминална тачка мреже је физичка тачка у којој крајњи корисник остварује приступ јавно доступној електронској комуникационој мрежи, а у мрежама које користе комутацију или усмеравање једнозначно је одређена мрежном адресом, која може бити повезана са бројем или именом крајњег корисника;
- 81) трајни носач података је средство које крајњем кориснику омогућава чување информација које су му лично упућене и којима може накнадно приступати током одговарајућег времена у сврхе за које су те информације намењене и које омогућавају непромењену репродукцију сачуваних информација;
- 82) услуга комплетног разговора је мултимедијална комуникација у реалном времену која омогућава двосмеран симетричан пренос видеа, текста и говора између корисника на две или више локација у реалном времену;
- 83) услуга приступа интернету је јавно доступна услуга електронских комуникација која омогућава приступ интернету и самим тим повезивање са скоро свим крајњим тачкама интернета, без обзира на мрежну технологију и терминалну опрему која се употребљава;
- 84) универзални сервис представља скуп електронских комуникационих услуга одређеног обима и квалитета, које су доступне свим крајњим корисницима на територији Републике Србије, независно од географске локације, по приступачним ценама;
- 85) усклађени радиофреквенцијски спектар је радиофреквенцијски спектар за који су усаглашеним техничким мерама Европске комисије, у складу са релевантном одлуком

Европске уније о регулаторном оквиру за политику радиофреквенцијског спектра, утврђени усклађени услови у погледу доступности и ефикасног коришћења;

- 86) услуга са додатом вредношћу је услуга која се пружа путем јавних комуникационих мрежа и услуга уз коришћење посебних бројева или кодова из плана нумерације које се тарифирају на посебан начин, а у сврху прибављања унапред одређених додатних садржаја и/или услуга;
- 87) хитна комуникација је комуникација путем комуникационих услуга између особа, и то између крајњег корисника и пријемне тачке хитне комуникације са циљем тражења или примања брзе помоћи од хитних служби;
- 88) хитна служба је служба која, у складу са посебним прописима, пружа непосредну и брзу помоћ у случају када су директно угрожени живот или здравље, здравље и безбедност појединца или јавности, приватна или јавна својина или животна средина;
- 89) штетна сметња је сметња која угрожава рад радионавигацијске службе или других служби безбедности, или на други начин озбиљно деградира, омета или у више наврата прекида радиокомуникацијску службу која ради у складу са важећим међународним и националним прописима.
- 90) сметња (интерференција) је присуство нежељених сигнала на улазу у пријемник датог радиокомуникацијског система, као последица емисије, зрачења, индукције или њихових комбинација од стране других радиокомуникацијских система. Присуство сметње манифестује се деградацијом квалитета преноса сигнала;

Сви термини, којима су у овом закону означени положаји, професије, односно занимања, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају природни, мушки и женски род лица на које се односе.

II НАДЛЕЖНОСТИ ВЛАДЕ И МИНИСТАРСТВА У ОБЛАСТИ ЕЛЕКТРОНСКИХ КОМУНИКАЦИЈА

Члан 5.

Влада, на предлог Министарства надлежног за послове телекомуникација (у даљем тексту: Министарство)

1. утврђује политику у области електронских комуникација руководећи се циљевима и принципима регулисања односа у области електронских комуникација;
2. доноси документе јавних политика којима се одређују национални приоритети у планирању изградње, постављања и пружања јавних електронских комуникационих мрежа и услуга од интереса за Републику Србију;
3. ближе уређује и предузима подстицајне мере за унапређење тржишта електронских комуникација које се нарочито односе на: развој широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије, обезбеђивање пружања јавних електронских комуникационих мрежа и услуга, као и начин пружања тих услуга, укључујући критеријуме за остваривање подстицајних мера, као и временски период примене тих мера, на транспарентан и недискриминаторан начин, а сразмерно

циљу и очекиваним резултатима њихове примене, уз поштовање принципа контроле државне помоћи и заштите конкуренције;

Министарство, у складу са законом:

- организује и координира активности државних органа у спровођењу мера у реализацији политике у области електронских комуникација;
- у сарадњи са Регулаторним телом за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор) припрема предлог докумената јавних политика из става 1. тачка 2. овог члана и усклађује активности свих носилаца појединих мера у њиховом спровођењу.;
- организује и координира активности свих носилаца појединих мера у спровођењу подстицајних мера из става 1. тачка 3. овог члана;
- представља Републику Србију у међународним организацијама и институцијама у области електронских комуникација и стара се о спровођењу потврђених међународних уговора и посебних међународних уговора о сарадњи (меморандуми о сарадњи, споразуми о сарадњи и др) у области електронских комуникација;
- предузима мере за подстицање инвестиција у области електронских комуникација и употребе информационо-комуникационих технологија;
- предузима мере за подстицање истраживања и развоја у области електронских комуникација;
- може давати Регулатору смернице за спровођење утврђених начела и циљева политике развоја електронских комуникација, при чему се тим смерницама, које морају бити јавно доступне, не сме утицати на доношење његових одлука у појединачним случајевима;
- врши надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега;
- обавља и друге послове у складу са циљевима и принципима регулисања односа у области електронских комуникација,
- доприноси усклађивању домаћих прописа у области електронских комуникација са одговарајућим прописима Европске уније и
- одлучује о другим питањима када је то предвиђено овим законом.

У припреми аката из става 2. тачка 2. овог члана учествују надлежни органи аутономне покрајине.

Члан 6.

У извршавању својих надлежности Министарство поступа правремено, транспарентно, независно, објективно, пропорционално и недискриминаторно.

За обављање послова из своје надлежности Министарство обезбеђује потребне техничке, финансијске и људске ресурсе.

Ради обављања послова из своје надлежности Министарство може да захтева од оператора достављање потребних података и информација, уколико Регулатор не располаже траженим подацима.

Захтев Министарства из става 3. овог члана мора бити образложен, сразмеран и објективно оправдан.

Рок за достављање потребних података и информација из става 3. овог члана не може бити краћи од 15 дана од дана пријема захтева Министарства.

Са достављеним подацима Министарство поступа сходно закону којим се уређује заштита пословне тајне и тајност података.

III РЕГУЛАТОРНО ТЕЛО ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ

Национално регулаторно тело

Члан 7.

Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор) је национално регулаторно тело за обављање регулаторних и других послова у оквиру делокруга и надлежности прописаних овим законом и посебним законом којим се уређује област поштанских услуга.

Регулатор у обављању својих регулаторних послова поступа непристрасно, објективно, транспарентно, сразмерно и без дискриминације и овлашћен је да предузима све потребне и сразмерне мере за остваривање циљева утврђених у ставу 4. овога члана.

Регулатор у оквиру своје надлежности обезбеђује спровођење политика које имају за циљ подстицање слободе изражавања и информисања, културне и језичке разноликости и медијског плурализма.

У обављању регулаторних послова, прописаних овим законом, Регулатор предузима мере ради остваривања следећих циљева:

1) подстицање повезаности и приступа мрежама врло високог капацитета, укључујући фиксне, мобилне и бежичне мреже, као и њихово коришћење од стране свих грађана и пословних субјеката у Републици Србији;

2) заштита конкуренције у пружању јавних електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава, укључујући ефикасну инфраструктурну заштиту конкуренције, као и заштиту конкуренције у пружању јавних електронских комуникационих услуга и повезаних услуга;

3) развој тржишта Републике Србије уклањањем преосталих препрека и олакшавањем конвергентних услова за улагања у јавне електронске комуникационе мреже и услуге, припадајућа средства и повезане услуге, као и за њихово пружање, предвидљивим регулаторним приступом, ефективном, ефикасном и усклађеним коришћењем радиофреквенцијског спектра, иновацијама, пружањем, доступношћу и интероперабилности услуга и повезаности између крајњих корисника;

4) подстицање интереса грађана обезбеђивањем повезаности и доступности као и коришћења мрежа врло високог капацитета, укључујући фиксне, мобилне и бежичне мреже, јавних електронских комуникационих услуга, омогућавањем највећих могућих погодности у односу на избор цене и квалитета на основу ефикасне заштите конкуренције, одржавањем безбедности мрежа и услуга, обезбеђивањем високог нивоа заштите крајњих корисника, посебно у односу на приступачност цена, подстицањем давања јасних обавештења, и то посебно у погледу објављивања и транспарентности цена и услова коришћења јавних електронских комуникационих услуга, пружања упоредивих обавештења крајњим корисницима од стране оператора, решавањем потреба посебних

друштвених група, и то посебно крајњих корисника са инвалидитетом, крајњих корисника старијег животног доба и крајњих корисника са посебним социјалним потребама, обезбеђивањем избора и једнаког приступа за крајње кориснике са инвалидитетом, као и предузимањем свих потребних мера како би се крајњим корисницима омогућио приступ услугама и апликацијама.

5) Регулатор ради остварења циљева из става 4. овог члана поступа на следећи начин:

(1) у сарадњи са Министарством, подстиче регулаторну предвидивост обезбеђујући доследан регулаторни приступ током одговарајућег периода преиспитивања;

(2) спречава дискриминацију у поступању према операторима јавних електронских комуникационих мрежа и услуга у сличним околностима;

(3) подстиче ефективна улагања и иновације у нову и напредну инфраструктуру, на начин којим се обезбеђује да било која обавеза приступа обухвата ризик улагања, као и да се омогућавају различити споразуми о сарадњи између улагача у инфраструктуру и тражиоца приступа како би се расподелио ризик улагања, обезбеђујући при томе заштиту конкуренције и поштовање начела недискриминације;

(4) на одговарајући начин узима у обзир различитости услова повезаних са инфраструктуром, заштиту конкуренције, крајње кориснике, а посебно потрошаче у различитим географским подручјима, укључујући локалну инфраструктуру којом управљају физичка лица на непрофитној основи;

(5) одређује претходне регулаторне обавезе само у мери потребној за обезбеђивање ефикасне и одрживе заштите конкуренције у интересу крајњих корисника, као и смањивањем или укидањем тих обавеза чим се тај услов испуни.

У обављању регулаторних послова, прописаних овим законом и посебним законом којим се уређује подручје поштанских услуга, Регулатор не може ни од једног другог тела да тражи ни да прима упутства.

Правни положај

Члан 8.

Регулатор, основан овим законом, је независна регулаторна организација која врши јавна овлашћења у циљу ефикасног спровођења утврђене политике у области електронских комуникација, обезбеђивања конкуренције, развоја тржишта електронских комуникација и заштите интереса крајњих корисника, у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу њега као и јавна овлашћења у циљу регулисања тржишта поштанских услуга у складу са посебним законом којим се уређују поштанске услуге.

Оснивач Регулатора је Република Србија, а оснивачка права врше Народна скупштина и Влада.

Регулатор има својство правног лица, које стиче уписом у судски регистар.

Регулатор је у обављању својих послова независан од органа извршне власти, других државних органа и организација, као и од правних и физичких лица која обављају делатност електронских комуникација и поштанских услуга и самостално располаже финансијским средствима у складу са одобреним финансијским планом.

За обављање послова из своје надлежности Регулатор обезбеђује потребне техничке, финансијске и људске ресурсе .

На права, обавезе и одговорности запослених у Регулатору примењују се општи прописи којима се уређују радни односи, општи акти Регулатора и уговор о раду.

У погледу заснивања радног односа са запосленима у Регулатору сходно се примењују прописи о јавним агенцијама.

У погледу законитости рада Регулатора, стручности, политичке неутралности, непристрасности, употребе службеног језика и писма, стручне спреме и оспособљености запослених за обављање поверених послова, као и канцеларијског пословања, примењују се прописи везани за државну управу.

Регулатор може, у сврху обављања појединих стручних послова из своје надлежности, ангажовати друга домаћа или страна правна и физичка лица.

Начин рада, унутрашње уређење, заснивање радног односа са запосленима, спречавање сукоба интереса запослених као и друга питања од значаја за рад Регулатора уређују се Статутом, који доноси Савет Регулатора, уз сагласност Народне скупштине.

Надлежности Регулатора

Члан 9.

Регулатор, у складу са законом:

- 1) доноси подзаконске акте;
- 2) одлучује о правима и обавезама привредног субјекта и корисника;
- 3) ближе прописује опште услове за обављање делатности електронских комуникација;
- 4) врши процену и прати стање тржишта и конкуренције у вези са отвореним приступом интернету;
- 5) захтева од оператора и других лица податке и информације ради вршења стручног надзора;
- 6) доноси одлуку у вези са спровођењем претходне регулације тржишта, укључујући одређивање обавезе међуповезивања и приступа;
- 7) одређује једног или више оператора са обавезом пружања појединих или свих услуга универзалног сервиса, на делу или целој територији Републике Србије, водећи рачуна да услуге универзалног сервиса буду доступне свим крајњим корисницима на територији Републике Србије, независно од географске локације;
- 8) спроводи поступак израде географског прегледа распрострањености електронских комуникационих мрежа;
- 9) врши обрачун нето трошка пружања и дефинише начин надокнаде прекомерних трошкова услуга универзалног сервиса;
- 10) ближе прописује услове коришћења радиофреквенцијског спектра и припрема Предлог плана намене радиофреквенцијских опсега и предлоге планова расподеле радио-фреквенција;
- 11) управља радиофреквенцијским спектром и доноси одлуке у вези са издавањем, изменом, продужењем, преносом, обновом, ограничењем и одузимањем појединачне дозволе за коришћење радиофреквенцијског спектра;

- 12) припрема и спроводи поступак јавног надметања за издавање појединачних дозвола за коришћење радиофреквенцијског спектра;
- 13) координира коришћење радиофреквенцијског спектра;
- 14) доноси одлуку у вези са обавезом преноса одређеног медијског садржаја, на захтев тела надлежног за електронске медије;
- 15) доноси План нумерације
- 16) управља нумерацијом и доноси одлуке у вези са издавањем, продужењем, преносом и одузимањем дозволе за коришћење нумерације;
- 17) прописује услове и начин преноса броја;
- 18) спроводи вансудско решавање спорова између пружаоца услуга и крајњих корисника;
- 19) формира и одржава регистре, евиденције и базе података прописане овим законом и редовно објављује податке из области електронских комуникација;
- 20) одређује тржишта подложна претходној регулацији, спроводи поступак анализе тржишта и одређује привредног субјекта са значајном тржишном снагом, коме утврђује најмање једну регулаторну обавезу;
- 21) решава спорове између привредних субјеката;
- 22) решава спорове у вези са међуповезивањем, приступом, колокацијом и заједничким коришћењем елемената мреже и припадајућих средстава;
- 23) сарађује са органима и организацијама надлежним за област електронских медија, заштите конкуренције, заштите потрошача, заштите података о личности, заштите животне средине, просторног планирања, послова катастра, одбране и безбедности. и другим органима и организацијама по питањима значајним за област електронских комуникација;
- 24) сарађује са надлежним регулаторним и стручним телима држава чланица Европске уније и других држава и Телом европских регулатора за електронске комуникације (BEREC) ради усаглашавања праксе примене прописа из области електронских комуникација и подстицања развоја прекограничних електронских комуникационих мрежа и услуга;
- 25) учествује у раду међународних организација и институција у области електронских комуникација и поштанских услуга у својству националног регулаторног тела у области електронских комуникација и поштанских услуга;
- 26) регулише цене услуга роминга, цене терминације и друге елементе цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама и ближе прописује услове пружања регулисаних услуга роминга, у складу са међународним споразумима;
- 27) контролише и регулише индивидуалне тарифе и цене услуга у случају њиховог везивања;
- 28) иницира, прати превентивне активности и уређује примену мера за очување безбедности и интегритета јавних електронских комуникационих мрежа и услуга, тајности комуникација, као и заштите података о личности, саобраћају и локацији;
- 29) обавља послове стручног надзора у области електронских комуникација, у складу са овим законом и прописима донетим на основу њега;
- 30) обавља контролу радиофреквенцијског спектра и послове мерења, испитивања и утврђивања узрока сметњи у радиофреквенцијском спектру;

- 31) обавља технички преглед;
- 32) обавља регулаторне и друге послове из области поштанских услуга, у складу са посебним законом којим се уређују поштанске услуге;
- 33) обавља послове из области информационе безбедности у складу са посебним законом којим се уређује информациона безбедност;
- 34) обавља друге послове у складу са законом.

Послове из става 1. тачка 1), 2), 3), 6), 7), 8), 9), 10), 11), 12), 13), 15), 16), 17), 18), 19), 20), 21), 23), 24), 26), 27), 28) и 29) овог члана Регулатор обавља као поверене послове.

Приликом вршења надлежности из става 1. овог члана Регулатор ближе уређује врсту података о личности који су предмет обраде, лица на која се подаци о личности односе, лица којима се подаци могу открити и сврха њиховог откривања, ограничења која се односе на сврху обраде, рок похрањивања и чувања података, као и друге посебне радње и поступак обраде у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Органи Регулатора

Члан 10.

Органи Регулатора су Савет Регулатора и директор.

Савет Регулатора

Члан 11.

Савет Регулатора (у даљем тексту: Савет) има председника и четири члана.

Председника и чланове Савета бира и разрешава Народна скупштина на основу спроведеног јавног конкурса, у складу са одредбама овог закона.

Члан Савета именује се на пет година и може бити именован још два пута.

Делокруг Савета

Члан 12.

Савет, у складу са законом:

- 1) доноси годишњи план рада Регулатора, усклађен са стратешким актима и акционим плановима из области електронских комуникација, поштанских услуга и информационе безбедности, најкасније до 15. децембра текуће године за наредну годину;
- 2) доноси Статут Регулатора;
- 3) доноси друга акта прописана овим законом, односно посебним законима којима се уређују поштанске услуге и информациона безбедност;
- 4) обавља послове утврђене посебним законом којим се уређују поштанске услуге;
- 5) обавља послове утврђене посебним законом којим се уређује информациона безбедност;

- 6) обавља друге послове који законом или статутом Регулатора нису стављени у надлежност директора.

Начин рада Савета

Члан 13.

Савет доноси све одлуке и акте о питањима из надлежности Регулатора већином гласова свих својих чланова.

Председник Савета руководи радом Савета и обавља друге послове утврђене овим законом и статутом Регулатора.

Савет има и заменика председника Савета, кога Савет бира из реда својих чланова.

Савет доноси пословник о свом раду.

Чланови Савета имају право на накнаду за рад у Савету, која се одређује у складу са статутом Регулатора, уз сагласност Владе.

Чланови Савета обавезни су да чувају пословну тајну Регулатора.

Услови за избор чланова Савета

Члан 14.

Чланови Савета морају имати стечено високо образовање из области електротехничког, рачунарског инжењерства, саобраћајног инжењерства, економских наука и правних наука на основним академским студијама у трајању од најмање четири године, као и најмање 9 година радног искуства на пословима из делокруга Регулатора.

Чланови Савета се бирају из реда угледних стручњака који су остварили значајне и признате радове или праксу из области значајних за обављање послова из надлежности Регулатора, при чему најмање два члана Савета морају бити из области електротехничког и рачунарског инжењерства, а један члан Савета мора бити из области саобраћајног инжењерства.

Члан Савета може бити само лице које је држављанин Републике Србије и има пребивалиште на територији Републике Србије.

Поступак избора чланова Савета

Члан 15.

У складу са условима из члана 14. овог закона Народна скупштина, бира и разрешава председника и чланове Савета, на предлог надлежног одбора за послове електронских комуникација.

Поступак избора председника и чланова Савета врши се по основу јавног конкурса који оглашава председник Народне скупштине, најкасније шест месеци пре истека мандата председника и чланова Савета, односно непосредно по престанку или разрешењу у смислу чланом 16. и 17. овог закона.

Избор председника, односно чланова Савета врши се са две одвојене листе кандидата које садрже највише двоструко већи број кандидата од броја који се бира.

Изабрани су кандидати који добију највише гласова на свакој листи ако су добили већину гласова од укупног броја народних посланика, при чему исто лице може бити кандидат на обе листе.

Ако Народна скупштина не изабере све чланове Савета, поступак се понавља за места која су остала упражњена.

У случају да мандат председника или члана Савета истекне пре окончања поступка избора, председник, односно члан Савета наставља са радом у складу са овим законом до окончања поступка избора.

Престанак мандата члана Савета

Члан 16.

Мандат председника и чланова Савета престаје:

- 1) истеком времена на које су изабрани;
- 2) подношењем оставке Народној скупштини у писаној форми, у ком случају мандат председника или члана Савета престаје даном достављања оставке;
- 3) разрешењем пре истека времена на које је изабран из разлога утврђених овим законом.

Разрешење члана Савета пре истека мандата

Члан 17.

Народна скупштина разрешава председника, односно члана Савета, на предлог Савета или надлежног скупштинског одбора, ако:

- 1) више не испуњава услове за именовање утврђене чланом 14. закона;
- 2) ако је својим радом или понашањем довео у питање свој углед или углед Регулатора односно своју самосталност и независност или самосталност и независност Регулатора;
- 3) се утврди да је у току трајања мандата повредио правила о сукобу интереса и неспојивости функција предвиђених законом којим се уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција;
- 4) услед болести не може обављати дужности прописане овим законом дуже од шест месеци непрекидно;
- 5) му је одузета пословна способност;
- 6) је правоснажно осуђен на казну затвора или ако је осуђен за кривична дела које га чини недостојним за обављање функције;

Одлука о разрешењу доноси се на основу образложеног предлога и након спроведеног поступка у коме су утврђени разлози за разрешење и у коме је председнику

Савета, односно члану Савета против кога је покренут поступак, омогућено да се изјасни о свим околностима. Против Одлуке о разрешењу може се покренути управни спор.

Одлука о разрешењу објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страници Регулатора.

Директор Регулатора

Члан 18.

Директор је одговоран за законитост рада Регулатора, заступа и представља Регулатора, руководи радом и пословањем Регулатора, одлучује о правима, обавезама и одговорностима запослених у Регулатору, припрема и спроводи одлуке Савета, стара се о обезбеђивању јавности рада Регулатора и врши друге послове одређене законом и Статутом Регулатора.

Директора бира Савет, на основу спроведеног јавног конкурса, у складу са одредбама овог закона.

Директор се именује на пет година и може поново бити биран још два пута, у складу са ставом 2. овог члана.

Директор је за време трајања мандата у радном односу у Регулатору.

Права и обавезе директора након истека мандата и у другим случајевима престанка мандата, уређују се Статутом.

Директор за свој рад одговара Савету, коме подноси годишњи и периодичне извештаје о раду.

Директор доноси општи акт којим се уређује унутрашња организација и систематизација радних места у Регулатору, уз сагласност Савета.

Директор доноси опште акте којима се, у складу с општим прописима о раду, детаљније уређују права и обавезе запослених у Регулатору, остала питања из области радних односа и питања из области уређивања процедура и техничких правила за поступање запослених приликом обављања специфичних процеса рада у Регулатору, уз сагласност Савета.

Услови за избор директора

Члан 19.

За директора се бира лице које испуњава услове за избор чланова Савета из члана 14. став 1. овог закона и које има најмање пет година радног искуства у области из делокруга Регулатора.

Поступак избора директора

Члан 20.

Јавни конкурс из члана 18. став 2. овог закона, расписује се најмање 180 дана пре истека мандата директора, односно непосредно по престанку мандата у смислу члана 21. тачка 2) и 3) овог закона.

Оглас о јавном конкурсy објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страници Регулатора.

Пријава на конкурс подноси се Регулатору у року од 30 дана од дана објављивања конкурса у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Савет, у року од 30 дана од дана истека рока из става 3. овог члана, саставља списак кандидата који испуњавају услове за избор и бира директора.

Решење о избору директора Савет доставља свим кандидатима који су се пријавили на јавни конкурс.

Кандидат који није изабран на место директора, може против решења о избору директора, покренути управни спор.

Престанак мандата директора

Члан 21.

Мандат директора престаје:

- 1) истеком времена на које је именован;
- 2) отказом уговора о раду, у складу са законом којим се уређују радни односи;
- 3) разрешењем из разлога предвиђених овим законом.

Ако директору дужност престане пре времена на које је именован, сходно ставу 1. тачка 2) и 3) овог члана, Савет, без јавног конкурса, именује вршиоца дужности директора до именовања директора на јавном конкурсy у складу са овим законом.

Вршилац дужности директора мора да испуњава услове за именовање директора, а јавни конкурс за именовање директора расписује се у року од 30 дана од дана именовања вршиоца дужности.

Разрешење директора пре истека мандата

Члан 22.

Савет може разрешити директора пре истека мандата, ако:

- 1) се утврди да је у пријави за конкурс кандидат о себи изнео неистините податке или пропустио да изнесе податке о околностима битним за избор;
- 2) се утврди да је у току трајања мандата повредио правила о сукобу интереса и неспојивости функција предвиђена законом којим се уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција;
- 3) не располаже средствима Регулатора у складу са донетим финансијским планом;
- 4) несавесним или неправилним радом онемогући испуњење циљева и задатака утврђених годишњим планом рада Регулатора, проузрокује већу штету Регулатору, поступа противно закону и прописима донетим на основу њега или тако занемарује или несавесно извршава своје обавезе да настану или могу настати веће сметње у раду Регулатора;
- 5) му је одузета пословна способност;

- 6) је правноснажно осуђен на казну затвора у трајању дужем од шест месеци или ако је осуђен за кривична дела против службене дужности, преваре, крађе, фалсификовања исправе или друго слично кривично дело које га чини недостојним за обављање функције;
- 7) због болести или другог разлога дуже од шест месеци непрекидно није способан за обављање дужности утврђене овим законом;
- 8) директор поднесе захтев за разрешење.

Одлука о разрешењу доноси се на основу образложеног предлога и након спроведеног поступка у коме су утврђени разлози за разрешење и у коме је директору омогућено да се изјасни о свим околностима.

Савет може, до доношења одлуке о разрешењу, удаљити са дужности директора против кога је покренут поступак за разрешење, а његова овлашћења преузима председник Савета.

Одлука Савета о разрешењу директора објављује се на интернет страници Регулатора.

Одлука из става 2. овог члана је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Сукоб интереса

Члан 23.

На чланове Савета и директора, примењују се одредбе закона којим се уређују правила о спречавању сукоба интереса при обављању јавних функција.

Чланови Савета и директор не смеју, ни директно ни преко трећег физичког или правног лица, имати учешћа као власник удела у правном лицу које обавља делатност електронских комуникација, поштанских услуга или информационе безбедности. Чланови Савета и директор не смеју бити акционари (изузимајући акције стечене на основу прописа о бесплатној подели акција), запослени, лице под уговором и сл. у правном лицу које обавља делатност електронских комуникација, поштанских услуга или информационе безбедности.

Писана изјава да не постоје законске сметње за избор чланова Савета и директора из става 2. овог члана прилаже се као доказ уз пријаву на јавни конкурс.

Одлучивање Регулатора и правна средства

Члан 24.

Регулатор, у складу са законом, на захтев заинтересоване стране или по службеној дужности, о правима и обавезама привредних субјеката и корисника из овог закона, одлучује појединачним управим актом.

На поступак одлучивања о правима и обавезама из става 1. овог члана примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

Решење из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Решавање спорова између привредних субјеката и других лица

Члан 25.

У случају спора у вези са обавезама из овог закона између привредних субјеката или спора између привредних субјеката и других правних лица која остварују међуповезивање и/или приступ, колокацију или заједничко коришћење на основу овог закона, Регулатор на захтев било које од страна у спору, одлучује решењем у спору у најкраћем могућем року, а најкасније у року од четири месеца од дана покретања поступка. Само у изузетним случајевима који се нарочито односе на обимност и комплексност предмета спора, рок из става 1. овог члана може се продужити до 30 дана.

Све стране у спору су у обавези да у потпуности сарађују са Регулатором у циљу решења спора.

У поступку решавања спора, Регулатор одлучује у складу са циљевима из члана 7. овог закона. Свака обавеза, коју Регулатор одређује привредном субјекту у сврху решења спора, мора бити заснована на одредбама овог закона.

Образложена одлука Регулатора о решењу спора доставља се свим странама у спору и објављује у складу са одредбама члана 27. овог закона, водећи рачуна о заштити пословне тајне.

Поступак решавања спора из овога члана не искључује право било које стране у спору на покретање судског поступка пред надлежним судом и у том случају се поступак решавања спора пред Регулатором обуставља.

Правилници, одлуке и други општи акти

Члан 26.

Савет доноси правилнике, упутства, одлуке и друге акте којима се на општи начин уређују питања из надлежности Регулатора.

У извршавању својих надлежности Регулатор поступа правремено, транспарентно, независно, објективно, пропорционално, недискриминаторно.

Јавност рада Регулатора

Члан 27.

Рад Регулатора је јаван.

Поред обавезе објављивања донетих аката у складу са законом којим се уређује државна управа, Регулатор је дужан да, у складу са прописима којима се уређује заштита података о личности, заштита тајности података и поштујући пословну тајну, на својој интернет страници, без накнаде и без одлагања, учини јавно доступним донете акте, као и друге потпуне и ажурне податке и информације из свог делокруга, у складу са законом којим се уређује електронска управа, а нарочито:

- 1) прописе за примену овог закона, односно закона којима се уређују поштанске услуге и информациона безбедност, као и друге опште акте;
- 2) записнике са седница и одлуке Савета;

- 3) регистре, евиденције и базе података;
- 4) упоредне прегледе квалитета и цена јавно понуђених услуга и друге податке од интереса за заштиту и унапређење интереса потрошача, односно крајњих корисника;
- 5) стручна мишљења, студије и анализе наручене за потребе Регулатора;
- 6) статистичке податке и друге показатеље развоја тржишта електронских комуникација и тржишта поштанских услуга;
- 7) годишњи извештај о обрачуну прекомерних нето трошкова пружања услуга универзалног сервиса, укључујући доприносе свих оператора универзалног сервиса и све тржишне погодности које су оператори могли да остваре на основу утврђених обавеза пружања услуга универзалног сервиса;
- 8) друге податке и информације у вези са радом Регулатора, у складу са законом и прописима донетим на основу њега.

Податке из става 2. тачка 6) овог члана Регулатор ажурира и објављује на својој интернет страници на свака три месеца у року од месец дана од истека периода од три месеца, а податке из става 2. тачка 7) Регулатор објављује на крају првог тромесечја за претходну годину.

Финансијски план Регулатора

Члан 28.

Финансирање Регулатора врши се у складу са финансијским планом.

Финансијским планом утврђују се укупни приходи и расходи Регулатора, укључујући издвајања за средства резерви, као и елементи за одређивање трошкова зарада.

Укупни расходи Регулатора обухваћени финансијским планом не могу бити већи од трошкова потребних за успешно остваривање надлежности Регулатора, док непредвиђени издаци не могу бити већи од 2% планираних расхода.

Финансијски план доноси Савет, најкасније до 15. новембра текуће године за наредну годину.

На финансијски план сагласност даје Влада.

Финансијски план објављује се на интернет страници Регулатора.

Ако Влада не да сагласност на финансијски план Регулатора из става 4. овог члана пре почетка године за коју се доноси, расходи Регулатора за свако наредно тромесечје, до давања сагласности из става 5. овог члана, неће премашити једну четвртину износа укупно коришћених средстава према финансијском плану из претходне године.

Средства за рад Регулатора

Члан 29.

Средства за рад Регулатора обезбеђују се из прихода које Регулатор оствари од:

- 1) по основу обављања послова управљања нумерацијом;
- 2) по основу обављања послова управљања радиофреквенцијским спектром;
- 3) таксе за пружање услуга из своје надлежности, која се плаћа у складу са овим законом;

4) средстава које привредни субјекти плаћају Регулатору у износу који не може бити већи од 0,5% од укупног прихода оствареног од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години и којима се покривају само административни трошкови настали приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења.

5) средстава утврђених у складу са законом којим се уређује област поштанских услуга.

Обрачун, висина као и припадност прихода из става 1. тачка 1) и 2) овог члана утврђује се законом којим се уређују накнаде за коришћење јавних добара.

Висину и начин плаћања таксе из става 1. тачка 3) овог члана Регулатор утврђује према врсти услуге коју пружа, у складу са овим законом, уз прибављање сагласности министарства надлежног за послове финансија.

Висину и начин плаћања средстава из става 1. тачка 4) овог члана Регулатор утврђује, у складу са овим законом, уз прибављање сагласности Владе.

Регулатор врши годишњу анализу административних трошкова из става 1. тачка 4) овог члана и по потреби врши прилагођавање висине средстава утврђене у складу са ставом 4. овог члана при чему надокнада не може прећи вредност из става 1. тачка 4).

Утврђивање износа средства из става 1. овог члана врши се на објективан, транспарентан и сразмеран начин.

Утврђивање износа средства из става 1. овог члана заснива се на принципу утврђивања стварних трошкова насталих за пружену јавну услугу у складу са надлежностима Регулатора утврђеним чланом 9. овог закона.

Финансијски извештаји и ревизија

Члан 30.

Савет доноси годишњи финансијски извештај Регулатора.

Годишњи финансијски извештај Регулатора подлеже ревизији од стране независног овлашћеног ревизора.

Годишњи финансијски извештај Регулатора са извештајем овлашћеног ревизора доставља се Влади.

Финансијски извештаји објављују се у складу са законом којим се уређује област рачуноводства, као и на интернет страници Регулатора.

Финансијско пословање Регулатора подлеже контроли од стране државне ревизорске институције у складу са законом.

Годишњи и периодични извештаји које Регулатор подноси Народној скупштини

Члан 31.

Савет подноси Народној скупштини годишњи извештај о раду Регулатора, који нарочито садржи:

- 1) податке о стању тржишта електронских комуникација у Републици Србији;
- 2) податке о испуњавању циљева и задатака утврђених годишњим планом рада Регулатора и донетим одлукама;

- 3) донети финансијски план, финансијске извештаје и извештаје ревизора;
- 4) податке о обезбеђеним и планираним људским ресурсима;
- 5) друге податке од значаја за спровођење овог закона.

Годишњи извештај о раду Регулатора за претходну календарску годину, подноси се најкасније до краја другог тромесечја текуће године, а подаци из става 1. тачка 1) овог члана се истовремено и објављују на интернет страници Регулатора.

Годишњи извештај Регулатор објављује на својој интернет страници.

Накнаде

Члан 32.

Накнада се плаћа, у складу са законом којим се уређују накнаде за коришћење јавних добара, за:

- 1) коришћење нумерације;
- 2) коришћење радиофреквенцијског спектра.

Обвезник плаћања накнада из става 1. овог члана, основица, висина, начин утврђивања и плаћања, као и друга питања од значаја за утврђивање и плаћање ових накнада, прописују се законом којим се уређују накнаде за коришћење јавних добара, на основу предлога који припрема Регулатор.

Како би се постигла ефикасна додела и оптимално коришћење нумерације и радиофреквенцијског спектра Регулатор, у поступку припреме предлога из става 2. овог члана, обезбеђује да се утврђивање накнада врши у складу с начелима објективности, транспарентности, пропорционалности и недискриминације, узимајући у обзир циљеве из члана 7. овог закона.

Утврђивање накнада из става 1. овог члана врши Регулатор решењем за календарску годину.

Накнаде из става 1. тачка 1) и 2) овог члана уплаћују се на рачун Регулатора.

Сарадња са другим органима и организацијама

Члан 33.

У спровођењу одредаба овог закона Регулатор сарађује са:

- 1) Телом надлежним за електронске медије, у складу са овим законом и законом којим се уређује област електронских медија;
- 2) Органом надлежним за заштиту конкуренције, на начин да захтева мишљење тог органа или предлаже покретање поступка пред тим органом у свим случајевима спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције у складу са законом којим се уређује заштита конкуренције;
- 3) Организацијама за заштиту потрошача, у складу са законом којим се уређује заштита потрошача;
- 4) Повереником за заштиту података о личности, у складу са овим законом и законом којим се уређује заштита података о личности;

- 5) Органом надлежним за послове државног премера и катастра, у складу са овим законом и законом и подзаконским актима којима се уређује област националне инфраструктуре геопросторних података, метаподатака, интероперабилност, мрежни сервиси, приступ скуповима и сервисима података;
- 6) Органима одбране и безбедности, у складу са законима којима се уређује област одбране и безбедности и другим надлежним органима и организацијама.

У примени прописа из става 1. овог члана Регулатор пружа надлежним органима и организацијама из става 1. овог члана одговарајућу стручну и техничку помоћ, а према потреби може да склапа одговарајуће споразуме о међусобној сарадњи.

Приликом размене података са надлежним органима и организацијама из става 1. овог члана примењују се прописи којима се уређује област заштите података и обезбеђују исти степен поверљивости и заштите тих података.

IV ПОСТУПАК ДОНОШЕЊА ОДЛУКА И ДРУГИХ АКТА

Достављање података

Члан 34.

Привредни субјект, односно друга правна лица која послују у области електронских комуникација или у блиско повезаним делатностима, су дужни да на захтев Регулатора доставе све потребне податке и информације, укључујући и финансијске информације, које су неопходне ради обављања послова из надлежности Регулатора, а нарочито податке и информације од значаја за:

- 1) обављање послова стручног надзора;
- 2) поступање по захтевима за заједничко коришћење, међуповезивање и приступ, као и вођење базе података о капацитетима електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава;
- 3) анализирање тржишта у складу са одредбама овог закона, укључујући и податке са повезаних малопродајних тржишта;
- 4) процењивање утицаја будућег развоја нових мрежа и услуга на заштиту конкуренције у области електронских комуникација, повезивање крајњих корисника или одређивање географског подручја електронских комуникационих мрежа које омогућавају широкопојасни приступ;
- 5) израду географског прегледа распрострањености широкопојасних мрежа;
- 6) обезбеђивање ефикасног управљања и рационалног коришћења нумерације и радиофреквенцијског спектра, као и вођење база података о коришћењу нумерације и радиофреквенцијског спектра;
- 7) објављивање упоредних прегледа и вођење базе података о ценама и квалитету електронских комуникационих услуга у интересу потрошача;
- 8) решавање приговора крајњих корисника и вансудско решавање спорова између крајњих корисника и привредних субјеката;
- 9) решавање спорова у области услуга приступа и/или међуповезивања на основу овог закона;

- 10) процењивање безбедности и интегритета електронских комуникационих мрежа и услуга, укључујући политике безбедности, обезбеђивања континуитета рада и заштите података;
- 11) прикупљање и објављивање статистичких података;
- 12) спровођења процедуре за оцену захтева за доделу права коришћења радиофреквенцијског спектра или коришћења нумерације и спровођења самог оцењивања захтева

Захтев Регулатора из става 1. овог члана садржи правни основ, предмет и циљ захтева, ниво детаљности затражених података и рок примерен за поступање по захтеву. Захтевани подаци морају бити сразмерни сврси због које их Регулатор тражи приликом обављања послова из своје надлежности.

Рок из става 2. овог члана не може бити краћи од 15 дана од дана пријема захтева од стране оператора, осим ако другачије није прописано законом.

Изузетно од става 1. овог члана Регулатор по службеној дужности прибавља податке и информације о којима други имаоци јавних овлашћења воде службену евиденцију.

Подаци из става 1. тачка 8) овог члана обухватају: име и презиме, адресу крајњег корисника, кориснички број и податке о оствареном саобраћају, као и друге податке који су неопходни за решавање приговора.

Регулатор не сме од привредних субјеката захтевати достављање података пре приступа или као услов приступа тржишту, изузев информација из става 1. тачка 12) овог члана.

На захтев Министарства Регулатор доставља све податке и информације којима располаже, а који су неопходни ради обављања послова из надлежности Министарства. Са достављеним подацима Министарство поступа сходно законима којим се уређују заштита пословне тајне и тајност података.

Тајност података

Члан 35.

Чланови Савета, запослени у Регулатору, као и друга правна и физичка лица које Регулатор ангажује за обављање одређених послова, дужни су да чувају тајност прикупљених података и информација, који су означени одређеним степеном тајности у складу са законом којим се уређује тајност података, односно који су означени као пословна тајна актом власника податка или уговором, у складу са законом.

Лица из става 1. овог члана дужна су да чувају тајност прикупљених података и информација, без обзира на начин на који су их сазнали, за време и након престанка обављања функције, радног или уговорног односа, до истека рока на који су прикупљени подаци и информације означени одређеним степеном тајности или док се одлуком власника податка не ослободе обавезе чувања тајности.

Подаци и информације који су јавно доступни, који се објављују на основу овог закона, другог прописа или одлуке власника податка, односно које јавност има право да зна

у складу са законом којим се уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја, не сматрају се тајним подацима, односно пословним тајнама у смислу овог члана.

Члан 36.

Регулатор спроводи јавне консултације у поступку доношења акта из своје надлежности, ради прибављања мишљења стручне и шире јавности о утицају предложених мера на тржиште електронских комуникација, тржишта поштанских услуга и информационе безбедности.

Министарство спроводи јавне консултације у поступку доношења акта из своје надлежности на начин којим се ближе уређује рад државне управе.

Јавне консултације из става 1. овог члана не спровode се у поступку решавања спорова и доношења акта привременог карактера, којима се одређују хитне мере у циљу заштите конкуренције и интереса корисника.

Јавне консултације из става 1. и 2. овог члана спровode се пре доношења акта и не трају краће од 30 дана.

Члан 37.

Регулатор утврђује програм јавне консултације, који садржи податке о предмету и трајању консултације, као и начину за давање мишљења.

Програм јавне консултације објављује се на интернет страници Регулатора намењеној за поступак јавне консултације, заједно са контакт подацима особе задужене за давање информација о предмету и току јавне консултације. Јавна консултација се објављује на јединственом порталу за јавне консултације.

Мишљења о предмету јавне консултације подносе се у писаном или електронском облику и обавезно садрже име, односно назив и контакт податке подносиоца.

Сви поверљиви подаци који се односе на мишљење дато у оквиру јавне консултације, издвајају се у посебан документ (анекс).

Мишљења поднета у оквиру јавне консултације и ставови Регулатора у вези са свим поднетим мишљењима објављују се на интернет страници Регулатора и на јединственом порталу за јавне консултације, изузев анекса са поверљивим подацима.

У поступку јавне консултације Регулатор ће узети у обзир мишљења крајњих корисника, нарочито потрошача и крајњих корисника са инвалидитетом, произвођача и оператора или пружаоца услуга у вези са питањима која се односе на сва права крајњих корисника и потрошача, укључујући једнак приступ и могућност избора за крајње кориснике са инвалидитетом у вези са јавно доступним електронским комуникационим услугама, нарочито у случајевима када постоји значајан утицај на тржиште.

Регулатор ће успоставити поступак јавне консултације који је прилагођен крајњим корисницима са инвалидитетом у складу са законом којим се уређује електронска управа.

V ОПШТЕ ОВЛАШЋЕЊЕ

Опште овлашћење за јавне електронске комуникационе мреже и услуге

Члан 38.

Свако физичко или правно лице може слободно да пружа јавне електронске комуникационе мреже и услуге на територији Републике Србије под условима утврђеним овим законом и подзаконским актима донетим на основу њега.

Пружање јавних електронских комуникационих мрежа и услуга, изузев комуникационе услуге између лица које нису засноване на коришћењу нумерације, обавља се по режиму општег овлашћења и не утиче на посебне обавезе привредног субјекта из члана 40. став 7. овог закона или на право коришћења радиофреквенцијског спектра или нумерације.

Регулатор ближе прописује начин обављања делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења.

Обавештење о пружању јавних електронских комуникационих мрежа и/или услуга

Члан 39.

Привредни субјект, који остварује права и има обавезе по режиму општег овлашћења из члана 38. став 2. овог закона, дужан је да пре отпочињања, односно након промене или завршетка пружања јавних електронских комуникационих мрежа и/или услуга о томе, у писаном облику, обавести Регулатора.

Обавештење из става 1. овог члана подноси се на обрасцу, чији садржај и облик прописује Регулатор узимајући у обзир релевантне смернице Тела европских регулатора за електронске комуникације (BEREC) и објављује га на својој интернет страници .

Обавештење из става 1. овог члана мора најмање да садржи изјаву привредног субјекта о намери започињања пружања јавних електронских комуникационих мрежа и/или услуга, као и следеће податке:

- 1) назив привредног субјекта, матични број и порески идентификациони број (ПИБ), адресу односно седиште, адресу електронске поште, као и контакт податке одговорног лица;
- 2) адресу интернет странице привредног субјекта која је повезана са пружањем јавних електронских комуникационих мрежа и/или услуга, ако постоји;
- 3) податке о лицу за контакт;
- 4) кратак опис јавне електронске комуникационе мреже и/или услуге на које се обавештење односи;

- 5) предвиђени датум почетка или датум завршетка пружања јавне електронске комуникационе мреже и/или услуге.

Након достављања обавештења из става 1. овог члана привредни субјект може да започне са пружањем јавне електронске комуникационе мреже и/или услуге.

Регулатор, у року од седам дана од дана пријема потпуног обавештења, поднетог на обрасцу из става 2. овог члана, на захтев привредног субјекта, издаје одговарајућу потврду.

Потврда из става 5. овога члана издаје се у сврху упућивања на права и обавезе привредног субјекта по режиму општег овлашћења.

Регулатор води, објављује и редовно ажурира евиденцију привредних субјеката који су доставили обавештење из става 1. овог члана.

Привредни субјект дужан је да обавести Регулатора о промени података из става 3. тачка 1) - 4) претходног става најкасније у року од 15 дана од дана настанка промене.

Привредни субјект дужан је да обавести Регулатора о промени предвиђеног датума почетка пружања јавне електронске комуникационе мреже и/или услуге из става 3, тачка 5) овог члана, најкасније 15 дана пре наведеног датума.

О датуму завршетка пружања јавне електронске комуникационе мреже и/или услуге привредни субјект је дужан да обавести Регулатора најкасније 15 дана од наступања тог датума.

Регулатор брише привредни субјект из евиденције :

- 1) када привредни субјект у писаном облику обавести Регулатора о престанку пружања јавне електронске комуникационе мреже и услуге, даном престанка који је назначен у обавештењу;
- 2) ако привредни субјект не пружа јавну електронску комуникациону мрежу и/или услугу дуже од шест месеци непрекидно;
- 3) ако је привредни субјект брисан из регистра привредних друштава или другог одговарајућег регистра;
- 4) ако је привредном субјекту правноснажном судском пресудом забрањено пружање јавне електронске комуникационе мреже и/или услуге.

Облик и садржај обрасца из става 2. овога члана и потврде из става 5. овог члана уређује Регулатор прописом из члана 38. овога закона.

Услови у вези са режимом општег овлашћења, правом коришћења радиофреквенцијског спектра и нумерације и друге посебне обавезе

Члан 40.

На режим општег овлашћења за пружање јавних електронских комуникационих мрежа и/или услуга, за право коришћења радиофреквенцијског спектра и нумерације

примењују се искључиво услови из става 2-6. овог члана, а који морају да буду недискриминирајући, сразмерни и транспарентни.

Општи услови за пружање јавне електронске комуникационе мреже и/или услуге по режиму општег овлашћења, изузев комуникационе услуге између лица које нису засноване на коришћењу нумерације, односе се на:

- 1) плаћање средстава и накнада у складу са овим законом;
- 2) заштиту података о личности у области електронских комуникација у складу са овим законом;
- 3) достављање података у поступцима из члана 39. и 34. овог закона;
- 4) омогућавање законитог пресретања електронских комуникација и приступа задржаним подацима у складу са посебним законом;
- 5) обезбеђивање обавештавања јавности у складу са одредбама члана 96. овог закона;
- 6) обавезе приступа, осим обавеза из става 7. овог члана, које се примењују на привредни субјект;
- 7) мере предвиђене за обезбеђивање усклађености са српским стандардима и/или техничким спецификацијама, из члана 43. овог закона;
- 8) обавезе транспарентности од стране оператора који пружају јавно доступне електронске комуникационе услуге у вези са обезбеђивањем повезаности са краја на крај, у складу са циљевима из члана 7. овог закона и достављање Регулатору информација неопходних за проверу испуњености ових обавеза, када је то неопходно и сразмерно.

Посебни услови за пружање јавних електронских комуникационих мрежа по режиму општег овлашћења односе се на:

- 1) међуповезивање мрежа у складу са одредбама овог закона;
- 2) обавезе преноса одређеног медијског садржаја, у складу са одредбама овог закона;
- 3) мере за заштиту здравља људи од деловања нејонизујућег зрачења, које је уређено посебним прописима;
- 4) одржавање интегритета јавних електронских комуникационих мрежа у складу са одредбама овог закона, укључујући услове за спречавање електромагнетских сметњи између електронских комуникационих мрежа или услуга, у складу са посебним прописом о електромагнетској компатибилности;
- 5) заштита јавних електронских комуникационих мрежа од неовлашћеног приступа у складу са чланом 159. овог закона;
- 6) услови коришћења радиофреквенцијског спектра, у погледу пуштања у рад и стављања у употребу радио-опреме, у складу са прописом којим се уређују технички захтеви за радио-опрему из члана 47. овог закона, у случају да такво коришћење није условљено прибављањем појединачне дозволе у складу са чланом 102. овог закона.

Посебни услови за пружање јавних електронских комуникационих услуга по режиму општег овлашћења, изузев комуникационе услуге између лица које нису засноване на коришћењу нумерације, односе се на:

- 1) интероперабилност услуга у складу са одредбама овог закона;

- 2) доступност бројева из Плана нумерације крајњим корисницима, и универзалним међународним бесплатним бројевима, као и услови у складу са одредбама овог закона;
- 3) правила о заштити крајњих корисника у области електронских комуникација.

Услови који се односе на право коришћења радиофреквенцијског спектра су:

- 1) обавеза пружања услуге или коришћења врсте технологије у оквиру ограничења из члана 102. овог закона, укључујући, ако је то примењиво, захтеве у вези са покривеношћу и квалитетом услуге;
- 2) ефективно и ефикасно коришћење радиофреквенцијског спектра у складу са овим законом;
- 3) технички и оперативни услови потребни за избегавање штетних сметњи и за заштиту здравља људи од деловања нејонизујућег зрачења, која је уређена посебним прописима, ако се ти услови разликују од услова по режиму општег овлашћења;
- 4) максимални период трајања појединачне дозволе у складу са чланом 103. овог закона, узимајући у обзир измене Плана намене;
- 5) пренос или изнајмљивање појединачног права коришћења радиофреквенцијског спектра на захтев имаоца појединачне дозволе и услови за такав пренос, у складу са одредбама овог закона;
- 6) накнаде које се плаћају за коришћење радиофреквенцијског спектра, у складу са чланом 32. овог закона;
- 7) све обавезе које је привредни субјект, који стиче право коришћења радиофреквенцијског спектра, преузео у оквиру поступка издавања и обнове појединачне дозволе;
- 8) обавезе удруживања или заједничког коришћења радиофреквенцијског спектра или омогућавање приступа радиофреквенцијском спектру за друге кориснике у одређеним областима или на националном нивоу;
- 9) обавезе на основу релевантних међународних споразума у вези са коришћењем радиофреквенцијских опсега;
- 10) посебне обавезе за експериментално коришћење радиофреквенцијских опсега.

Услови који се односе на право коришћења нумерације су:

- 1) коришћење нумерације за услугу за коју нумерација може да се користи, укључујући све захтеве који се односе на пружање те услуге, тарифне принципе и максималне цене које могу да се примене у одређеном опсегу бројева у циљу заштите крајњих корисника у складу са чланом 7. став 4. тачка 4) овог закона;
- 2) обезбеђивање ефективног и ефикасног коришћења нумерације;
- 3) омогућавање преносивости броја у складу са чланом 93. овог закона;
- 4) обавезу пружања информација о крајњим корисницима из јавно доступних телефонских именика у складу са чланом 150. овог закона;
- 5) максимални период трајања дозволе за коришћење нумерације у складу са чланом 85. овог закона, узимајући у обзир измене Плана нумерације;
- 6) пренос права на коришћење нумерације на захтев имаоца дозволе за коришћење нумерације и услове преноса у складу са чланом 90. овог закона, укључујући

услов да право коришћења нумерације буде обавезујуће за сва лица на које се преноси право;

- 7) плаћања накнаде за коришћење нумерације у складу са чланом 32. овог закона;
- 8) све обавезе преузете у поступку јавног надметања из члана 89. овог закона;
- 9) обавезе из одговарајућих међународних прописа, уговора или споразума који се односе на коришћење нумерације.

Посебне обавезе приступа и међуповезивања из члана 58. овог закона, система условног приступа из члана 122. овог закона, поштовање регулаторних обавеза утврђених привредном субјекту са значајном тржишном снагом из члана 69. овог закона, обавеза пружања малопродајних услуга под одређеним условима из члана 83. овог закона или обавезе привредног субјекта који пружа универзални сервис из члана 61. овог закона одређују се у складу са поступцима прописаним овим законом и на њих се не примењују права и обавезе по режиму општег овлашћења.

Права која произлазе из режима општег овлашћења

Члан 41

По режиму општег овлашћења привредни субјект има право:

- 1) да пружа јавне електронске комуникационе мреже и услуге;
- 2) на остваривање права службености у складу са чланом 53. и 54. овог закона;
- 3) на коришћење радиофреквенцијског спектра за електронске комуникационе мреже и услуге, у складу са чланом 40., 102. и 108. овог закона;
- 4) на подношење захтева за доделу нумерације у складу с чланом 86. овога закона;
- 5) да преговара о међуповезивању са другим оператором и, ако је то примењиво, оствари међуповезивање или приступ другом оператору или пружаоцу јавне електронске комуникационе услуге у складу с одредбама овог закона;
- 6) да буде одређен за пружаоца једне или више услуга универзалног сервиса у складу с чланом 61. овог закона.

Обављање делатности преко повезаног привредног друштва или огранка

Члан 42.

Привредни субјекти, којима су додељена посебна или искључива права за пружање услуга у другим областима привреде у Републици Србији обавезни су да, за пружање јавних електронских комуникационих мрежа или услуга:

- 1) воде одвојено рачуноводство у мери у којој би то било потребно када би се пословне активности обављале преко независног правног лица или
- 2) структурно раздвоје пословање.

Став 1. овог члана не примењује се на привредне субјекте којима укупан приход од обављања делатности електронских комуникација у Републици Србији, остварен у претходној пословној години не прелази 50 милиона евра.

За прерачунавање девизног износа из става 2. овог члана у динарску противвредност примењује се званичан средњи курс динара, који утврђује Народна банка Србије, а који важи последњег дана пословне године за коју се саставља финансијски извештај.

Привредни субјекти, пружаоци јавних електронских комуникационих мрежа и/или јавних електронских комуникационих услуга који, у складу са прописима о ревизији, нису обвезници ревизије, дужни су да сачине и објаве финансијске извештаје који су предмет независне ревизије.

Обавеза из става 4. овога члана примењује се и на привредне субјекте који су у обавези да воде одвојено рачуноводство у складу са ставом 1. тачка 1) овога члана.

Регулатор ближе уређује правила и захтеве који се односе на рачуноводствено и структурно раздвајање.

VI ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИОНЕ МРЕЖЕ, ПРИПАДАЈУЋА СРЕДСТВА, ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ОПРЕМА И РАДИО-ОПРЕМА

Планирање, пројектовање, изградња или постављање, коришћење и одржавање електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава

Члан 43.

Електронске комуникационе мреже и припадајућа средства морају се планирати, пројектовати, производити, градити или постављати, користити и одржавати:

- 1) у складу са српским стандардима и/или техничким спецификацијама чијом применом се подстиче усклађено пружање електронских комуникационих мрежа, електронских комуникационих услуга, припадајућих средстава и повезаних услуга;
- 2) у складу са законом којим се уређује просторно планирање и изградња, прописима којима се уређује област заштите животне средине, као и област заштите културних добара;
- 3) тако да се не изазивају сметње у раду других електронских комуникационих мрежа, припадајућих средстава и електронске комуникационе опреме.

Српски стандарди и/или техничке спецификације из става 1. тачка 1) овог члана примењују се за пружање услуга, техничких интерфејса или мрежних функција, само у оној мери која је неопходна за обезбеђивање интероперабилности услуга, повезаности са краја на крај, омогућавања промене оператора електронске комуникационе услуге и преносивости бројева и идентификације, као и повећања слободе избора за кориснике.

Ако не постоје српски стандарди и/или техничке спецификације из става 1. тачка 1) овог члана, примењују се одговарајући стандарди и/или техничке спецификације које су донели Европски институт за стандарде из области телекомуникација (ETSI), Европски комитет за стандардизацију (CEN) и Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC).

Ако не постоје одговарајући стандарди и/или техничке спецификације из става 3. овог члана примењују се стандарди, техничке спецификације, препоруке и прописи

Међународне уније за телекомуникације (ITU), Међународне организације за стандардизацију (ISO), Међународне електротехничке комисије (IEC) и Европске конференције поштанских и телекомуникационих администрација (CEPT), као и других релевантних организација за стандардизацију.

Ако не постоје одговарајући стандарди, техничке спецификације, препоруке и прописи из става 4. овога члана, на одговарајући начин се примењују изворни српски стандарди.

Ако се стандарди, техничке спецификације, препоруке и прописи из става 1. тачка 1), става 3., 4. и 5. овог члана правилно не спроводе тако да интероперабилност услуга не може да се обезбеди, примена тих стандарда, техничких спецификација, препорука и прописа може да постане обавезујућа, у оној мери која је неопходна за обезбеђивање интероперабилности и повећања слободе избора за кориснике, доношењем техничког прописа из члана 45. овог закона.

Географски преглед распрострањености широкопојасне мреже

Члан 44.

Регулатор прикупља информације о географској распрострањености широкопојасних мрежа и најмање једном у три године израђује географски преглед области у којима широкопојасна мрежа није доступна и није планирана њена изградња, укључујући и мреже врло високог капацитета.

Информације из географског прегледа из става 1. овог члана узимају се у обзир приликом:

- 1) одлучивања о намени јавних средстава за изградњу електронских комуникационих мрежа;
- 2) израде националних планова за развој широкопојасне мреже, посебно за подручја у којима широкопојасна мрежа није доступна;
- 3) дефинисања обавеза покривања повезаних са правима коришћења радиофреквенцијског спектра;
- 4) провере доступности услуга обухваћених обавезом пружања услуга универзалног сервиса;
- 5) анализу тржишта.

Географски преглед обухвата тренутну географску распрострањеност широкопојасних мрежа као и планове будућег развоја, унапређења или проширења широкопојасних мрежа, укључујући и мреже врло високог капацитета, у складу са националним плановима и програмима за развој широкопојасних мрежа.

Регулатор прикупља од привредних субјеката, органа јавне власти и привредних друштава информације о тренутној географској распрострањености широкопојасне мреже и плановима будућег развоја за период који утврди Регулатор, а који не може бити дужи од три године.

Регулатор утврђује географско подручје на коме широкопојасна мрежа није доступна нити се планира њена изградња, унапређење или проширење и информације о утврђеним географским подручјима објављује на својој интернет страници.

На основу информација из става 4. овог члана Регулатор позива привредне субјекте и органе јавне власти да се изјасне о намери изградње, унапређења или проширења широкопојасне мреже, укључујући и мреже врло високог капацитета у том подручју.

Након прикупљања изјава о намери из става 5. овог члана Регулатор је дужан да информише све заинтересоване привредне субјекте, органе јавне власти и привредна друштва да ли је на утврђеном географском подручју доступна широкопојасна мрежа и да ли се планира њена изградња, унапређење или проширење.

Регулатор ближе прописује начин прикупљања информација, поступак израде и садржину географског прегледа распрострањености широкопојасне мреже, начин прикупљања изјава о намери из става 5. овог члана, као и начин приступа географском прегледу.

Регулатор на својој интернет страници објављује податке из географског прегледа, који нису означени као поверљиви и/или као пословна тајна, а у складу са законом и подзаконским актима којима се уређује област националне инфраструктуре геопросторних података, метаподатака, интероперабилност, мрежни сервиси, приступ скуповима и сервисима података.

У поступку прикупљања информација из става 1. овог члана Регулатор сарађује са органом надлежним за послове државног премера и катастра који је дужан да на захтев Регулатора достави тражене информације.

Технички захтеви за електронске комуникационе мреже, припадајућа средства и електронску комуникациону опрему

Члан 45.

Регулатор ближе прописује техничке захтеве и упутства за поједине врсте електронских комуникационих мрежа, припадајућих средстава и електронске комуникационе опреме, односно услове за обављање делатности електронских комуникација, осим техничких захтева из чланом 46-48. овог закона.

Технички захтеви за изградњу пословних и стамбених зграда

Члан 46.

Приликом изградње или реконструкције пословних и стамбених зграда, инвеститори су дужни да изграде кабловску канализацију до границе грађевинске парцеле, као и пратећу физичку инфраструктуру унутар зграде потребну за постављање електронских комуникационих мрежа високог капацитета, укључујући и мреже врло високог капацитета, припадајућих средстава и електронске комуникационе опреме до просторија крајњег корисника, у складу са прописаним техничким и другим захтевима.

Приликом изградње или реконструкције зграда са више пословних или стамбених јединица инвеститори су дужни да изграде прву сабирну или разделну тачку мреже унутар зграде или изван ње како би се омогућио приступ инфраструктури унутар објекта.

Осим физичке инфраструктуре из става 1. и 2. овог члана инвеститор зграде је у обавези да изгради заједнички антенски систем за пријем медијских садржаја (радија и

телевизије), изведе вертикално и хоризонтално каблирање од приступне тачке до сваке појединачне стамбене или пословне јединице, као и да постави сву другу потребну опрему за прикључење свих стамбених или пословних јединица које се налазе у згради, на приступну електронску комуникациону мрежу.

Инвеститор је дужан да радове изведе у складу са актом којим су утврђени технички и други захтеви из става 7. овог члана.

Инвеститор, односно пројектант који је израдио и потписао техничку документацију и вршилац техничке контроле заједнички сnose одговорност за штету насталу услед непридржавања прописа којим су утврђени технички и други захтеви из става 7. овог члана.

Обавезе из става 1., 2. и 3. не односе се на зграде у којима је испуњавање тих обавеза несразмерно у смислу трошкова индивидуалних или етажних власника, као и на објекте са јединственим стамбеним простором, викендице, зграде које представљају културно добро, војне зграде и друге зграде које се користе за потребе државне безбедности.

Министарство, на предлог Регулатора, уз претходно прибављено мишљење министарства надлежног за послове просторног планирања, грађевинарства и инфраструктуре, ближе прописује техничке и друге захтеве из става 1., 2. и 3. овог члана, као и изузећа за одређене категорије зграда из става 6. овог члана.

Технички захтеви за радио-опрему и телекомуникациону терминалну опрему

Члан 47.

Министарство, на предлог Регулатора, ближе прописује захтеве који се односе на радио-опрему, а нарочито категорије или класе радио-опреме, усаглашеност комбинација радио-опреме и софтвера, регистрацију радио-опреме, оцењивање усаглашености радио-опреме, као и друге захтеве и услове у вези са испоруком на тржишту и стављањем у употребу радио-опреме у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Ако је прописом из става 1. овог члана, којим се уређује оцењивање усаглашености радио-опреме, утврђено да оцењивање усаглашености спроводи тело за оцењивање усаглашености, Министарство именује то тело у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Регулатор може бити именован као тело за оцењивање усаглашености у складу са законом.

Оператори пружаоци електронских комуникационих мрежа дужни су да објављују тачне и одговарајуће техничке спецификације интерфејса својих електронских комуникационих мрежа и то пре него што електронске комуникационе услуге, које се пружају путем тих интерфејса, постану јавно доступне и да редовно објављују измене тих техничких спецификација интерфејса.

Регулатор ближе прописује начин објављивања података о интерфејсима електронских комуникационих мрежа. Подаци о интерфејсима електронских комуникационих мрежа су доступни и на интернет страници Регулатора и редовно се ажурирају.

Заштитне зоне и радио-коридори

Члан 48.

У заштитној зони електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава, одређених радио-центра и радио-станица, као и дуж трасе радио-коридора, није дозвољена изградња или постављање објеката, извођење радова, садња садница, као ни постављање препрека који могу да угрозе функционисање електронских комуникација, умање квалитет рада, ометају и прекидају рад радио-центра, односно радио-станице или стварају штетне сметње.

Планским документом утврђују се заштитне зоне и слободни правци за улаз и излаз радиорелејних веза (радио-коридори).

Ако је изменом планског документа угрожено функционисање електронских комуникација у заштитним зонама и радио-коридорима из става 1. овог члана, тим изменама утврђују се нове заштитне зоне и трасе радио-коридора које ће омогућити несметано одвијање електронских комуникација.

Министарство, на предлог Регулатора, уз претходно прибављено мишљење министарстава надлежних за послове просторног планирања и заштите животне средине и органа одбране и безбедности ближе прописује захтеве који се односе на утврђивање заштитних зона и радио-коридора из става 1. овог члана, као и обавезе инвеститора радовапри изградњи или реконструкцији објеката.

Заштита и измештање електронских комуникационих мрежа, припадајућих средстава и радио-коридора

Члан 49.

Када је ради изградње новог објекта и извођења других радова потребна заштита односно измештање електронске комуникационе мреже, припадајућих средстава или радио-коридора инвеститор је дужан да:

- 1) у складу са планским документом изради пројекат заштите, односно измештања електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, као и да за пројекат прибави сагласност власника, односно корисника радио-коридора;
- 2) најмање 60 дана пре рока предвиђеног за почетак радова обавести власника електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, односно корисника радио-коридора, као и да им обезбеди приступ ради надзора над извођењем радова;
- 3) о свом трошку обезбеди заштиту, односно измештање електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, односно радио-коридора у складу са прописима о планирању и изградњи и прописима о упису у катастар.

Електромагнетска компатибилност

Члан 50.

Електронска комуникациона мрежа, припадајућа средства, електронска комуникациона опрема, радио-опрема и терминална опрема не смеју проузроковати недозвољене електромагнетске сметње, које могу штетно утицати на рад других електронских и осталих уређаја и постројења у њиховој близини, у складу са захтевима утврђеним посебним прописом.

Електронска комуникациона мрежа, припадајућа средства, електронска комуникациона опрема, радио-опрема и терминална опрема морају имати одговарајућу имуност на електромагнетске сметње, како би у њиховом присуству и даље функционисали без недозвољених деградација својих карактеристика, у складу са захтевима утврђеним посебним прописом.

Мерење нивоа електромагнетског поља

Члан 51.

У сврху обављања контроле радиофреквенцијског спектра, Регулатор мери ниво електромагнетског поља за електронске комуникационе мреже, припадајућа средства, електронску комуникациону опрему, радио-опрему и терминалну опрему.

Уколико се приликом мерења из става 1. овог члана утврди да постоји прекорачење граничних нивоа утврђених посебним прописима, Регулатор је дужан да то пријави надлежној инспекцији.

VII. ПРАВО СЛУЖБЕНОСТИ И ЗАЈЕДНИЧКО КОРИШЋЕЊЕ

Јавни интерес за експропријацију

Члан 52.

Ради изградње и постављања електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава може се утврдити јавни интерес за експропријацију непокретности, у складу са законом којим се уређује експропријација.

Право службености

Члан 53.

Оператор као и лице које искључиво за сопствене потребе гради или поставља електронску комуникациону мрежу и припадајућа средства, има право да захтева право пролаза преко туђе непокретности или право коришћења туђе непокретности (службености), када је то неопходно ради изградње, постављања и коришћења електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава.

Оператор, као и лице које искључиво за сопствене потребе гради или поставља електронску комуникациону мрежу и припадајућа средства, и власник, закључују уговор којим се ближе уређује начин вршења службености, као и постојање и висина накнаде за заснивање права службености.

Уговором из става 2. овог члана мора се обезбедити могућност заједничког коришћења непокретности на којој је установљено право службености, у складу са законом.

Ако лица из става 2. овог члана не постигну споразум о праву службености, установљавање права службености регулише се у складу са законом.

Заснивање права службености на непокретности у јавној својини

Члан 54.

Када се службеност заснива на непокретности у јавној својини, ако законом којим се уређује јавна својина није другачије уређено, орган јавне власти који одлучује о закључивању уговора, дужан је да услове за стицање права службености одреди на недискриминаторан начин и јавно их објави, као и да одлуку о закључењу уговора донесе без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана подношења захтева за закључење уговора.

Орган јавне власти који одлучује о закључивању уговора, у обавези је да активности које се односе на одлучивање о закључивању уговора функционално раздвоји од активности које се односе на вршење власничких и управљачких права у привредном друштву које обавља делатност електронских комуникација.

Орган јавне власти који одлучује о закључивању уговора, приликом одређивања услова за стицање права службености из става 1. овог члана, одређује годишњи износ накнаде у складу са актом Владе којим се прописују максимални износи висине накнаде за заснивање права службености на непокретностима у јавној својини.

Средства од годишњег износа накнаде за заснивање права службености на непокретностима у јавној својини припадају буџету одређеног нивоа власти, у зависности од тога ко је носилац права својине.

Влада доноси акт из става 3. овог члана на основу предлога који утврђује Министарство.

Максимални износи накнаде из става 3. овог члана, одређују се једнообразно за целу територију Републике Србије, по дужном метру односно по квадратном метру земљишта које се користи за изградњу електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, нарочито узимајући у обзир различите категорије земљишта.

Висина максималних износа накнаде из става 3. овог члана се одређује тако да осигура оптималну употребу ресурса у складу са начелима објективности, транспарентности и недискриминације, при чему нарочито треба водити рачуна о циљевима из члана 7. овог закона, а нарочито узимајући у обзир интересе власника, имаоца права располагања односно коришћења непокретности и интересе оператора, као и јавни интерес за развој тржишта електронских комуникација.

Заједничко коришћење и колокација

Члан 55.

Оператор има право да захтева заједничко коришћење (укључујући и физичку колокацију) елемената мреже и припадајућих средстава другог оператора, или трећег лица, као и непокретности за чије коришћење је други оператор или треће лице засновао право службености или непокретности која је прибављена у поступку експропријације, односно када нову електронску комуникациону мрежу и припадајућа средства није могуће изградити или поставити без штетних последица по животну средину, јавну безбедност, реализацију просторних планова или очување културних добара.

Регулатор ближе прописује начин и услове заједничког коришћења електронске комуникационе мреже, припадајућих средстава и непокретности из става 1. овог члана, степен расположивости слободног простора и основне елементе уговора о заједничком коришћењу.

Оператор или треће лице, на захтев другог оператора и уколико су испуњени услови прописани у ставу 2. овог члана, у року од 60 дана од пријема захтева, закључује уговор којим се ближе уређују међусобна права и обавезе у погледу заједничког коришћења, укључујући и расподелу трошкова, узимајући у обзир претходна улагања, подстицање даљих улагања и могућност повраћаја улагања по разумној стопи с обзиром на повезане ризике.

Ако оператор или треће лице у року из става 3. овог члана одбије захтев оператора или не одговори на тај захтев, или ако у том року није закључен уговор, оператор може да поднесе захтев Регулатору за одлучивање у року од 30 дана.

Регулатор је овлашћен да, када су испуњени услови из става 2. овог члана, на захтев заинтересоване стране донесе решење којим се утврђује обавеза заједничког коришћења, укључујући и расподелу трошкова, узимајући у обзир претходна улагања, подстицање даљих улагања и могућност повраћаја улагања по разумној стопи с обзиром на повезане ризике.

Регулатор доноси решење из става 5. овог члана у најкраћем могућем року, а најкасније у року од 4 месеца од дана пријема уредног захтева, осим у изузетним случајевима који се односе на обимност и комплексност предмета одлучивања, овај рок се може продужити до 30 дана.

Обавеза заједничког коришћења из става 5. овог члана утврђује се након спровођења поступка јавних консултација из члана 36. и 37. овог закона.

Регулатор врши овлашћење из става 5. овог члана у складу са начелима објективности, транспарентности, сразмерности и недискриминације.

Подаци о електронској комуникационој мрежи и припадајућим средствима

Члан 56.

Регулатор води ажурну базу података о врсти, географској локацији и расположивости свих капацитета електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава у складу са законом и подзаконским актима којима се уређује област националне инфраструктуре геопросторних података, метаподатака, интероперабилност, мрежни сервиси, приступ скуповима и сервисима података.

У поступку из става 1. овог члана Регулатор сарађује са органом надлежним за послове државног премера и катастра, сходно прописима из става 1. овог члана, који је дужан да на захтев Регулатора достави тражене податке којима располаже.

Регулатор је дужан да базу података из става 1. овог члана учини доступном на интернет страници, водећи рачуна о поверљивости података.

Регулатор, у сарадњи са органом надлежним за послове државног премера и катастра, ближе уређује начин прикупљања података, одржавања, приступа, приступа подацима која могу бити предмет заједничког коришћења и коришћења базе података из става 1. овог члана.

VIII MEЋUPOVEZIVAЊE И ПРИСТУП

Општи оквир за приступ и међуповезивање

Члан 57.

Привредни субјекти имају право да преговарају и закључују уговоре о техничким и комерцијалним условима приступа или међуповезивања.

Оператор има право и обавезу, да на захтев других оператора, који на основу члана 41. став 1. тачка 5) овог закона на то имају право, преговара о међуповезивању у сврху пружања јавно доступних електронских комуникационих услуга, како би се обезбедило пружање и интероперабилност тих услуга на територији Републике Србије.

Оператор нуди приступ и међуповезивање другим привредним субјектима под условима и обавезама из члана 58. и 69. овог закона.

Привредни субјекти су дужни да чувају поверљивост информација прибављених пре, током или након преговора о приступу, односно међуповезивању, или након закључења уговора о приступу или међуповезивању у складу са законом којим се уређује заштита пословне тајне и тајност података, као и да их користе само у сврху ради које су прибављене. Достављени подаци не могу се делити трећим лицима, нарочито не својим другим организационим јединицама, повезаним правним лицима или партнерима којима наведени подаци нису неопходни за спровођење међуповезивања односно приступа и којима би такве информације омогућиле предност на тржишту.

Оператори су дужни да у року од 30 дана од дана закључења уговора пријаве Регулатору уговор о међуповезивању на националном и међународном нивоу из става 1. овог члана.

Регулатор води евиденцију уговора о међуповезивању на националном и међународном нивоу.

Регулатор ближе уређује садржину и начин пријаве уговора о међуповезивању на међународном нивоу.

Овлашћења и обавезе Регулатора у вези са приступом и међуповезивањем

Члан 58.

Регулатор, ради реализације циљева из члана 7. овог закона, подстиче и, када је потребно, осигурава обезбеђивање одговарајућег приступа и интероперабилности услуга у складу са овим законом, промовишући ефикасност, одрживу конкуренцију, постављање мрежа врло високог капацитета, економску ефикасност инвестиција и иновација, као и највећу могућу корист за крајње кориснике.

Регулатор даје упутства и објављује процедуре које се примењују на омогућавање приступа и међуповезивања како би се обезбедило да се мала и средња привредна друштва и оператори са ограниченом географском покривеношћу могу извршити међуповезивање под разумним условима.

Регулатор има право да, независно од обавеза које може да одреди привредним субјектима са значајном тржишном снагом у складу са чланом 69. овог закона, одреди:

1) обавезе привредном субјекту који подлеже општем овлашћењу и који контролише приступ крајњим корисницима, у мери у којој је то потребно како би се

обезбедило повезивање са краја на крај, укључујући у оправданим случајевима и обавезу међуповезивања са другим мрежама;

2) обавезе успостављања интероперабилности услуга оператора који подлежу општем овлашћењу и који контролишу приступ крајњим корисницима, у оправданим случајевима и у мери у којој је то потребно;

3) обавезу успостављања интероперабилности услуга пружаоцу комуникационих услуга између лица које нису засноване на коришћењу нумерације који има значајан удео на тржишту у погледу територијалне покривености и броја корисника, у оправданим случајевима када је повезаност са краја на крај између крајњих корисника угрожена због недовољне интероперабилности услуга, у мери у којој је то потребно како би се обезбедила повезаност са краја на крај између крајњих корисника. Регулатор може утврдити сразмерне обавезе пружаоцима тих услуга да објављују све релевантне информације и омогућавају другим надлежним органима и пружаоцима услуга њихово коришћење, измену и размену или да укључи обавезу коришћења или спровођења (примене) стандарда или техничких спецификација из члана 43. став 6. овог закона;

Како би се осигурали циљеви политике из члана 7. овог закона и реализација става 1-3. овог члана Регулатор по службеној дужности предузима мере, у складу са поступком утврђеним чланом 36. и 37. овог закона.

Привредни субјект може да захтева приступ кабловима и кабловској инсталацији, као и припадајућим средствима унутар зграда или до прве сабирне или разделне тачке, када је та тачка смештена изван зграде, уколико је дуплирање такве инфраструктуре економски неефикасно или технички неизводљиво.

Оператор или власник инсталација и каблова, односно припадајућих средстава у згради, који није пружалац електронских комуникационих мрежа дужан је да, на разуман захтев привредног субјекта, закључи уговор о приступу из претходног става овог члана, под праведним и недискриминаторним условима.

Уколико уговор о приступу из претходног става овог члана није закључен у року од два месеца од пријема захтева за приступ, свака страна може поднети захтев Регулатору за одлучивање.

Регулатор, на разуман захтев, може да одреди обавезу омогућавања приступа инсталацијама и кабловима, као и одговарајућим припадајућим средствима унутар зграда, или до прве сабирне или разделне тачке, када је та тачка смештена ван зграде.

Обавезу из става 8. овог члана Регулатор може да одреди операторима или власницима инсталација и каблова и припадајућих средстава који нису оператори, када је постављање нових мрежних елемената економски неефикасно или физички неизводљиво.

Услови приступа, који се утврђују обавезама из става 8. овог члана, могу да укључе посебна правила о приступу мрежним елементима као и одговарајућим припадајућим средствима и повезаним услугама, о транспарентности и недискриминацији, као и о расподели трошкова приступа, који се по потреби прилагођавају како би се у обзир узели повезани ризици.

Регулатор може, узимајући у обзир, да уз праведне и разумне услове да прошири одређивање таквих обавеза приступа иза прве сабирне или разделне тачке, и то све до тачке за коју утврди да је најближа крајњим корисницима и погодна да у њу може да се смести довољан број прикључака крајњих корисника како би то било комерцијално одрживо за привредне субјекте који подносе захтев за приступ. Приликом проширивања услова Регулатор узима у обзир, ако је примењиво, обавезе које произлазе из анализе било ког релевантног тржишта и процењује да ли обавезе утврђене у складу са ставом 5. овог члана

у довољној мери решавају велике и трајне економске или физичке баријере за постављање нових елемената мрежа, које су узрок постојећих или новонастајућих ограничења конкуренције на тржишту.

Регулатор, приликом доношења одлуке о проширењу одређивања обавезе приступа у складу са ставом 11. овога члана, у највећој мери узима у обзир релевантне смернице BEREC-а којима се утврђују критеријуми за одређивање прве сабирне или разделне тачке; тачке, након прве сабирне или разделне тачке, на којој се може сместити довољан број прикључака крајњих корисника како би се привредном субјекту омогућило да савлада утврђене препреке које значајно утичу на могућност постављања нових елемената мрежа; која се мрежа може сматрати новом; који пројекат се може сматрати малим; које су економске или физичке препреке постављања нових елемената мрежа високе и трајне.

Регулатор може одредити и обавезе приступа активним или виртуелним елементима мреже, уколико је приступ пасивним елементима мреже физички неизводљив или економски неефикасан.

Регулатор не може да одреди обавезе у складу са ставом 11. и 13. овог члана операторима ако утврди да:

1) испуњавају услове из члана 81. овог закона и омогућавају приступ мрежи врло високог капацитета било ком привредном субјекту, чиме се омогућава одржив и сличан алтернативни начин приступа до крајњих корисника под поштеним, недискриминаторним и разумним условима, при чему Регулатор може да примени овај изузетак и на друге операторе који нуде приступ мрежи врло високог капацитета под праведним, недискриминаторним и разумним условима пословања;

2) би прописивање таквих обавеза угрозило економску или финансијску одрживост постављања нове мреже, посебно у случају мањих локалних пројеката.

Изузетно од одредбе става 14. тачке 1) овог члана, Регулатор може да одреди обавезе из става 11. и 13. овог члана операторима који успостављају мрежу јавним средствима.

Регулатор може одредити операторима обавезу заједничког коришћења пасивне инфраструктуре или обавезу закључења уговора о националном ромингу на одређеном географском подручју (предметној области) под праведним и разумним условима када је испуњено следеће:

1) када је то неопходно за пружање услуга у предметној области заснованих на коришћењу радиофреквенцијског спектра и под условом да други привредни субјект нема на располагању одржива и слична алтернативна средства приступа крајњим корисницима;

2) када у предметној области постоје непремостиве економске или физичке препреке за тржишно успостављање инфраструктуре за пружање мрежа или услуга уз коришћење радиофреквенцијског спектра, због чега је приступ крајњих корисника мрежама или услугама озбиљно нарушен или уопште не постоји;

3) када је могућност одређивања тих обавеза јасно наведена у поступку доделе радиофреквенцијског спектра.

Регулатор може да одреди и обавезу заједничког коришћења активне електронске комуникационе опреме ако обавезом приступа и заједничког коришћења пасивне инфраструктуре, одређеном у складу са ставом 16. овог члана, крајњим корисницима није омогућен приступ мрежама или услугама.

Регулатор је дужан да одабере најприкладнију обавезу заједничког коришћења или приступа и да обавезе из става 16. и 17. овог члана одреди у складу са начелима објективности, транспарентности, сразмерности и недискриминације, узимајући у обзир:

1) потребу за повећањем повезаности у Републици Србији, на главним путним правцима и у посебним географским подручјима, као и могућност значајног повећања избора и квалитета услуге за крајње кориснике;

2) делотворно коришћење радиофреквенцијског спектра;

3) могућност техничког извођења и услове заједничког коришћења;

4) стање конкуренције у погледу инфраструктуре и услуга;

5) технолошке иновације;

6) потребу за мерама којима се подстичу оператори на улагања у постављање инфраструктуре.

Регулатор може, приликом решавања спорова из члана 25. овог закона, оператору кориснику права заједничког коришћења или приступа да одреди и обавезу заједничког коришћења радиофреквенцијског спектра са оператором који управља инфраструктуром која је предмет обавезе заједничког коришћења у предметној области.

Обавезе и услови утврђени у складу са овим чланом морају бити објективни, транспарентни, сразмерни и недискриминишући, при чему је Регулатор у обавези да о предлозима обавеза из овог члана спроведе поступак јавних консултација у складу са чланом 36. и 37. овог закона.

Регулатор је у обавези да у року од пет година од дана одређивања обавеза из овог члана изврши процену ефеката тих обавеза, као и потребу њихове измене или укидања и у вези са извршеном проценом спроведе поступак јавних консултација у складу са чланом 36. и 37. овог закона.

Приликом одређивања терминалних тачака мреже, у највећој могућој мери, Регулатор узима у обзир смернице BEREC-а о заједничком приступу за утврђивање терминалне тачке мреже у различитим топологијама мреже.

Посебни случајеви међуповезивања електронских комуникационих мрежа за посебне намене и јавних комуникационих мрежа

Члан 59.

Регулатор, на захтев органа одбране, безбедности и служби за хитне интервенције, у складу са посебним прописима, може решењем обавезати оператора да, у оквирима постојећих техничких могућности, приоритетно обезбеди међуповезивање са електронском комуникационом мрежом за посебне намене на период не дужи од 14 дана, без накнаде, у случају када на одређеном подручју не постоје одговарајући капацитети електронске комуникационе мреже за посебне намене, односно када их због разлога хитности или непредвидивости није било могуће благовремено предвидети и реализовати, а међуповезивање је неопходно ради вршења законом прописаних послова органа одбране, безбедности и служби за хитне интервенције.

Решењем из става 1. овог члана утврђују се технички услови за међуповезивање.

Изузетно, рок из става 1. овог члана, може се продужити на период од три месеца у случајевима када надлежни орган Републике Србије ангажује органе одбране, безбедности

и службе за хитне интервенције ради вршења законом прописаних послова ових органа у пружању помоћи цивилним властима у случају елементарних непогода, акцидентних ситуација, обезбеђењу државне границе и слично.

IX УНИВЕРЗАЛНИ СЕРВИС

Услуге универзалног сервиса

Члан 60.

Услуге универзалног сервиса су:

- 1) одговарајући широкопојасни приступ интернету и приступ говорној комуникационој услузи по приступачним ценама, на фиксној локацији;
- 2) бесплатно упућивање позива службама за хитне интервенције;
- 3) посебне мере које особама са инвалидитетом и социјално угроженим потрошачима осигуравају једнаке могућности за приступ услугама универзалног сервиса;

Услуге универзалног сервиса пружају се на технолошки неутралној основи, са одговарајућим протоком и квалитетом, по приступачним ценама и на начин да социјално угрожени потрошачи и особе са инвалидитетом нису спречени да користе те услуге.

Обим услуга универзалног сервиса може се проширити како би се омогућио, по приступачним ценама, широкопојасни приступ интернету и приступ говорној комуникационој услузи који се не пружају на фиксној локацији.

На захтев потрошача, услуга универзалног сервиса може обухватити само приступ говорној комуникационој услузи. Потрошач није у обавези да плаћа за додатне могућности или услуге које нису потребне или се не захтевају.

Министарство, на предлог Регулатора, ближе прописује минимални скуп услуга који одговарајући широкопојасни приступ интернету треба да омогући, као и проток неопходан за пружање минималног скупа услуга, географску покривеност и квалитет пружања услуга универзалног сервиса, као и захтеве у погледу обезбеђивања једнаких могућности за коришћење услуга особама са инвалидитетом, узимајући у обзир степен развијености јавних комуникационих мрежа и расположивост јавно доступних електронских комуникационих услуга у Републици Србији.

Одредбе овог члана односе се и на крајње кориснике микро, мала и средња правна лица и непрофитне организације.

Одређивање пружалаца услуга универзалног сервиса

Члан 61.

Обавеза пружања услуга универзалног сервиса прописује се када се на основу резултата географског прегледа распрострањености широкопојасних мрежа, уколико су доступни, и других доказа утврди да се доступност услуга универзалног сервиса не може омогућити у уобичајеним комерцијалним околностима или путем других инструмената јавне политике.

Регулатор одређује једног или више привредног субјекта са обавезом пружања услуга универзалног сервиса, на делу или целој територији Републике Србије, водећи рачуна да услуге универзалног сервиса буду доступне свим крајњим корисницима на територији Републике Србије, независно од географске локације.

Привредни субјект из става 2. овог члана одређује се на објективан, јаван, недискриминаторан и пропорционалан начин, уз што мање нарушавање конкурентности на тржишту, тако да се заштити јавни интерес, обезбеди ефикасност и економичност у пружању услуга универзалног сервиса, односно тако да обим утврђених обавеза не представља прекомерно оптерећење за операторе.

Привредни субјект из става 2. овог члана дужан је да учини јавно доступним ажурне податке о својој понуди услуга универзалног сервиса, укључујући нарочито податке о географској доступности, ценама, условима приступа и коришћења (укључујући ограничења) и о квалитету.

Регулатор ближе уређује начин одређивања обавезе пружања услуга универзалног сервиса, ниво детаљности и начин објављивања података из става 4. овог члана.

Регулатор проверава поступање привредног субјекта из става 2. овог члана у вези са прописаним обавезама и анализира пружање услуга универзалног сервиса у Републици Србији, укључујући квалитет и цене пружања тих услуга.

Регулатор врши анализу из става 6. овог члана најмање једном током периода од три године почев од дана доношења акта из става 2. овог члана, те сходно утврђеном стању одлучује у вези са обавезама привредних субјеката из става 2. овог члана и предлаже измене акта из члана 60. став 5. овог закона. Извршена анализа из става 6. овог члана објављује се на интернет страници Регулатора.

Приступачност услуга универзалног сервиса

Члан 62.

Регулатор анализира малопродајне цене услуга универзалног сервиса које се пружају на комерцијалној основи, нарочито узимајући у обзир цене на домаћем тржишту и просечне приходе становника Републике Србије и може да наложи привредном субјекту да прилагоди цене услуга универзалног сервиса на фиксној локацији, као и да учини доступним ажурне податке о својим понудама, како би се обезбедила њихова ценовна приступачност за социјално угрожене категорије потрошача.

Изузетно, уколико мере из става 1. овог члана представљају значајно оптерећење привредним субјектима, Регулатор је овлашћен да привредном субјекту из члана 61. став 2. овог закона наложи прилагођавање понуђених цена услуга универзалног сервиса, на начин који је јаван и недискриминаторан, ако процени да је то у интересу обезбеђивања приступачности за социјално угрожене потрошаче.

Примена овог члана врши се на начин којим се најмање нарушавају односи на тржишту.

Отуђење мреже за приступ

Члан 63.

Привредни субјект из члана 61. став 2. има обавезу да у року од 60 дана обавести Регулатора о намери отуђења своје мреже за приступ, у целини или значајном делу, ради процене ефеката отуђења на пружање услуга универзалног сервиса.

Регулатор ће привредном субјекту у случају из става 1. овог члана након извршене процене, одредити, изменити или укинути одређене обавезе које произлазе из обавезе пружања услуга универзалног сервиса.

Утврђивање прекомерних трошкова пружања услуга универзалног сервиса

Члан 64.

Привредни субјекти који су одређени за пружаоце услуга универзалног сервиса дужни су да Регулатору доставе извештај о пружању услуга универзалног сервиса, најкасније до краја другог тромесечја текуће године за претходну годину.

Извештај из става 1. овог члана може да садржи захтев за надокнаду прекомерних трошкова пружања услуга универзалног сервиса (у даљем тексту: прекомерни нето трошкови), уз документовање трошкова који представљају прекомерно оптерећење, узимајући у обзир сваку тржишну погодност коју остварује оператор универзалног сервиса.

Регулатор ближе уређује начин документовања прекомерних нето трошкова за пружања услуга универзалног сервиса, начин документовања прекомерних нето трошкова, мерила која се примењују за остваривање права на надокнаду прекомерних нето трошкова и методологију којом утврђује висину средстава за сваког привредног субјекта која се плаћају на име финансирања прекомерних нето трошкова пружања услуга универзалног сервиса у претходном обрачунском периоду.

Регулатор може да ангажује независног ревизора ради провере усклађености обрачуна прекомерних нето трошкова из става 2. овог члана са прописаним начином обрачуна тих трошкова.

Регулатор у годишњем извештају из члана 27. став 2. тачка 7) овог закона, водећи рачуна о обавези чувања пословне тајне у складу са чланом 35. овог закона, објављује податке о израчунатом нето трошку обавезе пружања универзалног сервиса, укључујући доприносе свих привредних субјеката из става 1. овог члана, као и све тржишне погодности које су привредних субјеката из става 1. овог члана могли да остваре на основу утврђених обавеза пружања универзалног сервиса. Сасатвни део извештаја из става 5. овог члана чини и извештај независног ревизора, у случају из става 4. овог члана.

Регулатор, у року од три месеца од дана пријема захтева оператора из става 2. овог члана и документације у складу са актом из става 3. овог члана, доноси решење којим утврђује износ прекомерних нето трошкова.

Начин обезбеђивања средстава за надокнаду прекомерних трошкова

Члан 65.

Средства за надокнаду прекомерних трошкова обезбеђују се из јавних средстава и/или средстава која привредни субјекти уплаћују на име финансирања универзалног сервиса, на посебан рачун који се води код Регулатора.

Влада, на предлог Министарства, одређује износ средстава за надокнаду прекомерних трошкова из јавних средстава док ће се преостали износ надокнадити из средстава која оператори уплаћују на име финансирања универзалног сервиса.

Регулатор решењем утврђује висину средстава за сваког привредног субјекта која се плаћају на име финансирања прекомерних нето трошкова пружања услуга универзалног сервиса у претходном обрачунском периоду, сразмерно уделу привредног субјекта према оствареним приходима на тржишту, у складу са методологијом утврђеном правилником из члана 64. став 3.

Утврђивање висине средстава из става 3. овог члана врши се уз уважавање принципа транспарентности, недискриминације и пропорционалности и водећи рачуна да се најмање нарушавају односи на тржишту.

X ТРЖИШТА ПОДЛОЖНА ПРЕТХОДНОЈ РЕГУЛАЦИЈИ И ОБАВЕЗЕ ОПЕРАТОРА СА ЗНАЧАЈНОМ ТРЖИШНОМ СНАГОМ

Одређивање тржишта подложних претходној регулацији

Члан 66.

Претходној регулацији, у складу са одредбама овог закона, подлеже тржиште на коме постоје високе структурне, регулаторне и друге трајније препреке које онемогућавају улазак нових конкурената, на коме није могуће обезбедити развој делотворне конкуренције, укључујући и конкуренцију у погледу инфраструктуре, без претходне регулације и на коме се уочени недостаци не могу отклонити само применом прописа о заштити конкуренције (у даљем тексту: релевантно тржиште).

Регулатор одређује релевантна тржишта уз примену одговарајућих препорука Европске уније о тржиштима подложним претходној регулацији, имајући у виду националне специфичности и узимајући у обзир, између осталог, степен конкуренције у погледу инфраструктуре на њима и, где је релевантно, резултате географског прегледа распрострањености широкопојасних мрежа, у мери у којој су доступни.

Анализа релевантних тржишта

Члан 67.

Регулатор најмање једном у пет година врши анализу постојећих релевантних тржишта (у даљем тексту: анализа тржишта), односно најмање једном у три године анализу нових тржишта која нису предмет регулације, узимајући, у највећој могућој мери, у обзир одговарајуће препоруке Европске уније о анализи тржишта и утврђивању значајне тржишне снаге.

Приликом спровођења анализе тржишта Регулатор узима у обзир следеће околности:

- 1) развој тржишта у наредном периоду и вероватноћу да ће се релевантно тржиште кретати у правцу развоја делотворне конкуренције;

- 2) сва значајна ограничења конкуренције на veleprodajном и maloprodajном нивоу без обзира да ли су разлози за таква ограничења електронске комуникационе мреже, електронске комуникационе услуге или друге врсте услуга које су за крајњег корисника упоредиве, без обзира да ли су таква ограничења део релевантног тржишта;
- 3) регулаторне мере које утичу на релевантно тржиште или повезано малопродајно тржиште, укључујући и обавезе из члана 55. и 58. овог закона;
- 4) регулацију осталих релевантних тржишта у складу са овим законом.

У поступку анализе тржишта Регулатор сарађује са органом надлежним за заштиту конкуренције.

Регулатор спроводи јавне консултације у поступку доношења извештаја о анализи тржишта у складу са чланом 36. и 37. овог закона.

Извештај о анализи тржишта Регулатор објављује на својој интернет страници.

Критеријуми за одређивање оператора са значајном тржишном снагом

Члан 68.

Привредни субјект има значајну тржишну снагу на релевантном тржишту, ако сам или заједно са другим привредним субјектима има доминантан положај, односно положај који му омогућава да се у значајној мери понаша независно од конкурената, својих корисника и, коначно, потрошача.

Приликом утврђивања значајне тржишне снаге, Регулатор у највећој могућој мери узима у обзир одговарајуће смернице Европске уније о анализи тржишта и утврђивању значајне тржишне снаге.

Приликом утврђивања појединачне значајне тржишне снаге нарочито се узимају у обзир:

- 1) тржишно учешће привредног субјекта;
- 2) препреке за улазак на тржиште;
- 3) постојање препрека за ширење;
- 4) апсолутна и релативна величина привредног субјекта;
- 5) контрола над инфраструктуром чији се обим не може лако реплицирати;
- 6) технолошке и комерцијалне предности оператора које му омогућавају надмоћан положај на тржишту;
- 7) недостатак или низак ниво преговарачке моћи купаца;
- 8) лак или повлашћен приступ тржиштима капитала, односно финансијским ресурсима;
- 9) степен диверсификације производа или услуга (нпр. повезани производи или услуге);
- 10) економија обима;
- 11) економија опсега;
- 12) директни ефекти мрежних екстерналија које се односе на корисност производа или услуге која расте са повећањем броја корисника и индиректни ефекти

мрежних екстерналија који се односе на корисност производа или услуга које расту са креирањем комплементарних производа или услуга;

- 13) степен вертикалне интеграције;
- 14) високи степен развоја дистрибутивне и продајне мреже;
- 15) закључивање дугорочних и одрживих уговора о приступу;
- 16) учествовање у уговорним односима са другим учесницима на тржишту који би могли довести до спречавања уласка на тржиште;
- 17) недостатак потенцијалне конкуренције.

Заједничку значајну тржишну снагу имају два или више привредна субјекта, који могу бити међусобно правно и економски независни, али који, са економске тачке гледишта, имају заједнички интерес, односно који су усвојили заједничку политику усклађеног антиконкурентског понашања на тржишту.

Постојање споразума између привредних субјеката или других правних, структурних или економских веза није нужно за утврђивање заједничке значајне тржишне снаге, већ се она може заснивати на другим облицима повезивања, односно на прећутном усклађеном заједничком деловању и зависи од економске процене, а нарочито од процене структуре тржишта.

Приликом утврђивања заједничке тржишне снаге нарочито се узима у обзир:

- 1) транспарентност тржишта којом се омогућава усклађено заједничко деловање;
- 2) постојање прећутног усклађеног заједничког деловања;
- 3) могућност предвидиве реакције садашњих и будућих конкурената и потрошача која може да утиче на резултате који се очекују од заједничког деловања;
- 4) степен концентрације тржишта;
- 5) сличност тржишних удела;
- 6) ниска еластичност тражње;
- 7) стагнација или умерени раст тражње;
- 8) хомогеност производа;
- 9) сличност структуре трошкова и комерцијалних понуда;
- 10) вертикална интеграција уз удружено ускраћивање приступа;
- 11) распрострањеност инфраструктуре;
- 12) високе правне или економске препреке за улазак на тржиште;
- 13) недостатак преговарачке моћи купаца;
- 14) непостојање потенцијалне конкуренције;
- 15) постојање осталих различитих неформалних и других веза између оператора.

Приликом утврђивања значајне тржишне снаге привредног субјекта на одређеном тржишту може се утврдити његова значајна тржишна снага и на уско повезаном тржишту, ако су везе између ових тржишта такве да се снага са једног тржишта може пренети на уско повезано тржиште на начин који учвршћује тржишну снагу привредног субјекта.

Одређивање привредног субјекта са значајном тржишном снагом

Члан 69.

Када Регулатор, на основу претходно спроведене анализе тржишта, утврди непостојање делотворне конкуренције на релевантном тржишту (као и на уско повезаном тржишту), решењем одређује привредног субјекта који, појединачно или заједно са другим привредним субјектима, на том тржишту има значајну тржишну снагу (у даљем тексту: привредни субјект са ЗТС).

Решењем из става 1. овог члана Регулатор одређује привредном субјекту са ЗТС најмање једну обавезу из члана 70. овог закона и обавезе из члана 77-82. овог закона.

У поступку доношења решења из става 1. овог члана Регулатор позива све заинтересоване стране да дају мишљења од значаја за одређивање обавеза привредних субјеката са ЗТС у складу са чланом 36. и 37. овог закона и по потреби тражи мишљење органа надлежног за заштиту конкуренције.

Регулатор прати примену обавеза одређених привредном субјекту са ЗТС и по службеној дужности преиспитује донето решење најмање једном током периода за спровођење поступка анализе тржишта из члана 67. став 1. овог закона, те сходно утврђеном стању одлучује у вези са обавезама привредних субјеката са ЗТС.

Када Регулатор, на основу претходно спроведене анализе тржишта, утврди да постоји делотворна конкуренција на релевантном тржишту и донесе акт о одређивању релевантних тржишта у коме није одређено да претходној регулацији подлеже тржиште на коме је привредни субјект проглашен за оператора са ЗТС, дужан је да укине решење из става 1. овог члана, и да о томе обавести привредног субјекта.

Регулатор треба да омогући одговарајући рок за обавештавање свих страна на које се укидање регулаторних обавеза односи и којим се обезбеђује одржив прелазак за кориснике тих обавеза и крајње кориснике, могућност избора за крајње кориснике, водећи рачуна да се регулаторне обавезе не задржавају дуже него што је потребно. Регулатор може утврдити посебне услове и рокове за обавештавање у вези са постојећим уговорима о приступу и међуповезивању.

Обавезе привредних субјеката са значајном тржишном снагом

Члан 70.

Решењем којим се одређује привредни субјект са ЗТС, могу се одредити обавезе:

- 1) објављивања одређених података;
- 2) недискриминаторног поступања;
- 3) рачуноводственог раздвајања;
- 4) приступа грађевинској инфраструктури;
- 5) приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава;
- 6) контроле цена и примене трошковног рачуноводства;
- 7) пружања малопродајних услуга под одређеним условима.

Обавезе из става 1. овог члана треба да буду сразмерне водећи рачуна о претходним улагањима, подстицању даљих улагања и могућности за повраћај улагања по разумној стопи с обзиром на повезане ризике, оправдане узимајући у обзир циљеве из члана 7. овог закона и засноване на анализи тржишта и природи утврђених недостатака на тржишту.

Регулатор прати стање и промене на тржишту, нарочито у вези са комерцијалним уговорима између привредних субјеката, укључујући и уговоре о заједничком улагању који утичу на стање конкуренције на тржишту.

Уколико промене из става 3. овог члана не захтевају нови поступак анализе тржишта, Регулатор без одлагања процењује да ли је потребно преиспитати обавезе које су одређене привредном субјекту са ЗТС.

У поступку укидања или утврђивања нових обавеза из става 4. овог члана, Регулатор поступа у складу са одредбама Закона о општем управном поступку..

Обавеза објављивања одређених података

Члан 71.

Обавеза објављивања одређених података односи се посебно на рачуноводствене податке, техничке спецификације, карактеристике мреже и очекивани развој, услове понуде и коришћења (укључујући ограничења, која се нарочито односе на замену традиционалне инфраструктуре), рокове важења понуде и цене, у вези са услугама међуповезивања и приступа.

Привредни субјект са ЗТС коме је одређена обавеза недискриминаторног поступања из члана 72. овог закона, дужан је да, на захтев Регулатора, у року од 60 дана од дана пријема захтева, сачини и објави стандардну понуду за међуповезивање и приступ.

Привредни субјект са ЗТС коме је одређена обавеза омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава из члана 75. овог закона, дужан је да, на захтев Регулатора, у року од 60 дана од дана пријема захтева, сачини и објави стандардну понуду за приступ.

Стандардна понуда из става 2. и 3. овог члана сачињава се у складу са потребама тржишта и садржи опис, техничке и комерцијалне услове за међуповезивање (интерконекију), приступ елементима мреже и припадајућим средствима и рашчлањени приступ локалној петљи.

Стандардна понуда мора бити рашчлањена на појединачне компоненте у мери која омогућава заинтересованом оператору избор одређене компоненте понуде, без обавезе да прихвати друге компоненте понуде, које му нису потребне ради пружања услуге која је предмет међуповезивања, односно приступа.

Регулатор ближе прописује минимални садржај, ниво детаљности и начин објављивања стандардне понуде из става 2. и 3. овог члана.

Ако привредни субјект са ЗТС не поступи по захтеву Регулатора из става 2. и 3. овог члана или ако Регулатор утврди да стандардна понуда није сачињена у складу са актом из става 6. овог члана, Регулатор доноси решење којим прописује садржај стандардне понуде.

Обавеза недискриминаторног поступања

Члан 72.

Обавеза недискриминаторног поступања односи се на једнако поступање привредног субјекта са ЗТС према другим привредним субјектима приликом пружања услуга међуповезивања и приступа у упоредивим околностима.

Привредни субјект са ЗТС је дужан да, у складу са обавезом из става 1. овог члана, другим привредним субјектима обезбеди приступ и информације под једнаким условима и роковима, укључујући и услове у погледу цена и нивоа квалитета услуга и користећи исте системе и процесе као што то чини за сопствене потребе, односно за потребе повезаних лица или партнера како би се обезбедила једнакост приступа.

Обавеза рачуноводственог раздвајања

Члан 73.

Обавеза рачуноводственог раздвајања односи се на одвојено рачуноводствено праћење пословних активности оператора са ЗТС у вези са пружањем услуга међуповезивања и приступа, односно услугама на регулисаним тржиштима на којима оператор има значајну тржишну снагу.

Начин примене одвојеног рачуноводства ближе се одређује решењем о одређивању оператора са ЗТС.

Регулатор је овлашћен да од привредног субјекта са ЗТС, као и његових повезаних лица, захтева да објаве своје велепродајне и интерне трансферне цене, нарочито ради испуњавања обавезе недискриминаторног поступања и спречавања неоправданог унакрсног субвенционисања.

Регулатор је овлашћен да, нарочито ради провере испуњавања обавеза објављивања одређених података и недискриминаторног поступања, тражи од привредног субјекта увид у закључене уговоре, рачуноводствене податке, укључујући податке о приходима оствареним на тржишту, као и да те податке објави, ако би се тиме допринело развоју делотворне конкуренције, водећи рачуна да битно не угрози пословање оператора.

Регулатор ближе уређује примену одвојених рачуна и извештавање од стране оператора са ЗТС.

Обавеза приступа грађевинској инфраструктури

Члан 74.

Обавеза приступа грађевинској инфраструктури привредног субјекта са ЗТС односи се на омогућавање другим операторима да, на оправдан захтев, остваре приступ и користе грађевинску инфраструктуру, укључујући, али не ограничавајући се на, зграде или улазе у зграде, кабловску канализацију, водове у зградама, антене, торњеве и друге потпорне објекте, стубове, проводне цеви и канале, окна и разводне ормаре.

Обавеза приступа грађевинској инфраструктури се одређује само у ситуацијама када Регулатор на основу претходно спроведене анализе тржишта закључи да би ускраћивање приступа, или приступ омогућен под нерационалним условима, успорили развој конкуренције и да не би били у интересу крајњих корисника.

Регулатор може одредити обавезу приступа грађевинској инфраструктури независно од тога да ли грађевинска инфраструктура из става 1. овог члана припада релевантном тржишту које је предмет анализе тржишта, под условом да је ова обавеза сразмерна и неопходна за остваривање циљева дефинисаних у члану 7. овог закона.

Обавеза приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава

Члан 75.

Обавеза приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава односи се на омогућавање другим привредним субјектима да, на оправдан захтев, остваре приступ и коришћење одређених елемената мреже и припадајућих средстава оператора са ЗТС.

Обавеза из става 1. овог члана одређује се нарочито ако се утврди да би ускраћивање приступа, неоправдано условљавање или слично ограничавање од стране привредног субјекта са ЗТС, спречило развој конкуренције на малопродајном нивоу или угрозило интересе крајњих корисника.

Приликом одређивања обавезе из става 1. овог члана, привредном субјекту са ЗТС се може наложити да:

- 1) омогући привредном субјекту приступ одређеним елементима мреже и припадајућим средствима, укључујући приступ пасивним мрежним елементима и рашчлањени приступ локалној петљи и потпетљи;
- 2) омогући привредном субјекту приступ одређеним активним или виртуелним мрежним елементима и услугама;
- 3) преговара у доброј вери са привредним субјектом који захтева приступ;
- 4) не укида привредном субјекту већ одобрени приступ елементима мреже и припадајућој инфраструктури;
- 5) пружи одређене услуге другим привредним субјектима под велепродајним условима;
- 6) омогући привредном субјекту слободан приступ техничким интерфејсима или другим кључним технологијама неопходним за обезбеђивање интероперабилности услуга или виртуелних мрежних услуга;
- 7) омогући привредном субјекту колокацију, односно други облик заједничког коришћења припадајућих средстава;
- 8) пружи привредном субјекту услуге потребне за обезбеђивање интероперабилних услуга за повезивање крајњих корисника, укључујући услуге интелигентних мрежа или роминга у мобилним мрежама;
- 9) омогући привредном субјекту приступ системима оперативне подршке или сличним софтверским системима, ради обезбеђивања лојалне конкуренције у пружању услуга електронских комуникација;
- 10) обезбеди привредном субјекту међуповезивање мрежа и припадајућих средстава;
- 11) обезбеди привредном субјекту приступ повезаним услугама, попут услуга базираних на подацима о идентитету, локацији и доступности корисника.

Мере из става 3. овог члана могу се употпунити додатним захтевима у погледу савесности и поштења, правичности и благовремености.

Приликом одређивања мера из става 3. овог члана, посебно се води рачуна о сразмерности обавеза и узима се у обзир:

- 1) техничка и економска одрживост коришћења или инсталирања средстава другог привредног субјекта, са становишта развијености тржишта и природе међуповезивања, односно приступа, укључујући одрживост других начина за

- обезбеђивање приступа, попут коришћења кабловских цеви и кабловске канализације;
- 2) очекивани технолошки развој који утиче на пројектовање и управљање мрежом;
  - 3) потреба да се обезбеди технолошка неутралност;
  - 4) изводљивост омогућавања предложеног приступа, у односу на расположиве капацитете;
  - 5) почетна улагања власника средстава, имајући у виду улагања из буџетских средстава и повезане ризике, нарочито узимајући у обзир улагања у мреже врло високог капацитета и повезане ризике;
  - 6) потреба да се дугорочно заштити конкуренција, а нарочито економски делотворна конкуренција на нивоу инфраструктуре;
  - 7) заштита права интелектуалне својине;
  - 8) обавезе које проистичу из одговарајућих међународних уговора.

Пре одређивања обавеза из овог члана, Регулатор ће испитати да ли би одређивање обавеза на основу члана 74. овог закона било довољно за подстицање конкуренције и обезбеђивање заштите интереса крајњих корисника.

Приликом одређивања обавеза из овог члана, Регулатор може прописати техничке и организационе услове које морају испунити привредни субјекти са ЗТС и привредни субјекти који од њега траже приступ и коришћење елемената мреже и припадајућих средстава, када је то неопходно ради обезбеђивања несметаног функционисања мреже.

Обавеза контроле цена и примене трошковног рачуноводства

Члан 76.

Обавеза контроле цена и примене трошковног рачуноводства односи се на примену прописаног механизма за накнаду трошкова и контролу цена привредног субјекта са ЗТС, укључујући обавезу трошковне заснованости цена и примене трошковног рачуноводства, у вези са услугама међуповезивања и приступа.

Обавеза из става 1. овог члана одређује се нарочито ако се утврди да непостојање делотворне конкуренције омогућава привредном субјекту са ЗТС да одржава неоправдано високе цене или ниским ценама истисне конкуренте на штету крајњих корисника.

Примена одређеног механизма за накнаду трошкова и контролу цена врши се на начин којим се подстиче развој нових и унапређених мрежа, обезбеђује ефикасност, одржива конкуренција и добробит крајњих корисника, при чему се у обзир могу узети цене на упоредивим тржиштима, као и малопродајне цене привредног субјекта са ЗТС.

Утврђени механизам контроле цена и примене трошковног рачуноводства треба да буде усмерен на промовисање конкуренције и дугорочног интереса крајњих корисника у вези са развојем и повезивањем на мреже нове генерације, нарочито мреже врло високог капацитета и да у сврху подстицања даљих улагања, укључујући и улагања у мреже нове генерације, узме у обзир претходна улагања привредног субјекта са ЗТС.

Ако Регулатор оцени да је одређивање обавеза из става 1. овог члана оправдано, омогућиће привредном субјекту са ЗТС разумну стопу повраћаја улагања, водећи рачуна о свим ризицима везаним за улагања у развој мрежне инфраструктуре.

Обавезе из става 1. овог члана не морају бити одређене привредном субјекту са ЗТС, уколико се установи да је присутно значајно ограничење малопродајних цена које произилази из конкуренције на малопродајном тржишту, и да обавезе из члана 71-75. овог закона, укључујући и тест маказа цена, омогућавају делотворан и недискриминаторни приступ.

Ако Регулатор оцени да је одређивање обавеза из става 1. овог члана оправдано за услуге приступа постојећим елементима мреже, узмеће у обзир предности предвидивих и постојаних veleпродајних цена у сврху омогућавања ефикасног уласка на тржиште и обезбеђивања довољног подстицаја за развој нових и унапређених мрежа.

Привредни субјект са ЗТС сноси терет доказивања да цене његових услуга произлазе из трошкова, укључујући повраћај улагања по разумној стопи, и дужан је да на захтев Регулатора достави детаљно оправдање својих цена.

Приликом утврђивања трошкова делотворног пружања услуга, Регулатор може да примени другачију методологију трошковног рачуноводства од оне коју примењује привредни субјект са ЗТС и може тражити детаљно образложење цена привредног субјекта са ЗТС, а по потреби може наложити и прилагођавање цена.

Ако се привредном субјекту са ЗТС одреди обавеза примене трошковног рачуноводства у циљу контроле цена, Регулатор утврђује и објављује начин примене трошковног рачуноводства, који најмање садржи основне групе трошкова и правила расподеле тих трошкова, те ангажује независног ревизора ради годишње провере усклађености трошковног рачуноводства привредног субјекта са ЗТС са прописаним начином примене трошковног рачуноводства.

Извештај ревизора из става 10. овог члана објављује се на интернет страници Регулатора.

Регулатор ближе уређује примену трошковног принципа и извештавање од стране привредног субјекта са ЗТС.

Заједничка улагања у мреже врло високог капацитета

Члан 77.

У складу са поступком који је утврђен у члану 80. овог закона, привредни субјект са ЗТС може дати понуду за заједничко улагање за изградњу нове мреже врло високог капацитета, кроз сувласништво или дугорочну поделу ризика путем заједничког финансирања или уговора о куповини чиме други привредни субјекти стичу посебна права.

Регулатор врши оцену понуде из става 1. овог члана и утврђује да ли понуда испуњава услове нарочито у погледу:

- 1) да ли је понуда током употребног века мреже отворена за било ког привредног субјекта, при чему може садржати разумне услове у погледу финансијске способности привредног субјекта;
- 2) да ли је понуда транспарентна, што нарочито подразумева:
  - 1) да је понуда доступна и лако се проналази на интернет страници привредног субјекта са ЗТС;
  - 2) да се потпуни и детаљни услови стављају на располагање без одлагања заинтересованом привредном субјекту, укључујући правни облик уговора о заједничком улагању, као и, ако је то релевантно, главне тачке

- правила управљања инструментом заједничког улагања,
- 3) да су процес, као и план за успостављање и развој пројекта заједничког улагања утврђени унапред, те су јасно и у писаном облику појашњени сваком потенцијалном коинвеститору, при чему се сви кључни исходи предочавају свим учесницима без дискриминације;
- 3) да ли омогућава другим привредним субјектима коинвеститорима ефикасну и дугорочно одрживу тржишну конкуренцију на малопродајним тржиштима на којима је привредни субјект са ЗТС присутан под условима који укључују:
    - 1) праведне, разумне и недискриминаторне услове којима се омогућава приступ пуном капацитету мреже у мери у којој је она предмет заједничког улагања, између осталог, у смислу финансијског доприноса потребног за стицање одређених права, у смислу заштите обезбеђене коинвеститорима на основу тих права током фазе изградње и фазе коришћења, као и у смислу услова за приступање уговору о заједничком улагању односно за потенцијално раскидање тог уговора, при чему недискриминаторни услови не подразумевају да се свим потенцијалним коинвеститорима морају понудити једнаки услови, укључујући финансијске услове, већ да разлике у тим условима треба да се заснивају на истим објективним, транспарентним, недискриминаторним и предвидљивим критеријумима,
    - 2) флексибилност у погледу износа и временског распореда учешћа сваког коинвеститора, укључујући и могућност повећања учешћа у будућности, при чему утврђивање финансијског доприноса, који треба да обезбеди сваки коинвеститор, треба да одражава чињеницу да ранији коинвеститори прихватају веће ризике и раније ангажују капитал,
    - 3) премија која се повећава током времена сматра се оправданом за обавезе преузете у каснијим фазама и нове коинвеститоре који приступају заједничком улагању након почетка пројекта, одражавајући смањивање ризика и неутралисање покушаја задржавања капитала у ранијим фазама,
    - 4) уговором о заједничком улагању омогућава се пренос стечених права коинвеститора на друге коинвеститоре или трећа лица који желе да приступе уговору о заједничком улагању, уз услов да испуне све изворне обавезе коинвеститора који преноси обавезе на основу уговора о заједничком улагању;
  - 4) реципрочна права на праведне и разумне услове приступа инфраструктури која је предмет заједничког улагања, која је коинвеститорима омогућена након изградње те инфраструктуре, у складу са транспарентним условима који као такви треба да буду у понуди и уговору о заједничком улагању, нарочито ако су коинвеститори појединачно и засебно одговорни за изградњу одређених делова мреже, а ако се успостави инструмент заједничког улагања, потребно је омогућити, директно или индиректно, приступ мрежи свим коинвеститорима на основу једнакости доприноса и у складу са праведним и разумним условима, укључујући финансијске услове који одражавају различите степене ризика које су прихватили појединачни коинвеститори;
  - 5) да ли је благовремено објављена, најмање шест месеци пре почетка

изградње нове мреже, уколико привредни субјект са ЗТС није привредни субјект који пружа само велепродајне услуге, или дуже у зависности од националних околности;

- б) да ли привредни субјекти који захтевају приступ елементима мреже врло високог капацитета и који не учествују у заједничком улагању могу искористити исти квалитет, брзину, услове и приступ крајњим корисницима који су били расположиви пре изградње нове мреже врло високог капацитета, уз механизам поступног прилагођавања који је одобрио Регулатор имајући у виду кретања на повезаним малопродајним тржиштима, којим се одржава подстицање за учествовање у заједничком улагању, те се таквим механизмом обезбеђује да привредни субјекти који траже приступ имају приступ елементима врло високог капацитета у тој мрежи у истом тренутку и на основу транспарентних и недискриминаторних услова, који одражавају степен ризика појединачних коинвеститора у различитим фазама изградње, те узима у обзир степен конкуренције на малопродајним тржиштима.

Ако Регулатор оцени да понуда испуњава услове из става 2. овог члана, решењем одређује све или поједине понуђене обавезе привредног субјекта са ЗТС као обавезујуће у складу са чланом 80. став 6. овог закона и не може утврдити додатне обавезе из члана 70. овог закона у погледу елемената нове мреже врло високог капацитета који су предмет понуде, ако је најмање један потенцијални коинвеститор закључио уговор о заједничком улагању са привредним субјектом са ЗТС.

Регулатор, у изузетним околностима, може прописати обавезе из члана 70. овог закона у погледу нове мреже врло високог капацитета која је предмет понуде, када утврди да се недостаци у погледу ефикасности конкуренције на одређеном тржишту не могу отклонити без регулаторне интервенције.

Регулатор редовно прати усклађеност са условима из става 2. овог члана и од привредног субјекта са ЗТС може тражити достављање годишње изјаве о усклађености.

Регулатор, у складу са чланом 25. овог закона, одлучује у правима и обавезама између привредних субјеката у вези са уговором о заједничком улагању који испуњава услове из става 2. овог члана.

Функционално раздвајање вертикално интегрисаног привредног субјекта

Члан 78.

Ако Регулатор оцени да, и уз примену обавеза одређених чланом 71-76. овог закона, није постигнута делотворна конкуренција на тржишту и да постоје значајне и трајне препреке у погледу конкуренције или недостаци у вези са пружањем одређених велепродајних услуга приступа на релевантном тржишту, Регулатор може, као изузетну меру, одредити вертикално интегрисаном привредном субјекту обавезу раздвајања делатности у вези са пружањем одређених велепродајних услуга приступа у посебну пословну јединицу, која има правни положај повезаног привредног друштва или огранка, у складу са законом којим се уређује правни положај привредних друштава.

Посебна пословна јединица из става 1. овог члана пружа производе и услуге приступа свим привредним субјектима, као и другим привредним друштвима у оквиру матичног друштва, путем истих система и процедура и под истим роковима и условима, укључујући и услове у погледу цена и нивоа квалитета услуга.

Када Регулатор намерава да одреди обавезу функционалног раздвајања из става 1. овог члана, неопходно је да прибави сагласност Владе.

Регулатор, у циљу добијања сагласности из става 3. овог члана, Влади доставља предлог који обухвата:

- 1) доказе који оправдавају оцену Регулатора из става 1. овог члана;
- 2) образложену процену да су, у разумном временском оквиру, могућности за делотворну и одрживу конкуренцију у погледу инфраструктуре мало вероватне или да не постоје;
- 3) анализу очекиваног утицаја одлуке о функционалном раздвајању привредног субјекта са ЗТС на:
  - регулацију тржишта,
  - привредног субјекта из става 1. овог члана, а посебно на запослене у посебној пословној јединици,
  - подстицаје за улагање на тржишту електронских комуникација, као и на то тржиште у целини, посебно у погледу потребе да се обезбеди друштвена и територијална кохезија,
  - друге учеснике на тржишту, а нарочито очекивани утицај на конкуренцију и све потенцијалне пропратне ефекте на потрошаче;
- 4) анализу разлога којима се оправдава одређивање обавезе из става 1. овог члана као најефикаснијег средства за решавање утврђених проблема у вези са конкуренцијом или недостацима на релевантном тржишту.

Решење Регулатора којим се одређује обавеза из става 1. овог члана садржи:

- 1) јасно описану природу и ниво раздвајања, а нарочито правни статус посебне пословне јединице;
- 2) утврђена средства посебне пословне јединице и производе и услуге које ће пружати;
- 3) одредбе о начину управљања којим се обезбеђује независност запослених у посебној пословној јединици, и систему награђивања запослених;
- 4) правила којима се обезбеђује извршавање прописаних обавеза;
- 5) правила којима се обезбеђује транспарентност оперативних поступака, посебно према другим учесницима на тржишту;
- 6) правила и програм надзора којима се обезбеђује поступање у складу са прописаним обавезама, укључујући објављивање годишњег извештаја.

Регулатор ће спровести упоредну анализу и других релевантних тржишта повезаних са мрежом за приступ и након спроведеног поступка јавних консултација из члана 36. и 37. овог закона ће одредити, задржати, изменити или укинути обавезе из члана 71-76. овог закона.

Привредном субјекту којем је одређена обавеза функционалног раздвајања из става 1. овог члана, може се одредити и нека од обавеза из члана 71-76. овог закона на тржишту на коме је одређен за привредног субјекта са ЗТС.

Добровољно раздвајање вертикално интегрисаног привредног субјекта

Члан 79.

Привредни субјект са ЗТС на једном или више релевантних тржишта, дужан је да најмање три месеца унапред обавести Регулатора о намери отуђења своје мреже за приступ или њеног значајног дела, или о намери оснивања посебне пословне јединице, преко које би под једнаким условима пружао велепродајне услуге приступа свим привредним субјектима који пружају услуге на малопродајном тржишту, укључујући и сопствене малопродајне пословне јединице. Привредни субјект са ЗТС је дужан да обавештава Регулатора о свим променама у вези са намером преноса из овог става, као и о коначном исходу поступка раздвајања.

Посебна пословна јединица из става 1. овог члана може имати правни положај повезаног привредног друштва или огранка, у складу са законом којим се уређује правни положај привредних друштава.

Привредни субјект са ЗТС се може обавезати да понуди услове за приступ својој мрежи током и након спровођења раздвајања како би омогућио ефикасан и недискриминаторни приступ трећим лицима. Понуда мора бити довољно детаљна, укључујући рокове за спровођење како би Регулатор могао да изврши процену из става 4. овог члана.

Регулатор процењује ефекте планираног раздвајања заједно са обавезама из става 3. овог члана, уколико постоје, на постојеће обавезе привредног субјекта са ЗТС и у ту сврху, спроводи упоредну анализу других релевантних тржишта која су повезана са мрежом за приступ.

Регулатор узима у обзир све обавезе које привредни субјект преузима, уважавајући циљеве наведене у члану 3. овог закона и о предложеним обавезама у извештају о анализи из става 4. овог члана Регулатор спроводи јавне консултације у складу са чланом 36. и 37. овог закона.

На основу спроведене анализе Регулатор решењем одређује све или поједине понуђене обавезе као обавезујуће и утврђује период њиховог трајања, који може бити исти као и период назначен у понуди из става 3. овог члана.

Регулатор може одредити издвојеној посебној пословној јединици која је проглашена за привредног субјекта са ЗТС било коју обавезу из члана 71-76. овог закона и члана 81. овог закона ако је применљиво.

Регулатор прати спровођење обавеза привредног субјекта са ЗТС на које се обавезао у ставу 3. овог члана и разматра њихово продужење када истекне период на који су првобитно понуђене.

Поступак преузимања обавеза

Члан 80.

Привредни субјект са ЗТС може дати понуду која укључује обавезе у вези са условима за приступ својој мрежи и/или условима за заједничко улагање и која се нарочито односи на:

- 1) комерцијалне уговоре, релевантне за процену примерених и пропорционалних обавеза у складу са чланом 70. овог закона;
- 2) заједничко улагање у мреже врло високог капацитета у складу са чланом 77. овог закона или
- 3) ефикасан и недискриминаторни приступ приликом добровољног раздвајања

вертикално интегрисаног привредног субјекта, као и након раздвајања у складу са чланом 79. овог закона.

Понуда мора бити довољно детаљна, укључујући трајање и обим примене како би Регулатор могао да изврши процену из става 3. овог члана. Понуда може трајати дуже од периода за спровођење поступка анализе тржишта на основу члана 67. став 1. овог закона.

Како би извршио процену понуде из става 1. овог члана Регулатор спроводи јавне консултације и позива све заинтересоване стране да дају мишљења у складу са чланом 36. и 37. овог закона. Јавне консултације се не спроводе уколико је јасно да понуда не садржи све неопходне елементе и услове из става 2. и 4. овог члана.

Приликом процене понуде из става 1. овог члана. Регулатор нарочито води рачуна о томе да су:

- 1) обавезе понуђене под поштеним и разумним условима;
- 2) понуђене обавезе доступне за све учеснике на тржишту;
- 3) понуђене обавезе приступа, између осталог и мрежама врло високог капацитета, благовремено расположиве и под поштеним, разумним и недискриминаторним условима, пре отпочињања пружања повезаних малопродајних услуга; и
- 4) понуђене обавезе примерене и да омогућавају одрживу тржишну конкуренцију на повезаним тржиштима и олакшавају заједничку изградњу и употребу мрежа врло високог капацитета у интересу крајњих корисника.

Након спроведених јавних консултација, Регулатор обавештава привредног субјекта са ЗТС о испуњености услова из овог члана и уколико је применљиво из члана 70., 77. или 79. овог закона. Након пријема обавештења о неиспуњености услова, привредни субјект са ЗТС преиспитује понуду како би испунио услове из овог члана и уколико је применљиво из члана 70., 77. или 79. овог закона.

Регулатор решењем одређује све или поједине понуђене обавезе привредног субјекта са ЗТС као обавезујуће и утврђује период њиховог трајања, који у случају заједничког улагања из члана 77. овог закона не може бити краћи од седам година.

У вези са чланом 77. овог закона, овим чланом се не доводи у питање примена поступка анализе тржишта из члана 67. овог закона, као ни одређивање регулаторних обавеза из члана 70. овог закона и обавеза из члана 77-82. овог закона.

Регулатор у поступку анализе тржишта процењује ефекте утврђених обавеза из става 6. овог члана на развој тржишта и примереност обавеза које су одређене привредном субјекту са ЗТС или би биле разматране у поступку анализе тржишта.

Регулатор прати испуњеност обавеза из става 6. овог члана и разматра њихово продужење након истека периода за који су одређене.

Привредни субјекти који пружају само veleпродајне услуге

Члан 81.

Привредни субјект који пружа само veleпродајне услуге на тржишту електронских комуникација је привредни субјект који је одређен за привредног субјекта са ЗТС на једном или више veleпродајних тржишта, који не пружа малопродајне услуге електронских комуникација крајњим корисницима и који испуњава следеће услове:

- 1) сва привредна друштва и пословне јединице привредног субјекта, као и сва привредна друштва које су под контролом истог власника, иако нису у његовом потпуном власништву, обављају активности само на велепродајном тржишту електронских комуникација и не пружају малопродајне услуге електронских комуникација крајњим корисницима,
- 2) привредни субјект нема уговорну обавезу да сарађује са привредним субјектом који послује на малопродајном тржишту електронских комуникација и пружа услуге крајњим корисницима на основу ексклузивног права утврђеног уговором или уговора за који се сматра да садржи ексклузивно право.

Ако су испуњени услови из става 1. овог члана, Регулатор може прописати само обавезе које се односе на обавезу недискриминаторног поступања у складу са чланом 72. овог закона и обавезу приступа елементима мреже и припадајућим средствима у складу са чланом 75. овог закона, или које се односе на поштено и разумно одређивање цена у складу са чланом 76. став 6. овог закона, ако је то оправдано на основу анализе тржишта, укључујући будућу процену очекиваног понашања привредног субјекта са ЗТС.

Регулатор пресипитује утврђене обавезе у било ком тренутку ако закључи да услови из става 1. овог члана више нису испуњени и, ако је примерено, одређује обавезе у складу са чланом 71-76. овог закона. Привредни субјект је дужан да без одлагања обавести Регулатора о свакој промени услова из става 1. овог члана.

Регулатор преиспитује обавезе утврђене у овом члану ако на, основу доказа који се односе на услове које привредни субјект нуди на повезаним тржиштима, закључи да је конкуренција на тржишту нарушена, или ће бити у будућности, на штету крајњих корисника и тада има право да одреди једну или више обавеза које се односе на обавезу објављивања одређених података, обавезу рачуноводственог раздвајања, обавезу приступа грађевинској инфраструктури или обавезу контроле цена и примене трошкотног рачуноводства или да измени обавезе прописане у ставу 2. овог члана.

Приликом утврђивања обавеза и њиховог преиспитивања Регулатор у погледу извештаја, односно измењеног извештаја о анализи тржишта спроводи јавне консултације у складу са чланом 36. и 37. овог закона.

Замена традиционалне инфраструктуре

Члан 82.

Привредни субјекти са ЗТС на једном или више релевантних тржишта дужни су да унапред и благовремено обавесте Регулатора када планирају да престану да користе или да замене новом инфраструктуром делове мреже, укључујући и традиционалну инфраструктуру потребну за рад мреже засноване на бакарним парицама, на коју се односе обавезе које су одређене на основу члана 70-81. овог закона.

Регулатор је дужан да обезбеди да престанак коришћења или замене буде транспарентан и да обухвати, између осталог, и одговарајући рок за прелазни период и да омогући приступ унапређеној мрежној инфраструктури која се користи уместо замењених елемената, уколико је то потребно за заштиту конкуренције и права крајњих корисника.

У погледу инфраструктуре која престаје да се користи или се замењује, Регулатор може укинути одређене обавезе из члана 70-81. овог закона уколико се утврди:

- 1) да је привредни субјект пружалац услуге приступа утврдио одговарајуће услове за замену, укључујући стављање на располагање приступа упоредивог квалитета као приступ који је био доступан коришћењем традиционалне инфраструктуре и при томе омогућио операторима приступ до истих крајњих корисника и
- 2) да се привредни субјект, пружалац услуге приступа, придржава услова и поступка о којима је обавестио Регулатора у складу са овим чланом.

Приликом укидања одређених обавеза из члана 70-81. овог закона Регулатор, у погледу измењеног извештаја о анализи тржишта, спроводи јавне консултације у складу са чланом 36 и 37. овог закона.

Обавеза пружања малопродајних услуга под одређеним условима

Члан 83.

Обавеза пружања малопродајних услуга под одређеним условима односи се на дужност привредног субјекта са ЗТС на релевантном малопродајном тржишту, да пружа малопродајне услуге под прописаним условима.

Обавеза из става 1. овог члана одређује се када се, на основу претходно спроведене анализе тржишта, утврди да не постоји делотворна конкуренција на релевантном малопродајном тржишту и када се оцени да одређивање других обавеза из члана 70. овог закона не би било делотворно.

Приликом одређивања обавезе из става 1. овог члана, имајући у обзир природу утврђеног недостатка на релевантном тржишту, као и сразмерност и оправданост обавеза у односу на циљеве из члана 7. овог закона оператору са ЗТС може се наложити:

- 1) забрана обрачунавања прекомерних цена, забрана ометања уласка на тржиште или ограничавања конкуренције превисоким или прениским ценама, забрана давања неоправдане предности одређеним крајњим корисницима, забрана неоснованог везивања одређених услуга и/или прибављање формалне сагласности Регулатора за начин формирања и промену цена услуга у случају њиховог везивања у пакете;
- 2) ограничавање висине малопродајних цена, одређивање мера контроле индивидуалних тарифа, као и обавеза заснивања цена на трошковима пружања услуга или ценама на упоредивим тржиштима.

Ако се привредном субјекту са ЗТС одреди нека од обавеза контроле малопродајних цена, Регулатор утврђује и обавезу примене трошковног рачуноводства у циљу контроле цена, при чему утврђује и објављује начин примене трошковног рачуноводства, те ангажује независног ревизора ради годишње провере усклађености трошковног рачуноводства привредног субјекта са ЗТС са прописаним начином примене трошковног рачуноводства.

Извештај ревизора из става 4. овог члана објављује се на интернет страници Регулатора.

Регулација услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама

Члан 84.

Регулатор може привредном друштву, без спровођења поступка анализе тржишта, решењем одредити цене услуга роминга, цене међународне терминације и друге елементе

цена услуга ромина у јавним мобилним комуникационим мрежама, у складу са међународним споразумима.

Регулатор ближе прописује услове пружања регулисаних услуга ромина у јавним мобилним комуникационим мрежама, укључујући правила о примени политике примереног коришћења и методологију за процену одрживости укидања малопродајних цена ромина, као и захтеве транспарентности у вези са пружањем регулисаних услуга ромина, у складу са међународним споразумима.

XI НУМЕРАЦИЈА

Управљање нумерацијом и План нумерације

Члан 85.

Регулатор управља и врши доделу адреса и бројева (у даљем тексту: нумерација) као ограниченог добра, на начин којим се обезбеђује њихово рационално, равномерно и делотворно коришћење, поштујући начела објективности, транспарентности и недискриминације.

Регулатор управља и врши доделу нумерације из става 1. овог члана у складу са Планом нумерације.

Планом нумерације утврђује се намена нумерације, обезбеђује једнака доступност нумерације за све електронске комуникационе услуге, односно за све привредне субјекте који пружају те услуге, обезбеђује доступност нумерације под одређеним условима за пружање посебних услуга од стране лица које није оператор и/или није пружалац електронске комуникационе услуге, обезбеђују услови за преносивост броја, увођење нових електронских комуникационих услуга, као и испуњавање обавеза које произлазе из одговарајућих међународних прописа, уговора и споразума.

Регулатор доноси План нумерације, као и измене тог плана, након спроведеног поступка јавних консултација у складу са чланом 36. и 37. овог закона, водећи рачуна да потребе привредних субјеката и лица, које није оператор и/или није пружалац електронске комуникационе услуге, у вези са доделом нумерације буду задовољене на транспарентан, објективан, равномеран и непристрасан начин.

Регулатор објављује План нумерације на својој интернет страници.

Регулатор редовно разматра План нумерације и предлаже његове измене ради испуњавања обавеза на основу међународних прописа, уговора или споразума, ради усклађивања са прописима Европске уније, смерницама BEREC-а или ради заштите доступности нумерације, водећи рачуна о делотворности тих измена, а посебно о директним и индиректним трошковима прилагођавања које у том случају могу да имају оператори или корисници.

Регулатор неће ограничавати број појединачних права коришћења која се додељују, осим када је то неопходно да би се обезбедило ефикасно коришћење ресурса нумерације.

Дозвола за коришћење нумерације

Члан 86.

Право на коришћење нумерације стиче се на основу дозволе за коришћење нумерације, која се издаје решењем.

Решење из става 1. овог члана доноси Регулатор, на захтев привредног субјекта или лица које није оператор и/или није пружалац електронске комуникационе услуге, нарочито узимајући у обзир његову способност да користи додељену нумерацију у складу са Планом нумерације и расположивост нумерације.

Лица из става 2. овог члана морају да докажу способност управљања бројевима.

Регулатор може одлуком да обустави доделу права коришћења бројева лицима из става 2. овог члана ако утврди постојање ризика исцрпљивања бројева.

У поступку оцењивања способности лица из става 2. овог члана да користи додељену нумерацију и процене ризика исцрпљивања бројева из става 3. овог члана Регулатор узима у обзир смернице BEREC-а о заједничким критеријумима за оцењивање способности управљања бројевним ресурсима и процене ризика исцрпљивања бројева.

Лице из става 2. којем је додељено право коришћења нумерације не сме да поступа дискриминаторно према другим операторима и/или пружаоцима услуга у погледу нумерације која се користи за приступ његовим услугама.

Захтев из става 2. овог члана садржи податке о:

- 1) идентитету подносиоца и адреси;
- 2) врсти електронске комуникационе мреже или електронске комуникационе услуге за коју се захтева додела нумерације;
- 3) нумерацији чија се додела захтева;
- 4) потреби и сврси коришћења нумерације;
- 5) планираном року почетка коришћења нумерације;
- 6) периоду на који се захтева додела нумерације.

Захтев из става 2. овог члана подноси се на обрасцу који прописује Регулатор.

Регулатор може, по потреби, од подносиоца захтева из става 2. овог члана да тражи и додатне податке које сматра битним у поступку решавања тог захтева.

Одлучивање по захтевима из става 2. овог члана врши се према редоследу подношења, у најкраћем року од дана подношења уредног захтева, који не може бити дужи од 21 дан.

Регулатор може да ограничи број дозвола за коришћење нумерације које додељује, само ако је то неопходно ради обезбеђивања ефикасног коришћења ресурса нумерације.

Захтев из става 2. овог члана може бити одбијен ако није у складу са Планом нумерације, ако затражена нумерација није расположива или ако се нумерација не користи ефикасно.

Садржај дозволе за коришћење нумерације

Члан 87.

Решење којим се издаје дозвола за коришћење нумерације садржи податке о:

- 1) имаоцу дозволе за коришћење нумерације;
- 2) додељеној нумерацији;

- 3) периоду на који је додељена нумерација;
- 4) року у коме ималац дозволе за коришћење нумерације мора да започне коришћење додељене нумерације;
- 5) намени за коју је дато право на коришћење нумерације;
- 6) начину обезбеђивања ефикасног и рационалног коришћења нумерације, укључујући начин вођења евиденције о употребљеној нумерацији и обавештавању Регулатора о степену искоришћености;
- 7) преносивости бројева у складу са овим законом;
- 8) обавези пружања информација о крајњим корисницима из јавних именика у складу са чланом 150. овог закона;
- 9) обавезама у вези са коришћењем додељене нумерације, које проистичу из одговарајућих међународних прописа, уговора и споразума, као и прописа Европске уније;
- 10) преносу права на коришћење нумерације.

Решење из става 1. овог члана може да садржи и друге податке, ако су ти подаци у вези са прописаним условима за издавање дозволе за коришћење нумерације или проистичу из одговарајућих међународних прописа, уговора и споразума, као и прописа Европске уније.

Решење из става 1. овог члана објављује се на интернет страници Регулатора.

Ималац дозволе за коришћење нумерације дужан је да обавести Регулатора о промени података из става 1. тачка 1) овог члана у року од 30 дана од настанка промене.

Трајање и продужење важења дозволе за коришћење нумерације

Члан 88.

Дозвола за коришћење нумерације издаје се на период који не може бити краћи од годину дана, осим у посебним случајевима од јавног интереса, и који не може бити дужи од десет година.

Дозвола за коришћење нумерације може да се продужи под условима који важе за издавање нове дозволе и на период који не може бити дужи од периода на који се може издати нова дозвола.

Ималац дозволе за коришћење нумерације подноси Регулатору захтев за продужење трајања дозволе у року који није краћи од 30 дана, нити дужи од 90 дана, пре истека важности те дозволе.

Додела нумерације од изузетне економске вредности

Члан 89.

Регулатор може, након спроведеног поступка јавних консултација у складу са чланом 36. и 37. овог закона, одлуком да утврди део бројевног простора од изузетне економске вредности.

Право коришћења бројевног простора из става 1. овог члана Регулатор додељује на основу претходно спроведеног поступка јавног надметања. Садржај, поступак, услови и рокови за спровођење јавног надметања, као и критеријуми за избор из става 3. овог члана ближе се уређују одлуком Регулатора.

Критеријуми за избор, на основу којих Агенција бира једног или више подносиоца понуда у поступку јавног надметања из става 2. овог члана, морају да се заснивају на начелима објективности, транспарентности, сразмерности и недискриминације, при чему посебно треба узети у обзир циљеве из члана 7. овог закона.

На основу критеријума за избор из става 3. овог члана, а након оцене свих понуда примљених у поступку јавног надметања из става 2. овог члана, Регулатор доноси образложену одлуку о:

1) избору једног или више најповољнијих понуда, зависно од расположивог бројевног простора за који је расписано јавно надметање, при чему се том одлуком додељује бројевни простор одабраном подносиоцу понуде, или

2) поништавању јавног надметања, ако ни једна понуда примљена у поступку јавног надметања из става 2. овог члана не испуњава критеријуме за избор из става 3. овог члана.

Одлуку о додели бројевног простора из става 4. овог члана Регулатор доноси у року који не може бити дужи од 21-ог дана од дана расписивања јавног надметања, а који може да се продужи за највише 21 дан.

Пренос права на коришћење нумерације

Члан 90.

Ималац дозволе за коришћење нумерације може да пренесе право на коришћење нумерације трећем лицу, које испуњава услове из члана 86. став 2. овог закона, само уз претходно прибављену сагласност Регулатора.

Приликом одлучивања о захтеву за пренос права на коришћење нумерације трећем лицу, Регулатор доноси ново решење којим се издаје дозвола за коришћење нумерације.

Преносом права на коришћење нумерације не може се променити намена адреса и бројева.

У случају статусне промене имаоца дозволе за коришћење нумерације, која настане у складу за законом којим се уређује правни положај привредних друштава, пренос права на коришћење додељене нумерације може се обавити само на основу акта сачињеног у писаној форми, на који је претходно Регулатор дао сагласност.

Податке о датим сагласностима из става 1. и 4. овог члана Регулатор објављује на својој интернет страници.

Одузимање дозволе за коришћење нумерације

Члан 91.

Регулатор решењем одлучује о одузимању дозволе за коришћење нумерације ако утврди да:

- 1) је дозвола за коришћење нумерације издата на основу нетачних података, односно неисправне документације од значаја за одлучивање;
- 2) се додељена нумерација не користи у складу са Планом нумерације или издатом дозволом за коришћење нумерације;
- 3) оператор није започео са употребом додељене нумерације у року прописаном у решењу о додели нумерације;
- 4) ималац дозволе за коришћење нумерације, ни након пријема опомене, није у одређеном року уплатио накнаду за коришћење нумерације;
- 5) је имаоцу дозволе за коришћење нумерације забрањено обављање делатности електронских комуникација у складу са овим законом или правноснажном судском пресудом;
- 6) се ималац дозволе за коришћење нумерације у писаном облику одрекао права на коришћење додељене нумерације;
- 7) је ималац дозволе за коришћење нумерације престао да постоји, без правног следбеника;
- 8) ималац дозволе за коришћење нумерације није отклонио неправилности утврђене у поступку инспекције;
- 9) је одузимање додељене нумерације неопходно ради усклађивања са изменама Плана нумерације, направљеним у циљу примене одговарајућих међународних прописа, уговора или споразума, прописа Европске уније или остваривања јавног интереса који се није могао задовољити на други начин.

Додељивање и одузимање нумерације се врши појединачно или у блоковима.

Ималац дозволе за коришћење нумерације, коме је нумерација одузета из разлога наведених у ставу 1. тачка 9) овог члана, има право на замену нумерације.

Регулатор издаје нову дозволу за коришћење нумерације на захтев лица из става 3. овог члана, водећи рачуна о сразмерности, заштити јавног интереса и економским последицама замене нумерације.

Одлука из става 1. овог члана мора да садржи примерени рок у којем је ималац дозволе за коришћење нумерације у обавези да престане са коришћењем нумерације која му се том одлуком одузима.

У случају одузимања дозволе за коришћење нумерације која је издата у поступку из члана 90. овог закона, из разлога прописаних ставом 1. тачка 9) овог члана, Регулатор спроводи јавне консултације у складу са чланом 36. и 37. овог закона.

Изузетно од одредбе става 4. овог члана, јавне консултације се не спроводе ако је ималац дозволе за коришћење нумерације сагласан са предложеним одузимањем те дозволе.

База података о коришћењу нумерације

Члан 92.

Регулатор води ажурну базу података о коришћењу нумерације која нарочито садржи податке о додељеној нумерацији, са одговарајућим подацима о условима доделе и коришћења, географској области њихове употребе, као и лицима из става 2. члана 86. овог закона којима је нумерација додељена.

Регулатор објављује и ажурира податке из става 1. овог члана на својој интернет страници са могућношћу свеобухватног претраживања.

Преносивост броја

Члан 93.

Пружалац комуникационих услуга између лица које су засноване на коришћењу нумерације (давалац броја), дужан је да омогући свом крајњем кориснику, на његов захтев, да приликом промене пружаоца услуге (прималац броја) задржи додељени број из Плана нумерације на одређеној локацији, на коју се односи географски приступни код, односно на било којој локацији, ако приступни код није географски.

Захтев за пренос броја крајњи корисник подноси примаоцу броја.

Захтев из става 2. овог члана уједно се сматра захтевом за раскид уговора између крајњег корисника и даваоца броја о коришћењу услуга у вези са бројем који је предмет захтева за пренос, а уговор се сматра раскинутим даном успешног завршетка поступка преноса броја.

У случају када крајњи корисник раскине уговор, може да пренесе број код примаоца броја у року од 30 дана од датума раскида уговора са даваоцем броја, осим ако се крајњи корисник не одрекне тог права.

Крајњи корисник је дужан да, приликом подношења захтева из става 2. овог члана, примаоцу броја достави нарочито податке о свом идентитету, броју који се преноси и изјаву којом се обавезује да даваоцу броја измири све обавезе по основу уговора из става 3. овог члана настале до тренутка искључења броја из мреже даваоца броја, под претњом делимичног или потпуног обустављања пружања услуга од стране примаоца броја.

Подаци о идентитету крајњег корисника из става 5. овог члана обухватају: име и презиме, јединствени матични број грађана и адресу пребивалишта, односно боравишта физичког лица, број пасоша и државу издавања за страног физичко лице, односно податке од значаја за идентификацију правног лица као подносиоца захтева.

Прималац броја плаћа накнаду за пренос броја даваоцу броја и крајњи корисници не плаћају накнаду за пренос броја.

Регулатор управља информационим системом за пренос броја и одржава базу података пренетих бројева, водећи рачуна о заштити података о личности и може за обављање наведених послова ангажовати друго правно лице.

Регулатор ближе прописује услове и начин преноса броја, укључујући и пренос броја на даљину у складу са техничким могућностима, рокове и висину накнада за пренос броја, као и висину накнада у случају прекорачења рокова за пренос броја.

Давалац броја и прималац броја су дужни да у најкраћем могућем року спроведу пренос броја и његово укључење у мрежу примаоца броја на датум договорен са крајњим корисником. Давалац броја наставља да пружа услугу под истим условима до активације услуге од стране примаоца броја. Крајњем кориснику који је поднео захтев из става 2. овог члана, кориснички број мора бити активиран, након потпуног испуњења свих административних и техничких предуслова за пренос броја од стране крајњег корисника и оба пружаоца услуга из става 1. овог члана, при чему трајање поступка искључења и укључења броја не може бити дуже од једног радног дана. У случају да поступак преноса

броја није успешан, давалац броја поново активира број и повезане услуге крајњег корисника до успешног завршетка поступка преноса броја.

Давалац броја на захтев крајњег корисника врши повраћај целокупног преосталог износа унапред плаћених услуга на који се може обрачунати накнада која обухвата стварне трошкове који настају за даваоца броја само уколико је то предвиђено корисничким уговором.

Крајњи корисници имају право на накнаду у случају када давалац односно прималац броја не испуни рокове утврђене актом из става 9. овог члана као и у случају прекорачења трајања поступка искључења и укључења броја из става 10. овог члана.

Давалац броја и оператор прималац броја дужни су да остваре међусобну сарадњу, као и сарадњу са Регулатором, у поступку преноса броја, као и да се уздрже од поступања усмереног на отежавање или спречавање преноса броја.

База пренетих бројева из става 8. овог члана се води у сврху омогућавања успостављања позива ка бројевима пренетим у мрежу другог пружаоца услуга из става 1. овог члана, као и обавештавања крајњих корисника да ли је број пренет у мрежу пружаоца услуга из става 1. овог члана.

Јединствени број за хитне службе

Члан 94.

Пружалац комуникационих услуга између особа заснованих на коришћењу нумерације дужан је да омогући свим крајњим корисницима приступ хитним службама коришћењем хитне комуникације, без накнаде, помоћу јединственог броја за хитне службе 112, као и других бројева за приступ хитним службама у Републици Србији, у складу са Планом нумерације, са било ког телефонског уређаја, укључујући и јавне телефонске говорнице.

Пружалац комуникационих услуга из става 1. овог члана дужан је да особама са инвалидитетом омогући приступ јединственом броју за хитне службе 112, као и другим бројевима за приступ хитним службама у Републици Србији, у складу са Планом нумерације, једнак приступу других крајњих корисника.

Регулатор, у сарадњи са хитним службама, осигурава да пружалац услуга из става 1. овог члана омогућава приступ хитним службама коришћењем хитне комуникације преко најпримереније пријемне тачке хитне комуникације.

Пружалац комуникационих услуга из става 1. овог члана дужан је да, без накнаде, обезбеди да подаци о локацији позиваоца, укључујући податке из мрежне инфраструктуре и ако је могуће из мобилних уређаја, буду доступни најпримеренијој пријемној тачки хитне комуникације, и то без одлагања након успостављања хитне комуникације.

Министарство на предлог Регулатора, уз сагласност министарства надлежног за унутрашње послове, доноси акт којим се ближе уређује приступ хитним службама, који нарочито садржи комуникационе услуге између особа заснованих на коришћењу нумерације које су одговарајуће за приступ хитним службама, у складу са могућностима и техничким карактеристикама опреме пријемних тачака хитне комуникације, параметре квалитета наведених услуга за приступ хитним службама, као и дуге услове од значаја за приступ хитним службама.

Пружалац комуникационих услуга из става 1. овог члана дужан је да на одговарајући и јавно доступан начин обавештава крајње кориснике о постојању и коришћењу броја 112 и других бројева за приступ хитним службама.

Европски бројеви за услуге од посебног социјалног значаја

Члан 95.

Сви привредни субјекти су у обавези да омогуће свим крајњим корисницима услугу бесплатног позива према бројевима из опсега који почиње бројем 116 и намењен је услугама од посебног социјалног значаја, а нарочито према бројевима „116000” и „116111” за позивни центар за несталу децу и позивни центар за помоћ деци .

Привредни субјекти дужни су да у највећој могућој мери омогуће позиве према бројевима из опсега који почиње бројем 116 и особама са инвалидитетом, у складу са стандардима и/или техничким спецификацијама из члана 43. став 1. тачка 1) овог закона.

Позивни центар за несталу децу, којем је додељен број 116000, мора да обезбеди потребна средства за управљање сталном комуникационом везом за пријаву случајева нестанка деце.

Регулатор на одговарајући и јавно доступан начин, обавештава и информисе кориснике услуга о сврси и начину коришћења бројева из опсега који почиње бројем 116 као и о услугама које се пружају на броју 116000, а ако је примерено, о услугама које се пружају на броју 116111.

Министарство на предлог Регулатора, уз сагласност министарства надлежног за послове који се односе на заштиту живота и пружање помоћи у случају опасности ближе уређује начин и услове доделе и коришћења бројева из распона који почиње бројем 116 као и квалитет услуге из става 1. овог члана.

Упозоравање јавности

Члан 96.

Пружаоци комуникационе услуге између лица засноване на коришћењу нумерације у мобилној електронској комуникационој мрежи су дужни да крајњим корисницима омогуће бесплатно преношење јавних упозорења од интереса за заштиту и спасавање у складу са законом којим се уређује област смањења ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама.

Јавна упозорења могу се преносити и путем јавно доступних електронских комуникационих услуга, које нису услуге из става 1. овог члана нити су услуге радио дифузије, или помоћу мобилне апликације која се заснива на услузи приступа интернету, уз услов да је овакав систем упозоравања јавности једнако ефикасан у смислу покривености одређеног дела територије или становништва и уз услов да крајњи корисници на једноставан начин примају јавна упозорења.

Пружаоци услуга из става 1. овог члана су дужни да крајњим корисницима омогуће бесплатно преношење обавештења од интереса за очување и унапређење здравља становништва у складу са законом којим се уређује заштита становништва од заразних болести.

Пружаоци услуге из става 1. овог члана су дужни да крајњим корисницима омогуће и бесплатно преношење других јавних обавештења од значаја за остваривање јавног интереса који утврђује Влада.

Приступ бројевима и услугама

Члан 97.

Приликом остваривања међународних позива користи се префикс „00” пре бирања међународног броја.

Пружалац комуникационе услуге између лица које су засноване на коришћењу нумерације дужан је да омогући свим крајњим корисницима приступ свим бројевима из Плана нумерације, без обзира на технологију и уређаје који се користе, осим у случајевима када је из економских разлога позвани крајњи корисник изабрао да ограничи приступ позивајућим крајњим корисницима који се налазе у одређеним географским подручјима.

Пружалац услуге из става 2. овог члана дужан је да омогући свим крајњим корисницима приступ универзалним међународним бесплатним бројевима, уколико је то технички изводљиво и економски оправдано.

Регулатор може да обавезе пружаоца услуге из става 1. овог члана да онемогући, на појединачној основи, приступ бројевима или услугама када постоји оправдана сумња о злоупотреби или превари. Регулатор у таквим случајевима може да донесе одлуку којом пружаоцима услуга налаже да ускрате припадајуће приходе од међуповезивања или од других услуга.

XII РАДИОФРЕКВЕНЦИЈСКИ СПЕКТАР

Начела управљања радиофреквенцијским спектром

Члан 98.

Регулатор управља радиофреквенцијским спектром и планира коришћење сателитских орбита у складу са међународним Правилником о радио - комуникацијама, споразумима донетим у оквиру Међународне уније за телекомуникације (ITU), другим одговарајућим међународно-правним актима и препорукама, интересима грађана, привреде, безбедности и одбране земље, као и у складу са одредбама овог закона и прописа донетим на основу њега.

Регулатор делотворно управља радиофреквенцијским спектром водећи рачуна о начелима објективности, транспарентности, конкурентности, недискриминације и сразмерности, регулаторним циљевима из члана 7. овог закона, као и оствареном усклађивању коришћења радиофреквенцијског спектра на европском или на међународном нивоу.

Регулатор подстиче усклађивање коришћења радиофреквенцијског спектра за електронске комуникационе мреже и услуге, водећи рачуна о обавези делотворног и ефикасног коришћења радиофреквенцијског спектра и погодностима за потрошаче, узимајући у обзир одговарајућу одлуку Европске уније о регулаторном оквиру за политику радиофреквенцијског спектра на следећи начин :

- 1) обезбеђивањем покривености територије и становништва Републике Србије бежичним широкопојасним приступом високог квалитета и велике брзине, као и покривеност важних националних и европских путних праваца;
- 2) омогућавањем брзог развоја нових бежичних комуникационих технологија и њихове примене кроз међусекторску сарадњу;
- 3) обезбеђивањем предвидљивости и доследности у издавању, продужењу, измени, ограничавању и одузимању појединачних дозвола у циљу унапређења дугорочних улагања;
- 4) спречавањем прекограничне или националне штетне сметње у складу са чланом 99. и 102. овог закона и предузимањем одговарајућих превентивних и корективних мера у ту сврху;
- 5) промовисањем заједничког коришћења радиофреквенцијског спектра за сличне или различите намене у складу са законом којим се уређује заштита конкуренције;
- 6) избором најприкладнијег и најмање захтевног поступка за издавање појединачних дозвола у складу са чланом 102. став 1. овог закона у циљу повећања флексибилности, заједничког коришћења и ефикасности коришћења радиофреквенцијског спектра;
- 7) применом правила за издавање, пренос, продужење, измену и одузимање појединачних дозвола за коришћење радиофреквенцијског спектра, која су јасно и транспарентно утврђена у циљу регулаторне сигурности, доследности и предвидивости;
- 8) доследним и предвидивим начином одобравања коришћења радиофреквенцијског спектра у погледу заштите здравља људи од деловања нејонизујућег зрачења, а које је уређено посебним прописима.

У случају недовољне потражње за коришћењем усклађеног радиофреквенцијског спектра на тржишту, Регулатор може да донесе одлуку којом се дозвољава алтернативно коришћење целог или дела радиофреквенцијског опсега тог усклађеног радиофреквенцијског спектра, укључујући постојеће коришћење, ако такво алтернативно коришћење не спречава или омета доступност или коришћење тог опсега у другим државама чланицама Европске уније и државама које нису чланице Европске уније.

Приликом доношења одлуке из става 5. овог члана Регулатор узима у обзир дугорочну доступност тог радиофреквенцијског опсега у Европској унији или његово коришћење, као и економију обима за опрему.

Пре доношења одлуке из става 5. овог члана, Регулатор спроводи јавне консултације у складу са чланом 36. и 37. овог закона, ради утврђивања постојања недовољне потражње за коришћењем усклађеног радиофреквенцијског спектра на тржишту, укључујући процену будуће потражње.

Регулатор редовно преиспитује алтернативно коришћење радиофреквенцијског спектра, по правилу, сваке две године, или без одлагања, на основу оправданог захтева за коришћење тог радиофреквенцијског спектра узимајући у обзир и спроведбену техничку меру донету на основу одговарајуће одлуке Европске уније о регулаторном оквиру за политику радиофреквенцијског спектра.

У циљу разматрања алтернативног коришћења из става 8. овог члана, Регулатор спроводи јавне консултације у складу са чланом 36. и 37. овог закона. Уколико се приликом разматрања алтернативног коришћења утврди да постоји потреба за усаглашеним коришћењем, Регулатор покреће одговарајући поступак за доделу усклађеног

радиофреквенцијског спектра и поништава решење којим се дозвољава алтернативно коришћење радиофреквенцијског спектра.

Регулатор остварује сарадњу са релевантним међународним и европским организацијама и институцијама, као и администрацијама других земаља које обављају послове управљања радиофреквенцијским спектром, самостално или преко надлежних органа.

Координација коришћења радиофреквенцијског спектра и пријава доделе радио-фреквенција

Члан 99.

Регулатор је у обавези да предузме све потребне мере како коришћење радиофреквенцијског спектра додељеног на територији Републике Србије не би спречавало државе чланице Европске уније и државе које нису чланице Европске уније да користе усклађени радиофреквенцијски спектар на њиховој територији, посебно због прекограничних штетних сметњи.

У предузимању мера из става 1. овога члана Регулатор узима у обзир обавезе према међународном праву и релевантним међународним споразумима, као што су међународни Правилник о радио - комуникацијама, радиокомуникацијски регионални споразуми, као и посебни споразуми о координацији закључени са суседним и другим државама.

Регулатор сарађује са надлежним телима других држава на прекограничној координацији коришћења радиофреквенцијског спектра у сврху решавања препрека повезаних са прекограничном координацијом или прекограничним штетним сметњама, које онемогућава коришћење усклађеног радиофреквенцијског спектра на територији Републике Србије.

Пријава доделе радио-фреквенција Међународној унији за телекомуникације врши се:

- 1) сагласно одредбама међународних уговора, споразума и других међународно-правних аката;
- 2) ако коришћење радио-фреквенција може да проузрокује штетну сметњу радиокомуникационој служби друге државе;
- 3) ако су радио-фреквенције намењене за међународну радио-комуникацију;
- 4) ради заштите радио-фреквенција на међународном нивоу.

План намене радиофреквенцијских опсега

Члан 100.

Планом намене утврђују се намене радиофреквенцијских опсега за поједине радиокомуникацијске службе, у складу са међународним Правилником о радио-комуникацијама, одговарајућим међународним уговорима, споразумима, међународно-правним актима и препорукама као и одговарајућим прописима Европске уније.

План намене садржи нарочито податке о:

- 1) границама радиофреквенцијских опсега;

- 2) намени радиофреквенцијских опсега за једну или више радиокомуникацијских-служби, при чему поједини радиофреквенцијски опсеги не морају да буду намењени за одређену радиокомуникацијску - службу;
- 3) намени за једну или више одговарајућих примена, при чему се коришћење појединих радиофреквенцијских опсега заснива на технолошки неутралној основи;
- 4) основним условима коришћења радио-фреквенција, укључујући и податак о намени за цивилно коришћење и/или коришћење од стране органа одбране и безбедности;
- 5) основу коришћења радиофреквенцијског опсега која упућује на примену одлука и препорука Међународне уније за телекомуникације (ИТУ) и Европске конференције поштанских и телекомуникационих администрација (СЕРТ), одговарајућих одлука и прописа Европске уније, других одговарајућих прописа, уговора и споразума и стандарда;
- 6) начину доделе права коришћења;
- 7) могућности преноса права коришћења или изнајмљивања радиофреквенцијског опсега.

Планом намене може да се утврди различита намена, услови за доделу и коришћење и основ коришћења за различите подопсеге у оквиру истог радиофреквенцијског опсега.

Када се одлучује о основу коришћења радиофреквенцијског опсега, узимају се у обзир:

- 1) специфичности датог радиофреквенцијског опсега;
- 2) потреба за заштитом од штетних сметњи;
- 3) постојање могућности за заједничко коришћење;
- 4) потреба да се обезбеди технички квалитет комуникација или услуге;
- 5) циљеви од јавног интереса;
- 6) потреба да се обезбеди делотворно и ефикасно коришћење радио-фреквенцијског спектра на технолошки неутралној основи.

План намене доноси Влада, на основу предлога који утврђује Министарство, уз учешће надлежног органа аутономне покрајине, а који припрема Регулатор.

У поступку припреме Предлога плана намене, Регулатор спроводи јавне консултације у складу са чланом 36. и 37. овог закона и тражи мишљење органа одбране и безбедности и служби за хитне интервенције.

Регулатор редовно разматра План намене и предлаже његове измене у циљу усаглашавања са међународним Правилником о радио-комуникацијама, одговарајућим међународним уговорима, споразумима, међународно-правним актима и препорукама и одговарајућим прописима Европске уније.

Планови расподеле радио-фреквенција

Члан 101.

Планови расподеле радио-фреквенција (у даљем тексту: План расподеле) садрже услове за расподелу радио-фреквенција из намењених радиофреквенцијских опсега, као и друге потребне техничке и географске услове за коришћење радио-фреквенција, а доноси их Регулатор

Планови расподеле утврђују се на основу Плана намене и одговарајућих међународних уговора, споразума, и препорука, водећи рачуна о потребама и захтевима корисника.

Планови расподеле радио-фреквенција могу да садрже следеће:

1) поделу територије Републике Србије на области за доделу појединачних дозвола за коришћење радиофреквенцијског спектра, при чему могу да се одреде посебни услови коришћења ради заштите територија суседних држава од деловања сметњи;

2) поделу радиофреквенцијских опсега на радио-фреквенцијске канале, заједно са ширином тих канала, размаком између тих канала и заштитним каналима;

3) друге потребне техничке услове за коришћење радио-фреквенција.

У поступку доношења Плана расподеле, Регулатор спроводи јавне консултације у складу са чланом 36. и 37. овог закона.

Право коришћења и додела радиофреквенцијског спектра

Члан 102.

Радиофреквенцијски спектар се, у складу са овим законом, користи:

1) на основу појединачне дозволе за коришћење радиофреквенцијског спектра (у даљем тексту: појединачна дозвола), која се издаје:

(1) на основу захтева или,

(2) на основу спроведеног поступка јавног надметања;

2) по режиму општег овлашћења;

3) за посебне намене.

При одређивању начина издавања појединачне дозволе узима се у обзир следеће:

1) посебне карактеристике радиофреквенцијског спектра;

2) потреба заштите од штетних сметњи и технолошка решења за управљање штетним сметњама;

3) развој поузданих услова за заједничко коришћење радиофреквенцијског спектра, ако је то примерено;

4) обезбеђивање квалитета комуникација или услуге;

5) регулаторни циљеви из члана 7. овога закона;

6) заштита делотворног коришћења радиофреквенцијског спектра.

Дозвољене су комбинације више начина коришћења из става 1. овога члана у одређеном радиофреквенцијском опсегу, при чему се води рачуна о утицају који такав начин коришћења и могућност поступног прелаза из једног начина коришћења у други имају на заштиту конкуренције, иновације и улазак на тржиште.

Све врсте технологија, које се користе за пружање електронских комуникационих мрежа и услуга, могу да се користе у радиофреквенцијском спектру који је Планом намене радио фреквенцијских опсега намењен за електронске комуникационе услуге.

Регулатор може да уведе ограничења коришћења радиофреквенцијског спектра за поједине врсте радио-мрежа или бежичних приступних технологија, на основу начела сразмерности и недискриминације, када је то неопходно ради:

- 1) избегавања штетних сметњи;
- 2) заштите здравља људи од деловања нејонизујућег зрачења, када се утврди да су прекорачени нивои прописани посебним прописима;
- 3) обезбеђивања квалитета услуге;
- 4) обезбеђивања највећег могућег заједничког коришћења радиофреквенцијског спектра;
- 5) заштите делотворног коришћења радиофреквенцијског спектра;
- 6) обезбеђивање циљева од јавног интереса, у складу са ставом 6. овог члана и уз сарадњу са надлежним органима из члана 8. став 1. овог закона;
- 7) испуњавања услова из међународног Правилника о радио-комуникацијама.

Електронске комуникационе услуге морају да се пружају у одређеном радиофреквенцијском опсегу намењеном за те услуге, ако је то оправдано у сврху испуњавања јавног интереса, што обухвата, али се не ограничава на следеће:

- 1) безбедности живота;
- 2) промовисање друштвене, регионалне или географске повезаности;
- 3) избегавање неделотворног коришћења радиофреквенцијског спектра;
- 4) промовисање културне и језичне различитости и медијског плурализма, на пример пружањем услуга преноса медијских садржаја.

Министарство, на предлог Регулатора, може у поступку инспекцијског надзора да забрани пружање електронских комуникационих услуга у одређеном радиофреквенцијском опсегу ако је то оправдано ради заштите рада служби надлежних за заштиту људских живота. Забрана може да се одреди како би се испунили и други циљеви од јавног интереса, у складу са посебним прописима.

Регулатор редовно преиспитује потребу увођења и примене ограничења из става 5., 6. и 7. овога члана и објављује резултате тих преиспитивања.

При одлучивању о броју појединачних дозвола у поступку издавања појединачне дозволе из става 1. тачка 1) подтачка (2) овог члана, као и о поступку доделе радиофреквенцијског спектра узима се у обзир испуњавање једног или више следећих циљева:

- 1) побољшање покривености;
- 2) обезбеђивање траженог квалитета услуге;
- 3) подстицање делотворног коришћења радиофреквенцијског спектра, узимајући у обзир, између осталог, услове повезане са коришћењем радиофреквенцијског спектра и износ накнада;
- 4) подстицање иновација и развоја пословања.

Приликом доношења одлуке из става 9. овога члана, у оквиру својих надлежности, Министарство и Регулатор воде рачуна о начелима објективности, транспарентности, недискриминације и сразмерности, као и циљевима из члана 7., 98. и 99. овог закона.

У поступку издавања појединачне дозволе из става 1. тачка 1) подтачка (2) овог члана Регулатор о одабраном поступку доделе, условима за избор и условима коришћења

радиофреквенцијског спектра спроводи поступак јавних консултација из члана 36. и 37. овог закона, при чему мора јасно да наведе оцену техничког и економског стања на тржишту и оцену степена заштите конкуренције која је уређена посебним прописима. У случају усклађеног радиофреквенцијског спектра, који се користи за бежичне широкопојасне електронске комуникационе услуге, Регулатор у поступку јавних консултација наводи могућност и мере за продужења појединачне дозволе, водећи рачуна о условима из члана 109. став 7. овог закона.

Услови коришћења радиофреквенцијског спектра, за које се издаје појединачна дозвола из става 1. тачка 1) подтачка (2) овог члана, садрже обавезе, рок за извршење и критеријуме за оцену испуњености тих обавеза.

Регулатор може приликом утврђивања услова из става 12. овог члана, водећи рачуна о делотворности и ефикасности коришћења радиофреквенцијског спектра, а узимајући у обзир правила о заштити конкуренције која је уређена посебним прописима, да омогући имаоцу појединачне дозволе следеће:

- 1) заједничко коришћење радиофреквенцијског спектра, односно пасивне или активне инфраструктуре неопходне за коришћење радиофреквенцијског спектра;
- 2) закључи уговор о националном роингу на тржишној основи;
- 3) заједничко постављање инфраструктуре за пружање мрежа или услуга коришћењем радиофреквенцијског спектра.

Након спроведеног поступка јавних консултације из става 11. овог члана, Регулатор доноси и објављује на својој интернет страници образложену одлуку о одабраном поступку доделе и условима за избор и коришћење радиофреквенцијског спектра и покреће поступак доделе објављивањем позива за подношење пријава за доделу радиофреквенцијског спектра.

Ако Регулатор, након спровођења поступка доделе из става 14. овог члана, утврди да могу да се издају додатне појединачне дозволе, о томе објављује мишљење на својој интернет страници и покреће одговарајући поступак за доделу радиофреквенцијског спектра у складу са чланом 105. овог закона.

У поступку издавања појединачне дозволе из става 1. тачка 1) подтачка (1) овог члана, Регулатор примењује објективне, транспарентне, сразмерне и недискриминаторне услове утврђене у акту из става 21. овог члана.

Регулатор може да затражи од подносиоца захтева за доделу радиофреквенцијског спектра да достави све потребне податке у сврху оцене испуњавања услова за избор и коришћење радиофреквенцијског спектра. Ако утврди да подносилац захтева не испуњава услове, Регулатор доноси решење којим одбија захтев.

Ако је Планом намене радиофреквенцијских опсега радиофреквенцијски спектар намењен за електронске комуникационе услуге, Регулатор доноси одлуку о издавању појединачне дозволе у року од 40 дана од дана подношења уредног захтева за појединачне дозволе која се издаје у поступку из члана 104. овог закона, а најкасније у року од осам месеци од дана истека рока за подношење пријава у поступку из члана 105. овог закона. Рокови из овог става не односе се на примену међународних споразума о коришћењу радиофреквенцијског спектра и усклађивању коришћења сателитских орбита.

Број појединачних дозвола које се издају у појединачном радиофреквенцијском опсегу на основу овог члана, може да се ограничи само у случају из става 9. овог члана, или у случају пријема више потпуних захтева за издавање појединачне дозволе које није могуће испунити с обзиром на расположивост одређеног радиофреквенцијског опсега.

Појединачна дозвола за коришћење радиофреквенцијског спектра намењеног аналогној звучној радио-дифузији издаје се у складу са чланом 125. овог закона.

Регулатор ближе уређује услове доделе и коришћења радиофреквенцијског спектра, а који нарочито садрже:

- 1) начин, услове и поступак издавања, измене, ограничења, продужења и обнове појединачних дозвола;
- 2) обрасце појединачних дозвола;
- 3) период важења појединачних дозвола;
- 4) начин и услове преноса права коришћења или изнајмљивања радиофреквенцијског спектра у складу са чланом 102. овог закона;
- 5) обрасце захтева и одговарајућу техничку документацију која се прилаже уз захтев за издавање појединачне дозволе из става 1. тачка 1) подтачка (1);
- 6) образац захтева за издавање привремене дозволе;
- 7) општи поступак спровођења јавног надметања из члана 101. овог закона;
- 8) услове који омогућавају заједничко коришћење и постављање инфраструктуре и заједничко коришћење и приступ радиофреквенцијском спектру;
- 9) начин и услове ограничавања услова коришћења радиофреквенцијског спектра;
- 10) начин и услове обавезне идентификације одређених врста радио-станица;
- 11) начин и услове евидентирања радио-станица и достављања техничких и других података о одређеним врстама радио-станица, када је то неопходно ради заштите од сметњи и спровођења контроле коришћења радиофреквенцијског спектра.
- 12) начин и услове коришћења радио-станица у случају опасности и другим хитним случајевима.

Регулатор ближе уређује начин коришћења радио-станица које користе домаћи и страни ваздухоплови, локомотиве, бродови и друга пловила, сагласно одговарајућим међународним уговорима, споразумима, међународно-правним актима и препорукама.

Регулатор ближе уређује начин коришћења радио-станица од стране радио-аматера, техничке и друге услове за њихово коришћење, изглед и садржину обрасца радиоаматерских лиценци и сертификата.

Трајање појединачне дозволе

Члан 103.

Министарство односно Регулатор одлучује о периоду трајања појединачне дозволе водећи рачуна о заштити конкуренције, делотворном и ефикасном коришћењу радиофреквенцијског спектра, подстицању иновација, обезбеђивању ефикасности пословања омогућавањем одговарајућег периода за поврат улагања у инфраструктуру, као и циљевима из члана 102. став 9. овог закона.

Период трајања појединачне дозволе којом се стиче право на коришћење усклађеног радиофреквенцијског спектра за бежичне широкопојасне електронске комуникационе услуге, у складу са поступком из члана 105. овог закона, обезбеђује регулаторну предвидивост од најмање 20 година и не може бити краћи од 15 година.

Регулатор доноси одлуку о продужењу трајања појединачне дозволе уколико је могућност продужења предвиђена актом из члана 105. став 3. овог закона, водећи рачуна о начелима сразмерности, недискриминације и транспарентности.

Регулатор, најкасније две године пре истека периода на који је појединачна дозвола издата, покрене поступак процене постојања услова за продужење трајања појединачне дозволе из става 2. овог члана, узимајући у разматрање:

- 1) делотворно и ефикасно коришћење радиофреквенцијског спектра;
- 2) обезбеђивање заштите конкуренције;
- 3) обезбеђивање покривености територије и становништва Републике Србије бежичним широкопојасним приступом високог квалитета и велике брзине, као и покривености битних националних и европских путних праваца;
- 4) олакшавање брзог развоја нових бежичних комуникационих мрежа и услуга и примене нових технологија;
- 5) заштиту људских живота, јавног поретка, јавне безбедности или одбране;
- 6) да ли је против имаоца појединачне дозволе покренут поступак у вези са непоступањем према условима из појединачне дозволе.

Регулатор може, према потреби, да одлучи о измени услова коришћења радиофреквенцијског спектра у складу са чланом 109. овог закона.

Пре доношења одлуке из става 3. овог члана Регулатор спроводи поступак јавних консултација у складу са чланом 36. и 37. овог закона, у трајању од најмање три месеца.

Регулатор доноси одлуку о продужењу трајања појединачне дозволе у року од 30 дана од дана окончања јавних консултација, доставља је имаоцу и објављује је на својој интернет страници.

У случају да Регулатор не продужи трајање појединачне дозволе спроводи нови поступак доделе тог радиофреквенцијског спектра.

Изузетно од става 2. овог члана, може се утврдити краћи период трајања појединачне дозволе за:

- 1) ограничено географско подручје у којем је приступ мрежама високог капацитета недовољан или не постоји, како би се обезбедило спровођење захтева из члана 98. став 3. овог закона;
- 2) одређени краткорочни пројекат и у сврху експерименталног коришћења;
- 3) коришћење радиофреквенцијског спектра које, водећи рачуна о ограничењима из члана 102. став 4. и 5. овог закона, може да се дозволи истовремено са бежичном широкопојасном електронском комуникационом услугом;
- 4) за алтернативно коришћење радиофреквенцијског спектра у складу са чланом 98. став 4. и 5. овог закона.

Актом из члана 105. став 3. овог закона може се прилагодити трајање појединачне дозволе како би се обезбедило да период трајања појединачне дозволе у једном или више радио-фреквенцијских опсега истиче истовремено.

Период трајања појединачне дозволе, која се не користи у сврху из става 2. овог члана, утврђује се актом из члана 102. став 21. овог закона.

Поступак издавања појединачне дозволе на основу захтева

Члан 104.

Регулатор издаје појединачну дозволу за коришћење радиофреквенцијског спектра на основу поднетог захтева, када је Планом намене одређен такав начин издавања појединачне дозволе у оквиру одређеног радиофреквенцијског опсега.

Регулатор издаје дозволу из става 1. овог члана ако:

1) је захтев за издавање дозволе поднет у складу са актом из члана 102. став 21. овог закона;

2) је захтев за издавање појединачне дозволе усклађен са условима намене, доделе и коришћења који су за припадајуће радио-фреквенције утврђени у Плану намене и Плановима расподеле;

3) су захтеване радио-фреквенције или радио-фреквенцијски опсези расположиви.

Појединачна дозвола из става 1. овог члана издаје се решењем.

Одлучивање по захтеву из става 1. овог члана врши се према редоследу подношења, у року од 40 дана од дана подношења уредног захтева, осим у случају када је одговарајућим међународним уговорима и међународно-правним актима предвиђен другачији рок.

Регулатор одбија захтев за издавање појединачне дозволе из става 1. овог члана ако утврди да нису испуњени услови из става 2. овог члана.

Накнада и услови коришћења радио-фреквенција дипломатско-конзуларном представништву одређују се под условима узајамности, на основу мишљења министарства надлежног за спољне послове и у складу са закљученим међународним уговорима.

Накнада и услови коришћења радио-фреквенција за страну правно лице које у Републици Србији, на основу одговарајућег међународног уговора, остварује пословно-техничку, информативну, научну, културну, спортску и другу сарадњу са одговарајућим органима, организацијама и другим лицима у земљи, одређују се у складу са одредбама овог закона, осим ако одговарајућим међународним уговором није одређено другачије.

Регулатор на интернет страници води ажуран регистар издатих појединачних дозвола из овог члана.

Начин и поступак подношења захтева, начин, поступак и рокови издавања појединачне дозволе, као и услови коришћења радиофреквенцијског спектра, за који се издаје појединачна дозвола из става 1. овог члана, ближе се уређују прописом из члана 102. став 21. овог закона.

Поступак издавања појединачне дозволе на основу спроведеног поступка јавног надметања

Члан 105.

Регулатор издаје појединачну дозволу на основу спроведеног поступка јавног надметања, када је Планом намене, због ограничене расположивости радиофреквенцијског спектра, одређен такав начин издавања појединачне дозволе.

Регулатор, по службеној дужности или на иницијативу заинтересованих лица, доноси одлуку о испуњености услова за спровођење поступка јавног надметања и издавања појединачних дозвола из става 1. овог члана и о томе обавештава Министарство.

По пријему обавештења о доношењу одлуке из става 2. овог члана, Министарство доноси акт којим се прописују минимални услови за издавање појединачних дозвола из става 1. овог члана, узимајући у обзир циљеве из члана 102. став 9. овог закона.

Акт из става 3. овог члана нарочито садржи:

- 1) број појединачних дозвола које могу да се издају за одређени радиофреквенцијски опсег;
- 2) период на који се појединачне дозволе издају укључујући и могућност утврђивања примереног периода продужења;
- 3) могућност обнове појединачне дозволе;
- 4) најмањи износ накнаде за право коришћења која се плаћа за издавање појединачне дозволе;
- 5) начин и динамика плаћања накнаде за право коришћења;
- 6) услове у погледу обезбеђивања покривености одређеног дела територије или становништва;

као и друге минималне услове за издавање појединачних дозвола.

Регулатор доноси одлуку о покретању поступка јавног надметања за издавање појединачних дозвола у року од 15 дана од дана ступања на снагу акта из става 3. овог члана и образује комисију за спровођење поступка јавног надметања.

При спровођењу поступка јавног надметања за издавање појединачних дозвола, Регулатор је дужан да:

- 1) омогући да обавештење о јавном надметању буде доступно свим заинтересованим лицима под равноправним условима, објављивањем јавног огласа;
- 2) утврди и објави образложене критеријуме за учествовање у поступку јавног надметања, који се заснивају на начелима транспарентности, објективности, сразмерности и недискриминације, при чему се нарочито води рачуна о циљевима из члана 7. овог закона;
- 3) јасно дефинише, образложи и објави избор поступка јавног надметања;
- 4) објави садржај појединачне дозволе;
- 5) донесе одлуку којом се утврђује ко од подносилаца пријава испуњава све услове прописане овим законом и актима донетим на основу њега;
- 6) одлуку о избору најповољније понуде донесе на основу економских, техничких и других критеријума објављених у огласу за јавно надметање;
- 7) одлуку о избору најповољније понуде или поништавању јавног надметања донесе и објави најкасније у року из члана 102. став 17.

Оглас из става 1. тачка 1) овог члана обавезно садржи:

- 1) предмет појединачне дозволе;
- 2) рок за учешће на јавном надметању, који не може бити краћи од 45 дана од дана објављивања огласа;
- 3) услове за учешће на јавном надметању;
- 4) начин достављања понуде (под шифром или пуним називом понуђача);
- 5) обавештење о датуму, времену и месту отварања приспелих понуда;
- 6) критеријуме за вредновање понуда и начин одређивања најповољније понуде;
- 7) име и контакт лица задуженог за давање свих информација од значаја за поступак јавног надметања.

Оглас из става 1. тачка 1) овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”, најмање једној широко доступној међународној публикацији, најмање једним дневним новинама које се дистрибуирају на целој територији Републике Србије, као и на интернет страници Регулатора.

Средства на име накнаде за право коришћења која се плаћа за издавање појединачне дозволе по спроведеном поступку јавног надметања, представљају приход буџета Републике Србије.

Општи поступак спровођења јавног надметања из става 1. овог члана ближе се уређује актом из члана 102. става 21. овог закона. Правила и примењени поступак јавног надметања у сваком појединачном случају ближе се утврђују у припадајућој документацији која је саставни део одлуке из става 2. овог члана.

Ималац појединачне дозволе, у обавези је да за сваку радио-станицу у мрежи прибави појединачне дозволе које се издају по захтеву, у складу са чланом 104. овог закона, осим за радио-станице у јавној мобилној и/или фиксној електронској комуникационој мрежи.

Ималац појединачне дозволе, у обавези је да сваку радио-станицу у јавној мобилној и/или фиксној електронској комуникационој мрежи евидентира на начин прописан актом из члана 102. став 21. овог закона.

Регулатор на интернет страници води ажуран регистар појединачних дозвола из овог члана.

Пренос и изнајмљивање појединачних права коришћења радиофреквенцијског спектра

Члан 106.

Ималац појединачне дозволе из члана 105. овог закона за коју је платио накнаду за право коришћења може да пренесе или изнајми другом лицу радиофреквенцијски опсег који му је додељен том дозволом на основу спроведеног поступка јавног надметања.

Радиофреквенцијски опсези, за које је предвиђена могућност преноса или изнајмљивања у складу са одредбама овога члана, ближе се утврђују у Плану намене.

Пренос или изнајмљивање радиофреквенцијског опсега из става 1. овог члана уговара се између имаоца појединачне дозволе из члана 105. овог закона и другог лица на тржишној основи, за део или цео радиофреквенцијски опсег који је додељен том дозволом.

За пренос радиофреквенцијског опсега потребно је да се прибави сагласност Регулатора. Ималац појединачне дозволе и лице на које се преноси радиофреквенцијски опсег заједнички подносе Регулатору захтев за давање сагласности.

У поступку решавања захтева из става 4. овог члана Регулатор води рачуна о заштити конкуренције уређене посебним прописом и проверава да ли лице на које се преноси радиофреквенцијски опсег, испуњава услове коришћења одређене припадајућом појединачном дозволом.

Регулатор решењем одбија захтев из става 4. овог члана ако утврди постојање оправдане сумње да нови ималац појединачне дозволе не може да испуни услове из става 5. овог члана.

Преносом радиофреквенцијског опсега у потпуности се преносе права и обавезе које произилазе из припадајуће појединачне дозволе, укључујући и услове доделе и коришћења одређене том појединачном дозволом.

Након давања сагласности из става 4. овога члана Регулатор издаје нову појединачну дозволу, у складу са условима преноса.

О намери да изнајми радиофреквенцијски опсег ималац појединачне дозволе у обавези је да обавести Регулатора и достави изјаву којом преузима одговорност за испуњавање свих услова коришћења радиофреквенцијског спектра који изнајмљује, укључујући и податке о најмопримцу.

Регулатор је надлежан да за време изнајмљивања радиофреквенцијског опсега и код најмодавца и код најмопримца проверава испуњеност услова утврђених појединачном дозволом.

Начин преноса и изнајмљивања радиофреквенцијског спектра другом лицу ближе се уређује актом из члана 102. став 21. овог закона.

Привремена дозвола за коришћење радиофреквенцијског спектра

Члан 107.

Регулатор може, изузетно од намене за радиокомуникацијске службе или технологије, или услова доделе и коришћења утврђених у Плану намене и актом из члана 102. став 21. овог закона, на основу поднетог захтева, да изда привремену дозволу за коришћење радиофреквенцијског спектра која не подлеже поступцима издавања дозволе из члана 104. овог закона.

Привремена дозвола из става 1. овог члана може да се изда за радио-станицу или радио-систем који се користи у сврху тржишног или техничког испитивања производа и услуга, истраживања или пројектовања, као и за потребе одржавања спортских, културних, забавних и других догађаја ограниченог трајања.

Привремена дозвола из става 1. овог члана издаје се решењем.

Решење из става 3. овог члана доноси Регулатор, на основу образложеног захтева који задовољава услове из става 2. овог члана.

Захтев из става 4. овог члана подноси се на прописаном обрасцу.

Одлучивање по захтевима из става 4. овог члана врши се према редоследу подношења, у року од 15 дана од дана подношења уредног захтева.

Регулатор одређује примерени рок важења привремене дозволе, који не може бити дужи од годину дана, као и одговарајуће услове за доделу и коришћење радио-фреквенција, посебно у сврху заштите од сметњи.

Захтев за издавање привремене дозволе из става 1. овог члана може бити одбијен ако није у складу са начелима објективности, транспарентности, сразмерности и недискриминације, или је у супротности са регулаторним циљевима из члана 7. овог закона, а нарочито ако се оцени да је поднет ради избегавања примене поступака издавања појединачне дозволе из члана 104. овог закона.

Измена и ограничавање услова коришћења радиофреквенцијског спектра

Члан 108.

Регулатор може да измени услове коришћења радиофреквенцијског спектра из појединачне дозволе само у објективно оправданим случајевима и на сразмеран начин, при чему мора да узме у обзир, ако је то примењиво, услове у вези са правом преноса радиофреквенцијског спектра.

О предлогу измене услова коришћења радиофреквенцијског спектра за електронске комуникационе мреже и услуге Регулатор спроводи поступак јавних консултација у складу са чланом 36. и 37. овог закона, у року који не може бити краћи од 30 дана, осим у изузетним случајевима.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, јавне консултације се не спровode ако су измене услова коришћења радиофреквенцијског спектра мањег значаја и ако је ималац појединачне дозволе сагласан са предложеним изменама.

Регулатор може изузетно да ограничи услове коришћења из појединачне дозволе, у складу са начелима сразмерности и недискриминације, ако је то ограничење потребно у сврху обезбеђивања делотворног и ефикасног коришћења радиофреквенцијског спектра, узимајући у обзир техничке спроведбене мере донете у складу са одговарајућом одлуком Европске уније о регулаторном оквиру за политику радиофреквенцијског спектра, измена Плана намене и Плана расподеле, међународних уговора и других међународно-правних аката, водећи рачуна да то ограничење за имаоца појединачне дозволе буде најмање отежавајуће.

У случају ограничења услова коришћења радиофреквенцијског спектра за појединачне дозволе из члана 105. овог закона, Регулатор спроводи поступак јавних консултација у складу са чланом 36. и 37. овог закона.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана, јавне консултације се не спровode ако је ималац појединачне дозволе сагласан са предложеним ограничењем.

У случајевима из става 1. и 4. овог члана Регулатор издаје нову појединачну дозволу.

Начин и поступак измене и ограничавања услова коришћења радиофреквенцијског спектра ближе се уређује актом из члана 102. став 21. овог закона.

Обнова појединачне дозволе за коришћење радиофреквенцијског спектра

Члан 109.

Регулатор, по службеној дужности или на захтев имаоца појединачне дозволе за коришћење усклађеног радиофреквенцијског спектра из члана 105. овог закона, процењује да ли постоји потреба за обновом дозволе, осим ако је у поступку доделе обнова дозволе била изричито искључена.

Ималац појединачне дозволе за коришћење радиофреквенцијског спектра може да поднесе захтев за обнову дозволе из става 1. овог члана најраније пет година, а најкасније једну годину пре дана истека периода трајања дозволе.

Регулатор по службеној дужности покреће поступак процене потребе за обновом појединачне дозволе из става 1. овог члана, најмање две године пре датума истека периода важења дозволе.

У поступку процене потребе за обновом дозволе из става 1. овог члана Регулатор узима у обзир следеће:

1) циљеве из члана 7. и 98. став 4. овог закона, као и циљеве одговарајућих јавних политика;

2) усаглашавање коришћења радиофреквенцијског спектра узимајући у обзир техничке спроведбене мере донете у складу са одговарајућом одлуком Европске уније о регулаторном оквиру за политику радиофреквенцијског спектра;

3) преиспитивање одговарајућег спровођења услова из појединачне дозволе;

4) потребу подстицања или избегавања нарушавања конкуренције у складу са чланом 113. овог закона;

5) побољшање делотворности и ефикасности коришћења радиофреквенцијског спектра услед технолошког или тржишног развоја;

6) потребу за спречавање озбиљних поремећаја у пружању услуга.

У поступку процене потребе за обновом појединачне дозволе из става 1. овога члана Регулатор спроводи поступак јавних консултација у складу са чланом 36. и 37. овога закона, наводећи јасне разлоге за могућу обнову.

Регулатор одлучује о испуњености услова за обнову појединачне дозволе из става 1. овог члана или о спровођењу новог поступка доделе радиофреквенцијског спектра, узимајући у обзир исход јавних консултација из става 5. овога члана, а посебно тражњу за тим делом радиофреквенцијског спектра од стране лица који нису имаоци појединачних дозвола у опсегу који је предмет обнове, и о томе обавештава Министарство.

Министарство утврђује период обнове права на коришћење радио-фреквенција, висину накнаде за право коришћења којом се обезбеђује оптимално коришћење ресурса као и начин плаћања и друге прилагођене услове за коришћења радиофреквенцијског спектра уз сагласност носиоца права коришћења и о томе спроводи поступак јавних консултација.

Имаоцу појединачне дозволе Регулатор издаје нову појединачну дозволу.

Појединачна дозвола за коришћење радиофреквенцијског спектра која се издаје у складу са чланом 104. овог закона може да се продужи на захтев имаоца дозволе ако су испуњени услови прописани у акту из члана 102. став 21. овог закона и у том случају Регулатор издаје имаоцу дозволе нову појединачну дозволу.

Начин, услови и поступак продужења обнове појединачне дозволе за коришћење радиофреквенцијског спектра ближе се прописују актом из члана 102. став 21. овог закона.

Одузимање права коришћења радиофреквенцијског спектра

Члан 110.

Регулатор решењем одлучује о одузимању права коришћења радиофреквенцијског спектра ако утврди да је испуњен било који од следећих услова:

- 1) појединачна дозвола је издата на основу нетачних података, односно неисправне документације од значаја за одлучивање;
- 2) додељене радио-фреквенције се не користе у складу са Планом намене, планом расподеле или издатом појединачном дозволом, нарочито у случајевима када ималац појединачне дозволе изазива штетне сметње утврђене у поступку контроле радиофреквенцијског спектра;
- 3) ималац појединачне дозволе, ни након пријема опомене, није у одређеном року уплатио накнаду за коришћење радиофреквенцијског спектра;

- 4) имаоцу појединачне дозволе забрањено је обављање делатности електронских комуникација у складу са овим законом или правноснажном судском пресудом;
- 5) ималац појединачне дозволе се у писаном облику одрекао права на коришћење додељених радио-фреквенција;
- 6) ималац појединачне дозволе је престао да постоји, без правног следбеника;
- 7) ималац појединачне дозволе није отклонио неправилности утврђене у поступку инспекцијског надзора;
- 8) уколико је то неопходно ради обезбеђивања делотворног и ефикасног коришћења радиофреквенцијског спектра, узимајући у обзир спроведбenu техничку меру донету на основу одговарајуће одлуке Европске уније о регулаторном оквиру за политику радиофреквенцијског спектра и водећи рачуна о начелима сразмерности и недискриминације, као и економском ефекту такве одлуке на имаоца појединачне дозволе;
- 9) уколико је то неопходно због измена Плана намене или Планова расподеле, у циљу:
  - (1) усклађивања коришћења радиофреквенцијског спектра на националном, европском или међународном нивоу;
  - (2) спровођења међународних уговора, споразума или конвенција које обавезују Републику Србију;
  - (3) делотворне заштите од сметњи;
  - (4) заштите конкуренције или;
  - (5) остваривања јавног интереса који се није могао задовољити на други начин, а након претходно прибављеног мишљења имаоца појединачне дозволе;
- 10) одузимање додељених радио-фреквенција је неопходно ради реализације просторних планова или заштите животне средине, који се нису могли обезбедити на други начин;
- 11) тело надлежно за електронске медије одузело је дозволу за пружање медијске услуге радија имаоцу појединачне дозволе или је истекло време на које му је дозвола за пружање медијске услуге радијског програма издата, када је посебним законом прописано да се појединачна дозвола издаје у склопу дозволе за пружање медијске услуге радија;
- 12) ималац појединачне дозволе није обавио технички преглед у року утврђеном решењем којим се издаје појединачна дозвола;
- 13) ималац појединачне дозволе није започео коришћење додељених радио-фреквенција у року који је одређен појединачном дозволом.

У случају доношења одлуке о одузимању појединачне дозволе на основу става 1. тачка 8) и 9) овог члана, Регулатор може да донесе и одлуку о издавању нове појединачне дозволе, којом се врши замена додељене радио-фреквенције и према потреби, да одреди друге услове доделе и коришћења те радио-фреквенције.

Одлука о одузимању појединачне дозволе из става 1. овог члана садржи примерен рок у којем је ималац појединачне дозволе у обавези да престане са коришћењем радио-фреквенције додељене појединачном дозволом, а која је одузета том одлуком.

У случају одузимања појединачне дозволе која је издата у поступку из члана 105. овог закона из разлога прописаних ставом 1. тачка 8) и 9) овог члана, Регулатор спроводи јавне консултације у складу са чланом 36. и 37. овог закона.

Изузетно од одредбе из става 4. овог члана јавне консултације се не спроводе ако је ималац појединачне дозволе сагласан са предложеним одузимањем појединачне дозволе.

Коришћење радиофреквенцијског спектра по режиму општег овлашћења

Члан 111.

Ако постоје занемариве опасности од сметњи или се ради о усклађеним радиофреквенцијским опсезима, а нарочито ако је то у складу са одговарајућим међународним уговорима, међународно-правним актима и препорукама, као и одлукама и препорукама Европске уније, Европске конференције поштанских и телекомуникационих администрација (СЕРТ) и њихових тела, радиофреквенцијски спектар се користи по режиму општег овлашћења.

Регулатор ближе уређује услове доделе и коришћења радиофреквенцијског спектра који се користи по режиму општег овлашћења, као и евидентирање одређених врста радиостаница, у складу са актима из става 1. овог члана.

Свако лице има право на коришћење радиофреквенцијских опсега који се према Плану намене користе по режиму општег овлашћења, а у складу са начином и условима из става 2. овог члана.

Коришћење радиофреквенцијских опсега за посебне намене

Члан 112.

Органи одбране и безбедности и службе за хитне интервенције користе и управљају додељеним радио-фреквенцијским опсезима који су Планом намене одређени искључиво за њихово коришћење, без обавезе претходног прибављања појединачне дозволе, а у складу са условима коришћења утврђеним у Плану намене.

Органи из става 1. овог члана дужни су да унапред, у писаном облику, обавесте Регулатора о отпочињању или престанку коришћења радиофреквенцијског спектра.

За коришћење радиофреквенцијског спектра за посебне намене из става 1. овог члана не плаћа се накнада.

Органи из става 1. овог члана могу да користе радиофреквенције из опсега који Планом намене нису одређени за посебне намене, на начин и у складу са условима за доделу и коришћење тих опсега који су прописани овим законом и прописима донетим на основу њега.

Накнаду за коришћење радиофреквенцијског спектра из става 3. овог члана Регулатор утврђује у сарадњи са органима из става 1. овог члана, узимајући у обзир јавни интерес и да су ти органи буџетски корисници.

Органи из става 1. овог члана достављају Регулатору, на његов захтев, а најмање једном годишње, извештај о обиму и начину коришћења, односно некоришћења радиофреквенцијског спектра, у обиму који не нарушава тајност података у складу са законом којим се регулише тајност података.

Органи одбране и безбедности не плаћају накнаду за коришћење радиофреквенција у оквиру опсега који су Планом намене предвиђени за заједничко коришћење између цивилних корисника и органа одбране и безбедности.

Заштита конкуренције у области радиофреквенцијског спектра

Члан 113.

Приликом доделе, измене или обнове права коришћења радиофреквенцијског спектра, могу да се предузму одговарајуће мере, у циљу обезбеђивања делотворне конкуренције на тржишту електронских комуникација и то:

- 1) ограничавање броја радиофреквенцијских опсега за које се право на коришћење радиофреквенцијског спектра може доделити лицу или, у оправданим околностима, утврђивање додатних услова повезаних са додељеним правом на коришћење радиофреквенцијског спектра, који могу бити:
  - (1) пружање услуге велепродајног приступа;
  - (2) пружање услуге националног ромина у одређеним радиофреквенцијским опсезима или у групама радиофреквенцијских опсега сличних карактеристика;
- 2) резервисање, при чему се нарочито узимају у обзир карактеристике одређеног дела радиофреквенцијског опсега или групе радиофреквенцијских опсега који би се доделили новим корисницима;
- 3) одбијање доделе нових права коришћења радиофреквенцијског спектра или дозвољавање новог коришћења радиофреквенцијског спектра у одређеним радиофреквенцијским опсезима;
- 4) додавање услова приликом доделе нових права коришћења радиофреквенцијског спектра или додавање услова повезаних са новим овлашћењима за коришћење радиофреквенцијског спектра;
- 5) одређивање услова којима се забрањује пренос права коришћења радиофреквенцијског спектра или одређивање услова под којима се врши пренос тих права, када пренос права није уређен прописом о заштити конкуренције, уколико је извесно да би такав пренос права значајно нарушио конкуренцију на тржишту електронских комуникација;
- 6) измена постојећих права, када се преносом или кумулацијом права коришћења радиофреквенцијског спектра нарушава конкуренцију на тржишту.

У делу својих надлежности Регулатор и Министарство примењује мере из става 1. овог члана, у сарадњи са органом надлежним за заштиту конкуренције, на основу свеобухватне процене услова конкуренције на тржишту, која узима у обзир околности из члана 67. став 2. овог закона.

Процена услова конкуренције на тржишту из става 2. овог члана нарочито узима у обзир да ли су такве мере потребне за очување или омогућавање конкуренције, као и њихов могући утицај на постојећа и будућа улагања учесника на тржишту, а нарочито улагања за успостављање електронске комуникационе мреже.

У поступку примене мера из става 2. овог члана, Регулатор спроводи јавне консултације у складу са чланом 36. и 37. овог закона.

Приступ радио-мрежама са локалним покривањем (RLAN)

Члан 114.

Пружање приступа јавној електронској комуникационој мрежи путем радио-мрежа са локалним покривањем (RLAN) се омогућава у складу са чланом 111. овог закона.

Ако пружање приступа иза става 1. овог члана није део привредне делатности или ако представља помоћ у обављању привредне делатности или у пружању јавне услуге, а чије пружање не зависи од преноса сигнала путем радио-мрежа са локалним покривањем (RLAN), на привредни субјекат, државне органе и организације, органе локалне самоуправе, јавне службе или крајњег корисника који пружају такав приступ не примењују се одредбе у погледу општих услова за обављање делатности електронских комуникација из члана 38. овог закона, одредбе у погледу права крајњих корисника из члана 126–155. овог закона или обавезе међуповезивања њихових мрежа из члана 57. овог закона.

На пружање приступа из става 1. овог члана у делу који се односи на одговорност пружаоца услуге и привремено складиштење података сходно се примењују одредбе закона којим се уређује електронска трговина.

Оператори јавних електронских комуникационих мрежа или пружаоци услуга могу да омогуће јавности приступ својим мрежама путем радио-мрежа са локалним покривањем (RLAN), које могу да се налазе у просторијама крајњих корисника или њиховој близини, уз услов да су испуњени примењиви услови из члана 38. овог закона и уз претходну сагласност крајњих корисника.

Оператор или пружалац услуге из става 4. овог члана не смеју једнострано да ограничавају или да спречавају крајње кориснике да:

1) приступају радио-мрежама са локалним покривањем (RLAN) по сопственом избору које пружају трећа лица или;

2) другим крајњим корисницима, по принципу узајамности или на други начин, омогућавају приступ радио-мрежама са локалним покривањем (RLAN) које пружају трећа лица, укључујући приступ обједињеним радио-мрежама са локалним покривањем (RLAN) различитих крајњих корисника које су трећа лица учинила јавно доступним.

Крајњи корисници могу другим крајњим корисницима да омогуће приступ својој радио-мрежи са локалним покривањем (RLAN), на основу узајамности или на други начин, укључујући и активности трећих лица којима се обједињују радио-мреже са локалним покривањем (RLAN) различитих крајњих корисника и чине јавно доступним.

Није дозвољено неоправдано ограничавање пружања приступа радио-мрежама са локалним покривањем (RLAN) за потребе јавности, а посебно:

1) за органе и организације јавног сектора или у јавним просторима у близини тих органа и организација, када тај приступ омогућава подршку јавним услугама које се пружају у просторима органа и организација јавног сектора;

2) за активности невладиних организација или органа и организација јавног сектора да се радио-мрежама са локалним покривањем (RLAN) различитих крајњих корисника обједине и учине доступним, по принципу узајамности или на други начин, укључујући, ако је то примењиво, радио-мрежама са локалним покривањем (RLAN) путем којих је јавни приступ предвиђен у складу са тачком 1) овог става.

Контрола радиофреквенцијског спектра и заштита од сметњи

Члан 115.

У сврху усклађивања коришћења радиофреквенцијског спектра на националном и међународном нивоу, Регулатор врши сталну контролу коришћења радиофреквенцијског спектра на територији Републике Србије.

За потребе обављања послова из става 1. овог члана у саставу Регулатора формирају се системи контролно-мерних центара и даљински управљаних контролно- мерних станица, са потребном мерном, рачунарском и комуникационом опремом, софтверском подршком, као и мерним и другим возилима.

За потребе обављања послова Регулатора из става 1. овог члана органи и организације јавног сектора у обавези су да омогуће Регулатору успостављање система из става 2. овог члана на локацијама које су технички одговарајуће за обављање тих послова Регулатора.

Оператори јавних електронских комуникационих мрежа дужни су да обављају послове мерења, испитивања и утврђивања узрока сметњи и предузимају мере за њихово отклањање унутар своје електронске комуникационе мреже.

Регулатор обавља послове мерења, испитивања и утврђивања узрока сметњи у радиофреквенцијском спектру, које стварају радио-станице, радио-системи и друга радио-опрема, или друга електронска комуникациона опрема ван електронских комуникационих мрежа оператора.

Послове из става 6. овог члана у односу на сметње у радиофреквенцијском спектру, које стварају електронске комуникационе мреже, радио-станице, радио-системи или друга радио-опрема стране државе, Регулатор обавља у сарадњи са надлежним телом те државе, у складу са одговарајућим прописима Међународне уније за телекомуникације (ITU), Европске конференције поштанских и телекомуникационих администрација (СЕРТ) и Европске уније.

Техничке прегледе и друга испитивања ради утврђивања постојања и узрока сметњи врши Регулатор. Техничке прегледе може обављати и лице овлашћено за вршење мерења и испитивања из члана 167. овог закона. Контролу радиофреквенцијског спектра за посебне намене врши Регулатор у сарадњи са органима из члана 112. став 1. овог закона.

Регулатор предузима мере за отклањање сметњи и неовлашћено коришћење радиофреквенцијског спектра, утврђених у поступку контроле радиофреквенцијског спектра, као и неправилности у поступку техничког прегледа, у складу са одредбама овог закона којима је уређен стручни надзор, као и прописима донетим на основу овог закона.

Регулатор предузима мере из става 9. овог члана без одлагања, када је угрожен рад органа одбране и безбедности, служби за хитне интервенције, рад ваздухопловних, поморских и радионавигацијских служби, као и радио-комуникације на унутрашњим пловним путевима.

Регулатор ближе уређује начин контроле коришћења радиофреквенцијског спектра, обављања техничких прегледа и заштите од сметњи.

База података о коришћењу радиофреквенцијског спектра

Члан 116.

Регулатор води ажурну базу података која се односи на коришћење радиофреквенцијског спектра која нарочито садржи податке о додељеним радио-фреквенцијама и радиофреквенцијским опсезима, са одговарајућим подацима о условима

доделе и коришћења, географској области њиховог коришћења, као и податке о имаоцима појединачних дозвола и другим корисницима радиофреквенцијског спектра.

Регулатор објављује и ажурира податке из става 1. овог члана на својој интернет страници са могућношћу свеобухватног претраживања и доставља податке из наведене базе података на захтев надлежних органа.

Регулатор води ажурну базу података која се односи на контролу радиофреквенцијског спектра и техничке прегледе.

XIII ДИСТРИБУЦИЈА МЕДИЈСКИХ САДРЖАЈА

Оператор електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја и оператор мултиплекса за телевизијску-радиодифузију терестричким путем

Члан 117.

Оператор мултиплекса дужан је да имаоцима овлашћења у складу са законом који уређује област електронских медија омогући приступ мултиплексу у оквиру мреже оператора електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја терестричким путем, водећи рачуна о ефикасном искоришћењу слободних капацитета.

Оператор мултиплекса, односно оператор електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја терестричким путем може, у циљу ефикасног искоришћења слободних капацитета из става 1. овог члана, да омогући пружање услуга условног приступа у складу са законом који уређује област електронских медија.

Оператор електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја терестричким путем и оператор мултиплекса међусобна права и обавезе регулишу уговором.

Оператор електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја терестричким путем и оператор мултиплекса може бити исто лице.

Министарство, на основу предлога који припрема Регулатор у сарадњи са телом надлежним за област електронских медија, доноси акт којим се ближе уређују технички захтеви за дистрибуцију медијских садржаја терестричким путем и приступ мултиплексу.

Медијски садржаји различитих формата слике и тона

Члан 118.

Електронска комуникациона мрежа за дистрибуцију медијских садржаја планира се на начин који омогућава довољне капацитете за дистрибуцију различитих формата слике и тона, који могу бити у стандардној и високој резолуцији (која обухвата различите формате широких екрана, као и високу динамику слике и тона), у складу са техничким захтевима из члана 117. став 5. овог закона.

Оператор електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја, приликом пријема и преноса медијских садржаја, је у обавези да задржи формат слике и тона из става 1. овог члана, односно уговорени формат слике и тона.

Интероперабилност аутомобилских и потрошачких радио-пријемника и потрошачке дигиталне телевизијске опреме

Члан 119.

Аутомобилски радио-пријемници и потрошачка дигитална телевизијска опрема, која се испоручује на тржиште Републике Србије, мора да буде у складу са захтевима за интероперабилност утврђених у пропису из става 4. овог члана.

Оператори који пружају услугу дистрибуције медијског садржаја у виду телевизијског емитовања у обавези су, ако је то примерено, да обезбеде интероперабилност дигиталне телевизијске опреме коју испоручују крајњим корисницима, како би, ако је то технички могуће, дигитална телевизијска опрема могла поновно да се употреби за пружање дигиталних телевизијских услуга других оператора.

Оператор из става 2. овог члана мора крајњем кориснику, након раскида уговора, без накнаде да омогући једноставан поступак за враћање дигиталне телевизијске опреме, осим ако оператор докаже да је та опрема у потпуности интероперабилна са услугама других оператора који пружају услугу дистрибуције медијског садржаја у виду телевизијског емитовања, укључујући и новог оператора који пружа услугу дистрибуције медијског садржаја у виду телевизијског емитовања крајњем кориснику.

Министарство, на предлог Регулатора, ближе прописује захтеве за интероперабилност аутомобилских радио-пријемника и потрошачке дигиталне телевизијске опреме,

Прописом из става 5. овог закона могу да се пропишу и технички захтеви за интероперабилност аутомобилских и потрошачких радио-пријемника и потрошачке дигиталне телевизијске опреме, на коју се не примењују захтеви за интероперабилност из става 1. овог члана, као и услови за прелазак на нове стандарде у области радио-дифузије, при чему се ти технички захтеви не односе на производе у којима радио-пријемник има само помоћну функцију, као што су паметни телефони, нити на радио-аматерску опрему.

Обавеза преноса

Члан 120.

Регулатор, на захтев тела надлежног за електронске медије, одређује оператора електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја, који је дужан да преноси одређени медијски садржај, у складу са законом који уређује област електронских медија, и под условима који су у складу са начелима сразмерности, јавности и недискриминације.

Обавеза преноса медијских садржаја из става 1. овог члана одређује се за одговарајуће географско подручје:

- 1) када значајан број крајњих корисника користи електронску комуникациону мрежу тог оператора као једини или првенствени начин за пријем медијских садржаја и
- 2) ако је то неопходно ради остваривања јасно одређених циљева од јавног интереса у области јавног информисања, што утврђује тело надлежно за електронске медије, у складу са законом који уређује област електронских медија и законом који уређује област јавног информисања, поштујући начела сразмерности и јавности.

Обавеза преноса медијских садржаја нарочито се односи на услуге које омогућавају одговарајући приступ крајњим корисницима са инвалидитетом.

Регулатор у сарадњи са телом надлежним за електронске медије проверава испуњеност обавезе преноса медијских садржаја из става 1. овог члана, и преиспитује обавезу преноса најмање једном у три године или на захтев оператора са утврђеном обавезом преноса.

Посебне обавезе обезбеђивања приступа

Члан 121.

Регулатор може утврдити следеће обавезе оператору електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја:

- 1) да другом оператору, под прихватљивим и недискриминаторним условима, омогући приступ апликативним програмским интерфејсима и електронским програмским водичима, односно да, у мери у којој је то неопходно ради пружања услуга крајњим корисницима, омогући отворени приступ апликативном програмском интерфејсу;
- 2) да у сарадњи са произвођачима опреме осигура крајњим корисницима са инвалидитетом пружање интероперабилне дигиталне телевизијске услуге.

Регулатор врши овлашћење из става 1. овог члана у складу са начелима објективности, транспарентности, сразмерности и недискриминације.

Услуге условног приступа

Члан 122.

Оператор електронске комуникационе мреже за дистрибуцију медијских садржаја, који нуди услуге условног приступа медијским садржајима (у даљем тексту: оператор услуга условног приступа), дужан је да обезбеди техничке могућности за потпуну контролу пружања медијских садржаја преко таквог система.

Оператор услуга условног приступа дужан је да, под праведним, разумним и недискриминаторним условима, понуди пружаоцима медијских садржаја техничке услуге, које њиховим крајњим корисницима омогућавају приступ медијским садржајима уз коришћење уређаја за условни приступ.

Оператор услуга условног приступа не сме да омета пријем медијских садржаја који се дистрибуирају без условног приступа.

Оператор услуга условног приступа дужан је да на пословну активност која се односи на услуге условног приступа примени одвојено рачуноводство.

Носиоци права индустријске својине на уређајима и системима условног приступа дужни су да право на коришћење тих уређаја и система уступају произвођачима терминалне опреме под условима који су праведни, разумни и недискриминаторни и којима се произвођачи не спречавају да у исти уређај уграђују интерфејсе за повезивање са другим системима за приступ или са деловима својственим другим системима за приступ, до мере у којој то не угрожава безбедност система условног приступа.

Члан 123.

Када је посебним законом прописано да је саставни део дозволе за пружање медијске услуге радија и појединачна дозвола за коришћење радиофреквенцијског спектра намењеног звучној аналогној радио-дифузији, Регулатор издаје појединачну дозволу на захтев тела надлежног за електронске медије, у складу са одредбама овог закона и на период утврђен у дозволи за пружање медијске услуге радија.

Увођење дигиталног терестричког емитовања медијске услуге радија

Члан 124.

Министарство, у сарадњи са Регулатором и телом надлежним за област електронских медија, доноси акт о увођењу дигиталног терестричког емитовања медијске услуге радија и приступу мултиплексу.

Актом из става 1. овог члана уређује се нарочито:

- 1) начин и временски распоред увођења;
- 2) захтеви и динамика у погледу успостављања мреже за дистрибуцију дигиталног радијског програма на територији Републике Србије;
- 3) захтеви за формирање мултиплекса;
- 4) обим коришћења радио-фреквенција, у мери неопходној за успешно увођење дигиталног емитовања радијског програма;
- 5) начин попуњавања мултиплекса радијским програмима.

XIV ЗАШТИТА ПРАВА КРАЈЊИХ КОРИСНИКА

Члан 125.

Привредни субјект не сме да примењује различите услове пружања услуга приступа мрежи или услуга електронских комуникација које се односе на националност, држављанство, пребивалиште или пословно седиште крајњих корисника, осим у случају постојања објективних разлога.

Информације о условима уговора

Члан 126.

Пружалац јавно доступне електронске комуникационе услуге, осим пружаоца услуга комуникације између машина дужан је пре закључења уговора потрошачима, односно крајњим корисницима где је посебно назначено, пружи информације које нарочито укључују:

- 1) минимални квалитет пружања услуга, у мери у којој је понуђен, а за услуге које нису услуге приступа интернету посебне гарантоване параметре квалитета, уколико није понуђен минимални квалитет услуга пружалац услуге даје изјаву о томе,
- 2) цене активирања електронске комуникационе услуге и износ свих понављајућих накнада или накнада повезаних са потрошњом, уколико је применљиво и у мери у којој је применљиво,

- 3) рок важења уговора и услове под којима се уговор обнавља и раскида, укључујући и трошкове раскида,
- 4) минимално коришћење услуге или трајање уговора потребно за остваривања права на промотивне погодности,
- 5) поступак у вези са променом пружаоца услуга приступа интернету и накнадама у случају кашњења или злоупотребе приликом промене пружаоца услуга приступа интернету,
- 6) права потрошача који користи услугу са плаћањем унапред да на захтев оствари повраћај преосталог износа унапред плаћене услуге у случају промене пружаоца услуга приступа интернету,
- 7) све накнаде које се плаћају у случају раскида уговора пре истека периода на који закључен, укључујући информације о откључавању терминалне опреме и све повраћаје трошкова повезаних са терминалном опремом,
- 8) накнаде и услове враћања средстава за случај непридржавања уговореног нивоа квалитета услуга и накнаде у случају неадекватне примене безбедносних мера,
- 9) мере које оператор може применити ради одржавања безбедности и интегритета својих мрежа и услуга, спречавања злоупотреба као и контроле недозвољеног садржаја.

Пружаоци услуга приступа интернету и јавно доступних комуникационих услуга између лица, осим података из става 1. овог члана, дужни су да обезбеде и информације о:

- 1) минималном квалитету пружања услуге у мери у којој се нуди узимајући у обзир смернице тела европских регулатора и то за услуге приступа интернету- нарочито кашњење, варијације кашњења и губитак пакета и за јавно доступне комуникационе услуге између лица, при чему пружаоци тих услуга контролишу најмање неке делове мреже или су у ту сврху склопили споразум о нивоу услуге (SLA) са привредним субјектом који пружа приступ мрежи, нарочито време потребно за прикључак, вероватноћу кварова и кашњење сигнализацијских порука у складу са чланом 135. овог закона,
- 2) услове, укључујући и накнаде које пружалац услуге прописује за коришћење испоручене терминалне опреме, при чему се не доводи у питање право крајњих корисника да користе терминалну опрему према властитом избору у складу са чланом 134. овог закона,
- 3) висину једнократне накнаде за прикључење електронске комуникационе услуге и износ свих понављајућих накнада и накнада повезаних са потрошњом,
- 4) детаље одређеног тарифног пакета на основу уговора, и за сваки тарифни план врсту понуђених услуга, и уколико је применљиво, количину саобраћаја (као што је број мегабајта, минута, порука) који је укључен у обрачунски интервал и цену додатног саобраћаја,
- 5) могућностима за потрошаче да пренесу неискоришћену количину из претходног обрачунског периода у наредни обрачунски период, у случају тарифног пакета са унапред утврђеном количином саобраћаја, уколико је та могућност предвиђена уговором,
- 6) омогућавање транспарентности рачуна и праћење потрошње,
- 7) информације о тарифама везаним за бројеве или услуге на које се примењују посебни услови одређивања цене, и уколико је применљиво, за појединачне

категорије услуга ове информације се пружају непосредно пре успостављања позива или повезивања са пружаоцем услуге,

- 8) за пакете услуга и пакете који укључују услуге и терминалну опрему, цену појединачних елемената пакета у мери у којој се самостално пружају на тржишту,
- 9) детаљима и условима, укључујући и накнаде, везаним за постпродајне услуге одржавања и подршке купцима,
- 10) начину на који се могу добити ажуриране информације о свим применљивим тарифама и накнадама за одржавање,
- 11) информације о трајању уговора за пакете услуга и услове за обнављање и раскид уговора, и уколико је применљиво, услове за раскид пакета услуга или његових елемената,
- 12) поступање са подацима о личности које треба ставити на располагање пре почетка пружања услуге или прикупити у контексту пружања услуге, подацима о саобраћају и подацима о локацији током трајања и након престанка уговорног односа,
- 13) редовно обавештавање крајњих корисника са инвалидитетом о производима и услугама који су посебно прилагођени за њихову употребу, као и начину добијања ажурираних информација у погледу појединости о производима и услугама,
- 14) начину за покретање поступка и решавање приговора, као и о могућности вансудског решавања спорова из члана 139. и 140. овог закона.

Пружаоци јавно доступних комуникационих услуга између лица које су засноване на коришћењу нумерације, осим података из става 1. и 2. овог члана, дужни су да обезбеде и информације о:

- 1) свим ограничењима приступа службама за хитне интервенције или подацима о локацији лица које позива службу за хитне интервенције због техничке немогућности у мери у којој се услугом омогућава крајњем кориснику да успостави позив према броју из плана нумерације,
- 2) праву крајњег корисника да одабере да ли се његови подаци о личности уносе у јавни именик, са прецизираном врстом података који се уносе.

Пружаоци услуга приступа интернету осим података из става 1. и 2. овог члана дужни су да крајњим корисницима обезбеде и следеће информације:

- 1) о мерама управљања саобраћајем и њиховом утицају на квалитет услуге приступа интернету, приватности крајњих корисника, заштити података о личности и информације о подацима о личности које треба ставити на располагање пре почетка пружања услуге или прикупити у контексту пружања услуге;
- 2) о начину на који свако ограничење количине података, протока и осталих параметара квалитета услуге може утицати на квалитет услуге приступа интернету, а нарочито на коришћење садржаја, апликација и услуга;
- 3) о томе како услуге електронских комуникација које се пружају у затвореним електронским комуникационим мрежама користећи интернет протокол (IPTV, VoLTE и друго) могу утицати на услугу приступа интернету која се пружа крајњем кориснику;
- 4) о минималном, уобичајено доступном, максималном и оглашеном протоку за преузимање и слање података у случају фиксних мрежа, као и процењеном

максималном и оглашеном протоку за преузимање и слање у случају мобилних мрежа и о томе колико одступање од оглашеног протока утиче на права крајњих корисника из члана 134. став 1. овог закона;

- 5) о правним средствима доступним крајњем кориснику у случају сваке разлике до које долази стално или редовно, између стварног квалитета услуге приступа интернету у погледу протока или других параметара квалитета и уговореног квалитета.

Информације из става 1-4. овог члана пружају се на јасан и недвосмислен начин на трајном носачу информација или, ако то није изводљиво, у оквиру документа који је потрошачу доступан за преглед и преузимање. Пружалац услуге дужан је да потрошачу укаже на постојање тог документа и о важности његовог преузимања за потребе чувања, будућег претраживања и непромењеног умножавања.

Информације из става 1-4. овог члана пружају се, на захтев, на начин и у облику који је доступан крајњим корисницима са инвалидитетом.

Одредбе овог члана и члана 127. овог закона односе се и на крајње кориснике микро и мала правна лица и непрофитне организације, осим ако су изричито пристали да се одрекну ових одредби у целини или делимично.

Пружалац комуникационе услуге између лица која је заснована на коришћењу нумерације или услуге приступа интернету је дужан да, у складу са својим техничким могућностима, достави бесплатно обавештење о ценама одлазних и долазних позива, слања текстуалних порука и преноса података у ромингу приликом сваког појединачног уласка крајњег корисника у нову роминг зону.

Регулатор ближе одређује информације које је пружалац услуге дужан да објави у складу са ставом 1-4. овог члана и чланом 127. овог закона, начин њихове објаве и рокове.

Транспарентност услова уговора

Члан 127.

Пружаоци услуга приступа интернету или пружаоци јавно доступних комуникационих услуга између лица дужни су да у условима уговора, на јасан, недвосмислен, машински читљив начин и на начин који је приступачан крајњим корисницима са инвалидитетом, наведу информације које се односе на:

- 1) контакт податке пружаоца услуге;
- 2) опис понуђених услуга укључујући:
  - 1) спецификацију понуђених услуга и главне карактеристике сваке понуђене услуге, укључујући минимални квалитет пружања услуге, уколико је понуђен, и сва ограничења у вези са употребом терминалне опреме;
  - 2) цене понуђених услуга, укључујући податке о саобраћају (као што су ограничења у количини преноса података, броју минута говорног саобраћаја или броју порука) у посебним тарифним пакетима и цене које се примењују на додатне јединице потрошње, бројеве или услуге за које важе посебни услови одређивања цена, о накнадама за приступ и одржавање, о свим врстама накнада које зависе од потрошње, специјалним тарифним шемама, као и свим додатним накнадама, као и трошковима који се односе на терминалну опрему;

- 3) понуђене постпродајне услуге, услуге одржавања и корисничке подршке, као и њихове контакт податке;
- 4) стандардне услове уговора, укључујући рок важења уговора, накнаде услед привременог раскида уговора, права у вези са раскидом уговора за пакете услуга или њихове елементе, поступке и накнаде у вези са преносом броја и друге показатеље, уколико је применљиво;
- 5) за пружаоца комуникационих услуга између лица које су засноване на коришћењу нумерације податке о приступу службама за хитне интервенције и податке о локацији позиваоца, као и о свим ограничењима у вези са локацијом позиваоца, као и податке о степену у коме се може омогућити приступ службама за хитне интервенције за пружаоца комуникационих услуга између лица које нису засноване на коришћењу нумерације;
- 6) детаље о производима и услугама, укључујући све могућности, праксе, политике, процедуре и измене у начину пружања услуга које су посебно дизајниране за крајње кориснике са инвалидитетом;
- 7) начин решавања приговора, укључујући и поступке које је успоставио пружалац услуге.

Регулатор је надлежан да омогући објављивање података из става 1. овог члана, у складу са чланом 126. овог закона и ближе уређује релевантне податке које сам објављује и податке које објављују пружаоци услуга приступа интернету и пружаоци јавно доступних комуникационих услуга између лица, начину и роковима за објаву тих података, а све у циљу омогућавања крајњим корисницима да донесу информисану одлуку. Пре одређивања било које обавезе и уколико сматра примереним, Регулатор може промовисати мере саморегулације и корегулације.

Закључење уговора

Члан 128.

Међусобна права и обавезе пружаоца јавно доступних електронских комуникационих услуга и крајњих корисника уређују се уговором.

Приликом закључења и у току трајања уговора за коришћење електронских комуникационих услуга пружалац електронске комуникационе услуге може да изврши процену солвентности потрошача повлачењем извештаја из базе података о задужености потрошача, на начин прописан правилима руковоаца базе, у сврху доношења одлуке о пружању електронске комуникационе услуге, уз претходну сагласност потрошача. Оператор може, да податке о измиривању обавеза потрошача од значаја за процену солвентности, доставља путем информационог система бази података о задужености потрошача прописану законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга у сврху провере солвентности и кредитне способности потрошача од стране банака и пружаоца електронске комуникационе услуге.

Пружалац јавно доступне електронске комуникационе услуге, осим пружаоца услуга комуникације између машина дужан је да потрошачима пре закључења уговора без накнаде обезбеди кратак и читљив сажетак уговора на прописаном обрасцу.

Сажетак уговора из става 3. овог члана обухвата следеће:

- 1) пословне име, адресу седишта пружаоца услуге, адресу за пријем приговора уколико се она разликује од адресе седишта, адресу електронске поште и матични број;

- 2) основне карактеристике услуге која се пружа самостално или у пакету и терминалне опреме (врста терминалне опреме, количина преноса података позива, порука, врста телевизијског пакета са списком ТВ канала и сл);
- 3) податке о ценама, висини једнократне накнаде за прикључење електронске комуникационе услуге и свим понављајућим накнадама и накнадама које су повезане са потрошњом, малопродајне цене терминалне опреме укључујући и повлашћене малопродајне цене, као и информације о ценама додатних услуга ако су доступне;
- 4) рок важења уговора, као и услове под којима се уговор продужава и раскида, укључујући накнаде за превремени раскид и начин коришћења терминалне опреме;
- 5) информације о доступности услуга за крајње кориснике са инвалидитетом и информације о најважнијим производима и услугама (специјализованој опреми, посебним тарифама, комуникацији према службама за хитне интервенције и др);
- 6) везано за услуге приступа интернету, јасно и разумљиво објашњење везано за минималан, уобичајено доступан, максималан и оглашен проток за преузимање и слање података у случају фиксних мрежа, као и процењен максималан и оглашен проток за преузимање и слање података у случају мобилних мрежа;
- 7) везано за услуге приступа интернету, јасно и разумљиво објашњење о правним средствима доступним потрошачу у случају сваке разлике до које долази стално или која се често понавља, између стварног квалитета услуге приступа интернету у погледу протока или других параметара квалитета и уговореног квалитета.

Образац сажетка уговора ближе прописује Регулатор.

Саставни део уговора чине информације о условима уговора и ценама услуга из члана 126. овог закона и сажетак уговора из става 4. овог члана, који су важећи у тренутку закључења уговора.

Одредбе става 3., 4. и 6. овог члана односе се и на крајње кориснике микро и мала правна лица и непрофитне организације, осим ако су изричито пристали да се одрекну ових одредби у целини или делимично.

Потрошачки уговори који се закључују у поступку јавне набавке могу да одступају од услова и ценовника које је оператор учинио јавно доступним у складу са одредбама овог члана и члана 127. овог закона.

Важење и раскид уговора

Члан 129.

Период важења уговора који пружалац јавно доступне електронске комуникационе услуге, осим пружаоца комуникационе услуге између лица која није заснована на коришћењу нумерације и пружаоца услуга комуникације између машина закључује са потрошачем на одређено време, не може бити дужи од 24 месеца.

Посебно закључени уговори за прикључак на мрежу, нарочито на мрежу врло високог капацитета, који укључују плаћање на рате и не укључују терминалну опрему могу трајати дуже од 24 месеца и не доводе у питање остваривање права потрошача на основу овог члана.

Пружалац услуге из става 1. овог члана благовремено, пре истека периода на који је уговор на одређено време закључен, на трајном носачу података или на други одговарајући

начин који омогућава крајњем кориснику да сачува обавештење на трајном носачу, обавештава крајњег корисника о периоду важења уговора и о његовим правима и обавезама с тим у вези и истовремено га саветује о најбољим тарифама у вези са својим услугама.

Након истека периода на који је уговор на одређено време закључен, уговор се аутоматски продужава на неодређено време и крајњи корисник има право на раскид уговора у било ком моменту уз максимални отказни рок од месец дана без плаћања трошкова везаних за раскид уговора, уз изузетак накнаде за коришћење услуге током отказног рока.

Свако значајно одступање, које је трајно или се често понавља, између стварних параметара квалитета електронске комуникационе услуге, која није услуга приступа интернету или комуникациона услуга између лица која није заснована на коришћењу нумерације, и параметара квалитета наведених у уговору сматра се основом за активирање правних средстава која су потрошачу доступна у складу са чланом 139. и 140. овог закона, укључујући и право на раскид уговора без обавезе плаћања трошкова у вези са раскидом.

Право на раскид из става 5. овог члана се утврђује у складу са чланом 140. овог закона.

Потрошач који поднесе захтев за једностранни раскид уговора из става 1. овог члана закљученог на одређено време, дужан је да плати трошкове у вези са раскидом који укључују:

- 1) месечну накнаду за преостали период важења уговора закљученог на одређено време, као и преостале месечне рате за терминалну опрему купљену уз услугу или
- 2) накнаду у висини разлике између пуне цене и попушта оствареног на услуге и терминалну опрему, ако је плаћање овог износа повољније за потрошача.

Крајњи корисник који је извршио једностранни раскид уговора закљученог на одређено време има право да пренесе број у мрежу другог оператора, у складу са одредбама овог закона.

Одредбе става 1-3., 6., 7. и 8. овог члана се односе и на крајње кориснике микро и мала правна лица и непрофитне организације, осим ако су изричито пристали да се одрекну ових одредби.

Услуге везане у пакете

Члан 130.

Одредбе овог закона које се односе на члан 128. став 4., члан 129., 131. и 132. овог закона важе и у случају појединачних услуга везаних у пакете или пакета услуга и терминалне опреме који се нуде потрошачу и који обухватају најмање услугу приступа интернету или јавно доступну комуникациону услугу између особа која је заснована на коришћењу нумерације.

Свако значајно одступање, које је трајно или се често понавља, између стварних параметара квалитета сваке појединачне услуге везане у пакет сматра се основом за активирање правних средстава која су потрошачу доступна у складу са чланом 139. и 140. овог закона, укључујући и право на раскид уговора у погледу свих појединачних услуга везаних у пакете без обавезе плаћања трошкова у вези са раскидом.

Право на раскид из става 2. овог члана се утврђује у складу са чланом 140. овог закона.

Рок трајања уговора за услуге везане у пакет не продужава се приликом претплате на додатне услуге или куповине терминалне опреме осим уколико потрошач изричито пристане на продужење рока важења уговора.

Одредбе става 1. и 4. овог члана се односе и на крајње кориснике микро и мала правна лица и непрофитне организације.

Измена услова уговора

Члан 131.

Пружалац јавно доступне електронске комуникационе услуге, осим пружаоца комуникационе услуге између особа која није заснована на коришћењу нумерације и пружаоца услуга комуникације између машина, дужан је да крајњег корисника, најмање 30 дана унапред, на јасан и разумљив начин, на трајном носачу података или на други одговарајући начин који омогућава крајњем кориснику да сачува обавештење на трајном носачу података, обавести о намери једностране измене услова уговора, као и праву крајњег корисника на раскид уговора пре истека периода на који је закључен, без обавезе плаћања трошкова у вези са раскидом.

Крајњи корисник има право на раскид уговора, без обавезе плаћања трошкова у вези са раскидом, у року од 30 дана од дана пријема обавештења о намери једностране измене услова уговора од стране пружаоца јавно доступне електронске комуникационе услуге, осим пружаоца комуникационе услуге између лица која није заснована на коришћењу нумерације, ако се најављеним једностраним изменама битно мењају услови под којима је уговор закључен, на начин који није у корист крајњег корисника, а нарочито у погледу спецификације услуга и услова за коришћење услуга у вези са понуђеним промотивним погодностима.

Крајњи корисник нема право да раскине уговор, без обавезе плаћања трошкова у вези са раскидом, када је једнострана измена услова уговора од стране пружаоца услуге из става 2. овог члана административне природе и нема негативних последица на крајњег корисника или је последица законских и регулаторних промена.

Сходно члану 129. став 6. и ставу 2. овог члана право на раскид уговора без обавезе плаћања трошкова у вези са раскидом подразумева и право крајњег корисника да задржи терминалну опрему уз плаћање преосталог износа до повлашћене цене терминалне опреме утврђене у моменту склапања уговора или плаћање месечног износа накнаде за преостали период важења уговора, ако је то повољније за крајњег корисника.

Пружалац услуга из става 2. овог члана дужан је да без накнаде уклони сва ограничења у коришћењу терминалне опреме, а најкасније приликом исплате износа из става 4. овог члана.

За услуге преноса сигнала које се користе за услуге комуникације између машина, права крајњих корисника из става 2., 3., 4. и 5. се односе само на потрошаче, микро и мала правна лица и непрофитне организације.

Регулатор ближе прописује садржај обавештења из става 1. овог члана.

Промена пружаоца услуга приступа интернету

Члан 132.

Пружаоци услуга приступа интернету дужни су да крајњем кориснику пруже информације у вези са поступком промене пружаоца услуга приступа интернету, пре отпочињања и током трајања поступка, као и да обезбеде непрекидно трајање услуге приступа интернету, уколико је технички изводљиво.

Нови пружалац услуга приступа интернету је дужан да обезбеди да се активација услуге приступа интернету одвије у најкраћем могућем року на датум и у року који су изричито договорени са крајњим корисником. Замењени пружалац услуга приступа интернету наставља да пружа своје услуге приступа интернету под истим условима све док нови пружалац услуга приступа интернету не активира своје услуге приступа интернету. Прекид пружања услуге током поступка промене пружаоца услуга приступа интернету не сме да траје дуже од једног радног дана.

Постојећи и нови пружалац услуга приступа интернету дужни су да остваре међусобну сарадњу у поступку промене пружаоца услуга приступа интернету и не смеју да отежавају или спрече процес промене пружаоца услуга, нити да пребацују крајње кориснике без њиховог изричитог пристанка.

Уговор са крајњим корисником се сматра аутоматски раскинутим даном успешног завршетка промене пружаоца услуга приступа интернету.

Пружалац услуга из става 1. овог члана на захтев потрошача врши повраћај целокупног преосталог износа унапред плаћених услуга на који се може обрачунати накнада која обухвата стварне трошкове који настају за оператора и само уколико је предвиђено корисничким уговором.

Крајњи корисници имају право на накнаду у случају када нови пружалац и/или замењени пружалац услуга приступа интернету не испуни рок из става 2. овог члана.

Регулатор ближе прописује услове и начин промене пружаоца услуга приступа интернету, као и висину накнаде у случају прекорачења рокова за промену пружаоца услуга приступа интернету.

Услуге са додатом вредношћу

Члан 133.

Пружалац услуга са додатом вредношћу дужан је да унапред објави детаљан опис и цену укупне услуге, односно свих њених саставних делова, услове пружања услуге и адресу за доставу приговора.

Регулатор ближе уређује обавезе оператора који преноси услуге са додатом вредношћу и пружаоца услуга из става 1. овог члана, нарочито у погледу оглашавања услуга, услова почетка и престанка пружања услуге са додатом вредношћу крајњем кориснику, начина обрачуна и наплате услуга, начина обраде података о личности, података о саобраћају и података о локацији, контроле недозвољеног садржаја и решавања приговора, водећи нарочито рачуна о заштити интереса крајњих корисника.

Крајњи корисници услуга са додатом вредношћу приступају услугама путем посебних бројева и посебних кодова одређених Планом нумерације за пружање наведених услуга.

Отворени приступ интернету

Члан 134.

Пружалац услуге приступа интернету у обавези је да својим крајњим корисницима омогући приступ информацијама и садржају и њихову дистрибуцију, као и употребу апликација, услуга и терминалне опреме по свом избору, независно од локације крајњег корисника или пружаоца услуге приступа интернету, пореклу или одредишту информације, садржаја, апликације или услуге.

Приликом пружања услуге приступа интернету пружалац услуге је дужан да са целокупним саобраћајем поступа без дискриминације, на транспарентан начин и без ограничавања или ометања независно од пошиљаоца и примаоца, садржаја којем се приступа или који се дистрибуира, апликацијама или услугама које се употребљавају или пружају, или терминалној опреми која се употребљава.

Обавезе из става 1. и 2. овог члана не спречавају пружаоца услуга приступа интернету да спроводи редовне мере за управљање саобраћајем које морају бити транспарентне, недискриминаторне, пропорционалне, ограниченог трајања и не смеју бити засноване на пословним интересима већ на објективним захтевима у вези са техничким квалитетом услуга.

Пружаоци услуга приступа интернету не смеју спроводити додатне мере управљања саобраћајем, осим мера из става 3. овог члана, а нарочито не смеју блокирати, успоравати, мењати, ограничавати, ометати, деградирати или дискриминисати одређене садржаје, апликације или услуге, или одређене њихове категорије, осим уколико је потребно и само онолико дуго колико је неопходно, ради:

- 1) поштовања националног законодавства, укључујући судске одлуке или одлуке органа јавне власти којима су додељена одговарајућа овлашћења;
- 2) очувања интегритета и безбедности мреже, услуга које се пружају путем те мреже и терминалне опреме крајњих корисника;
- 3) ублажавања учинака привременог загушења мреже, под условом да се са истоветним категоријама саобраћаја једнако поступа.

Регулатор ближе прописује обавезе пружалаца услуга приступа интернету везане за отворени приступ интернету и прати усклађеност са прописаним обавезама.

Квалитет услуга

Члан 135.

Регулатор је овлашћен да, ради обезбеђивања квалитета у пружању услуга интернета и јавно доступних комуникациона услуга између лица и заштите интереса крајњих корисника:

- 1) ближе прописује параметре квалитета електронских комуникационих услуга као и садржај, облик и начин обавештавања крајњих корисника о понуђеном квалитету услуга укључујући и могуће механизме утврђивања квалитета како би се осигурало да крајњи корисници, укључујући и крајње кориснике са инвалидитетом имају приступ свеобухватним, упоредивим, поузданим и једноставно представљеним подацима;

- 2) одреди минимални квалитет пружања електронских комуникационих услуга оператору јавне електронске комуникационе мреже.

Регулатор је овлашћен да за потребе крајњих корисника, обавезе пружаоце услуга из става 1. овог члана да објаве упоредиве, одговарајуће и ажурне податке о квалитету њихових услуга, у мери у којој се одређени елементи мреже налазе под њиховом контролом, директно или на основу споразума о пружању услуга, и о мерама које су предузете како би се осигурала једнакост у приступу крајњих корисника са инвалидитетом, као и да обавести крајње кориснике уколико квалитет услуга које пружа зависи од чинилаца који нису под његовом контролом.

Оператор је дужан да на захтев Регулатора, достави податке из става 2. овог члана пре њиховог објављивања.

Обезбеђивање доступности услуга и терминалне опреме крајњим корисницима са инвалидитетом

Члан 136.

Крајњим корисницима са инвалидитетом мора бити осигурана:

- 1) доступност електронских комуникационих услуга, укључујући и услуге универзалног сервиса, као и релевантне информације о условима уговора у складу са чланом 126. овог закона које су једнаке услугама које су доступне већини крајњих корисника;
- 2) могућност избора оператора и услуга доступних већини крајњих корисника.

Регулатор ближе уређује посебне обавезе пружаоца услуга у погледу обезбеђивања доступности одређених електронских комуникационих услуга, укључујући и услуге универзалног сервиса и одговарајуће терминалне опреме крајњим корисницима са инвалидитетом.

База података о ценама и квалитету електронских комуникационих услуга

Члан 137.

Регулатор води ажурну базу података о ценама, тарифама и квалитету услуга приступа интернету, јавно доступним комуникационим услугама између лица које су засноване на коришћењу нумерације, услуга дистрибуције медијских садржаја и уколико је могуће јавно доступним комуникационим услугама између лица које нису засноване на коришћењу нумерације, на својој интернет страници, са могућношћу свеобухватног претраживања и упоређивања.

Крајњи корисници имају право да бесплатно и у отвореном формату користе информације о ценама, тарифама и квалитету електронских комуникационих услуга из става 1. овог члана, у циљу свеобухватног претраживања и упоређивања.

База података из става 1. овог члана треба да:

- 1) буде оперативно независна од пружаоца услуга чиме се обезбеђује да се према свим пружаоцима услуга једнако поступа у резултатима претраживања;
- 2) јасно пружи информације ко је власник и ко управља базом података;

- 3) садржи јасне и објективне критеријуме на којима се заснива њена употреба;
- 4) користи једноставан и недвосмислен језик;
- 5) пружа тачне и ажурне информације и наводи време последњег ажурирања;
- 6) је отворена за сваког пружаоца услуга приступа интернету или јавно доступних комуникационих услуга који ставља на располагање релевантне информације и да обухвати широк распон понуда којима је покривен значајни део тржишта и уколико приказане информације не представљају потпуни преглед тржишта, о томе треба дати јасну изјаву пре приказивања резултата;
- 7) обезбеди ефикасан поступак за пријављивање нетачних информација;
- 8) омогући претраживање и упоређивање цена, тарифа и квалитета услуге међу понудама које су доступне крајњим корисницима.

Рачун и детаљна спецификација рачуна

Члан 138.

Пружалац јавно доступне електронске комуникационе услуге је дужан да крајњем кориснику изда рачун за услуге електронских комуникација у електронском облику, о чему га благовремено и на погодан начин обавештава.

Рачун из става 1. овог члана издаје се, без накнаде, у папирном облику, на захтев крајњег корисника или уколико не постоје техничке могућности за пријем рачуна у електронском облику.

Пружалац услуга приступа интернету и оператор комуникационе услуге између лица мора омогућити на захтев крајњег корисника обустављање издавања рачуна од стране трећих лица за своје производе и услуге путем рачуна пружаоца услуга приступа интернету или пружаоца комуникационе услуге између лица.

Пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да на захтев крајњег корисника, односно овлашћеног лица крајњег корисника, без накнаде, достави детаљну спецификацију пружених услуга са обрачуном задужења за сваку појединачну услугу, ради једноставне провере и контроле трошкова пружених услуга.

Спецификација пружених услуга из става 4. овог члана укључује и податке о позивима према услугама са додатном вредношћу, који укључују и податке о пружаоцу услуге са додатом вредношћу и трајању наплаћених услуга, осим уколико не постоји захтев крајњег корисника да се те информације не наводе.

Право на спецификацију пружених услуга из става 4. овог члана има крајњи корисник, односно овлашћено лице крајњег корисника, које подноси захтев у писаној форми пружаоцу услуга из става 1. овог члана, а пружалац услуга је дужан да приликом подношења захтева утврди идентитет подносиоца захтева.

Подаци из става 4. овог члана не обухватају податке о позивима који су бесплатни, позивима упућеним службама за хитне интервенције и садржини комуникације.

Приговор крајњег корисника оператору

Члан 139.

Крајњи корисник може пружаоцу јавно доступне електронске комуникационе услуге да поднесе приговор на износ којим је задужен за пружену услугу, односно на квалитет пружене услуге, као и да тражи одговарајуће умањење рачуна за услуге са мањим квалитетом од уговореног и/или прописаног.

Пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да крајњем кориснику изда потврду о пријему приговора из става 1. овог члана, односно саопшти број под којим је приговор из става 1. овог члана заведен код оператора.

Рок за подношење приговора из става 1. овог члана је 30 дана од дана доспећа рачуна за услугу, када се ради о приговору на износ рачуна, односно 30 дана од дана пружања услуге или од дана немогућности коришћења услуге, када се ради о приговору на квалитет услуге.

Крајњи корисник је дужан да плати неспоран део износа рачуна, а ако оспорава цео рачун, дужан је да плати просечно месечно задужење за последња три месеца који су претходили периоду на који се приговор односи.

Пружалац услуге из става 1. овог члана не одговара за квалитет пружене услуге ако је исти мањи од прописаног и/или уговореног због објективних узрока који се нису могли предвидети, избећи односно уклонити (виша сила), као и због благовремено најављених радова на одржавању мрежа и услуга у роковима примереним околностима.

Пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да, у року од 15 дана од дана пријема приговора, односно 30 дана од дана пријема приговора на услуге са додатном вредношћу, достави крајњем кориснику одговор, којим ће, наводећи чињенице и доказе на основу којих је утврђен износ задужења за пружене услуге, односно утврђен квалитет пружених услуга, прихватити основани захтев за одговарајуће умањење рачуна и/или раскид уговора, односно одбити наведени захтев.

Крајњи корисник коме је одбијен приговор и који пред другим надлежним телом није покренуо поступак вансудског решавања спора, може се обратити Регулатору у року од 30 дана од дана достављања одговора пружалац услуге из става 1. овог члана на приговор, односно у року од 30 дана од дана истека рока у којем је пружалац услуге из става 1. овог члана био дужан да се изјасни о приговору. Приговор крајњег корисника садржи име и презиме, адресу крајњег корисника, кориснички број и податке о оствареном саобраћају, као и друге податке који су неопходни за решавање приговора.

Крајњем кориснику који поднесе приговор и уредно изврши обавезу плаћања из става 4. овог члана, пружалац услуге из става 1. овог члана не сме да обустави пружање услуге, као ни да искључи терминалну опрему из своје мреже, до истека рока за покретање вансудског поступка из става 7. овог члана, односно у случају покретања вансудског поступка до окончања истог.

Вансудско решавање спорова пред Регулатором

Члан 140.

У случају из члана 139. став 7. овог закона, Регулатор започиње поступак вансудског решавања спора између крајњег корисника и пружаоца јавно доступне електронске комуникационе услуге.

Уколико спор не може бити решен споразумно, Регулатор доноси одлуку којом решава спор, у складу са чланом 24. овог закона.

Регулатор доноси одлуку из става 2. овог члана на основу достављених докумената, прикупљених података и изјава страна у спору, по правилу без спровођења усмене расправе.

Регулатор доноси одлуку из става 2. овог члана у најкраћем могућем року, а најкасније у року од четири месеца од дана покретања поступка вансудског решавања спора.

Регулатор ближе прописује поступак вансудског решавања спора.

Делимично и потпуно обустављање пружања електронске комуникационе услуге

Члан 141.

Пружалац услуга приступа интернету или јавно доступне комуникационе услуге између лица која је заснована на коришћењу нумерације може делимично обуставити пружање услуге крајњем кориснику који није у року од 15 дана од дана доспећа рачуна измирио новчане обавезе за коришћење услуге и није поднео приговор пружаоцу јавно доступне електронске комуникационе услуге у складу са чланом 139. овог закона, до дана измирења доспелих обавеза, уз претходно обавештење крајњег корисника о привременом обустављању пружања услуге.

У случају када је крајњем кориснику делимично обустављено пружање услуге, а он затим поднесе приговор у року из члана 139. став 3. овог закона и уредно изврши обавезу плаћања из става 4. истог члана, пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да настави да пружа услугу у пуном обиму.

За време делимичног обустављања услуге, пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да омогући крајњем кориснику примање долазних позива када се крајњи корисник налази на територији Републике Србије и упућивање одлазних позива службама за хитне интервенције и бесплатном броју корисничке службе оператора.

Пружалац услуге из става 1. овог члана може потпуно обуставити пружање услуге крајњем кориснику који није у року од два месеца од дана доспећа измирио новчане обавезе за коришћење услуге, уз претходно обавештење крајњих корисника о потпуном обустављању пружања услуге.

Пружалац услуге из става 1. овог члана може да делимично обустави пружање услуге крајњем кориснику уколико утврди да крајњи корисник врши злоупотребе услуге или угрожава безбедност и интегритет мреже, односно угрожава рад електронске комуникационе мреже, уз претходно слање опомене крајњем кориснику да обустави наведене активности.

Пружалац услуге из става 1. овог члана може да потпуно обустави пружање услуге, односно раскине уговор, уколико крајњи корисник и поред опомене из става 5. овог члана настави да врши злоупотребе електронске комуникационе услуге или угрожава безбедност и интегритет и безбедност мреже, односно угрожава рад електронске комуникационе мреже.

Пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да, по пријему акта надлежног органа за вршење инспекцијског надзора којим је утврђено проузроковање штетне сметње услед коришћења терминалне опреме од стране крајњег корисника опомене крајњег корисника и остави рок у којем је крајњи корисник дужан да престане са употребом терминалне опреме или му привремено онемогући коришћење услуге и о томе га без одлагања обавести.

Уколико се приликом контроле извршења акта надлежног органа за вршење инспекцијског надзора из става 7. овог члана, утврди поновљено коришћење терминалне опреме која проузрокује штетне сметње од стране крајњег корисника, пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да, по пријему обавештења, крајњем кориснику трајно онемогући коришћење услуга, односно раскине уговор.

Пружалац услуге из става 1. овог члана има право да предузме радње из става 7. и 8. овог члана без акта надлежног органа надлежног за инспекцијски надзор, уколико крајњи корисник проузрокује штетне сметње употребом терминалне опреме у електронској комуникационој мрежи тог оператора.

Контрола трошкова

Члан 142.

Пружалац комуникационе услуге између лица која је заснована на коришћењу нумерације или услуге приступа интернету је дужан да, у складу са својим техничким могућностима, крајњем кориснику омогући, на једноставан начин и без накнаде:

- 1) забрану одлазних позива, слања електронских порука и преноса података, када трошкови тих услуга пређу износ који је унапред одређен уговором;
- 2) забрану одређених врста одлазних позива, као и позива или слања електронских порука на одређене врсте бројева.

Оператор из става 1. овог члана је дужан да крајњем кориснику изда одговарајућу потврду о предузетим радњама из става 1. овог члана.

Дужност обавештавања потрошача у циљу спречавања прекомерне потрошње

Члан 143.

Пружалац комуникационе услуге између лица која је заснована на коришћењу нумерације или услуге приступа интернету је дужан да потрошачу, у складу са својим техничким могућностима, достави бесплатно обавештење, ако тренутни износ задужења за текући месец буде двоструко већи од просечног износа задужења за услугу у претходна три месеца.

У случају непостојања техничких могућности, пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да испуни обавезу из става 1. овог члана одмах по добијању података о оствареном саобраћају.

У случају када потрошач користи услугу у периоду који је краћи од три месеца, пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да обавести потрошача на начин из става 1. овог члана, ако тренутни износ задужења за текући месец буде двоструко већи од уговореног износа месечне накнаде.

Пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да води евиденцију о достављеним обавештењима из овог члана, која обухвата име и презиме потрошача, кориснички број, податке о оствареном саобраћају, као и време достављања обавештења.

Идентификација позива

Члан 144.

Пружалац јавно доступне комуникационе услуге између лица која је заснована на коришћењу нумерације који нуди услугу идентификације позива дужан је да омогући спречавање приказивања идентификације за појединачни одлазни позив или за све одлазне позиве, на једноставан начин и без накнаде.

Пружалац услуге из става 1. овог члана који нуди услугу идентификације позива дужан је да крајњем кориснику омогући искључивање идентификације долазних позива, на једноставан начин и без накнаде за разумно коришћење ове могућности.

Пружалац услуге из става 1. овог члана који нуди услугу идентификације позива дужан је да омогући једноставан начин за одбијање долазних позива са скривеном идентификацијом.

Пружалац услуге из става 1. овог члана који пружа услугу идентификације успостављене линије дужан је да крајњем кориснику омогући искључивање приказивања идентификације успостављене линије позиваоцу, на једноставан начин и без накнаде.

Одредба става 1. овог члана односи се и на међународне одлазне позиве, а одредбе става 2-4. овог члана и на међународне долазне позиве.

Одредба става 1. овог члана није применљива на позиве који се упућују службама за хитне интервенције.

Пружалац услуге из става 1. овог члана има право да привремено суспендује могућност из става 1. овог члана ради откривања и спречавања злонамерних или узнемиравајућих позива.

Пружалац услуге из става 1. овог члана који пружа услугу идентификације позива или успостављене линије дужан је да објави информације о могућностима и ограничењима из овог члана.

Злонамерни или узнемиравајући позиви

Члан 145.

Пружалац услуге јавно доступне комуникационе услуге између лица коме крајњи корисник у писаном или електронском облику пријави и опише начин, односно садржину, оквирни датум и време злонамерног или узнемиравајућег позива, дужан је да забележи и сачува податке о идентификацији тог долазног позива или кратке поруке, датуму и времену позива или кратке поруке или покушају позивања.

Пружалац услуге јавно доступне комуникационе услуге између лица је дужан да крајњем кориснику из става 1. овог члана изда одговарајућу потврду у писаном или електронском облику о пријави злонамерних или узнемиравајућих позива или кратких порука.

Ако пружалац услуге јавно доступне комуникационе услуге између лица утврди да је, на основу пријаве из става 1. овог члана, злонамерни или узнемиравајући позив или кратка порука упућен са броја његовог крајњег корисника, дужан је да том крајњем кориснику упути упозорење, односно, у случају поновног узнемиравања, предузме друге одговарајуће мере ради спречавања даљег узнемиравања.

Ако пружалац услуге јавно доступне комуникационе услуге између лица утврди да је, на основу пријаве из става 1. овог члана, злонамерни или узнемиравајући позив или

кратка порука упућен са корисничког броја у мрежи другог пружаоца услуге комуникационе услуге између лица, прослеђује том пружаоцу услуге пријаву о узнемиравању из става 1. овог члана, како би тај пружалац услуге свом крајњем кориснику упутио упозорење, односно, у случају поновног узнемиравања, предузео друге одговарајуће мере ради спречавања даљег узнемиравања, укључујући меру привременог или трајног искључења крајњег корисника.

Пружаоци јавно доступне комуникационе услуге између лица дужни су да сарађују ради праћења и откривања злонамерних или узнемиравајућих позива или кратких порука, а нарочито ради размене података о броју са којег је и на који је упућен злонамерни или узнемиравајући позив или кратка порука и поступања по прослеђеним пријавама из става 4. овог члана.

Заустављање аутоматског преусмеравања позива

Члан 146.

Пружалац јавно доступне комуникационе услуге између лица је дужан да крајњем кориснику омогући, на једноставан начин и без накнаде, заустављање аутоматског преусмеравања позива, коју је извршила трећа страна, на терминалну опрему крајњег корисника.

Услуга родитељске контроле

Члан 147.

Пружалац јавно доступне електронске комуникационе услуге је дужан да, на захтев крајњег корисника, пружи услугу родитељске контроле, којом се омогућава:

- 1) ограничавање приступа одређеним садржајима;
- 2) забрана упућивања позива и слања електронских порука на одређене бројеве;
- 3) упућивање позива и слање електронских порука само на одређене бројеве;
- 4) контрола трошкова из члана 142. овог закона.

Услуга родитељске контроле из става 1. овог члана мора бити омогућена на већини тарифних пакета у понуди оператора, у складу са техничким могућностима.

Незатражене поруке и позиви

Члан 148.

Упућивање позива, укључујући и коришћење система за аутоматско позивање и комуникацију без људске интервенције, факс уређаја, електронске поште или других врста електронских порука, ради непосредног оглашавања, допуштено је само уз претходни пристанак крајњег корисника (прималац).

Забрањено је непосредно оглашавање којим се нетачно приказује или прикрива идентитет пошиљаоца електронске поште или других врста електронских порука, непосредно оглашавање које не садржи назначену електронску адресу, односно број

телефона, путем кога прималац може без накнаде да захтева спречавање даљег слања огласних порука, као и слање електронске поруке којом се прималац подстиче да посећује интернет страницу чија је садржина у супротности са законом који уређује електронску трговину.

Обавезе у вези са незатраженим порукама

Члан 149.

Пружалац јавно доступне комуникационе услуге између лица која је заснована на коришћењу нумерације је дужан да крајњем кориснику омогући филтрирање незатражених и штетних електронских порука, као и једноставан начин за подешавање или искључивање филтера.

Пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да јавно објави електронску адресу за пријављивање незатражених и штетних електронских порука.

Пружалац услуге из става 1. овог члана је дужан да, по пријему доказа о незатраженим и штетним порукама које су послате од стране његових крајњих корисника, утврди чињенично стање и, у зависности од степена злоупотребе, опомене крајњег корисника или му привремено онемогући коришћење услуге и о томе га без одлагања обавести.

Пружалац услуге из става 1. овог члана има право да, у случају поновљене злоупотребе крајњем кориснику трајно онемогући коришћење услуга, односно раскине уговор о коришћењу услуга.

Подаци о личности у јавном телефонском именику

Члан 150.

Пружалац јавно доступне комуникационе услуге између лица која је заснована на коришћењу нумерације који пружа услуге јавног телефонског именика дужан је да без накнаде обавести крајњег корисника о намери да његове личне податке укључи у јавно доступан телефонски именик у штампаној или електронској форми, о сврси именика, доступности података о личности преко услуга обавештења, као и могућностима за претрагу података о личности од стране трећих лица преко функција претраге у електронској форми именика.

Укључивање података о личности у јавно доступан телефонски именик је могуће само уз изричито пристанак крајњег корисника.

Лице из става 1. овог члана дужно је да крајњем кориснику, чији се подаци о личности налазе у јавно доступном телефонском именику, омогући проверу или исправку података, као и могућност брисања података о личности из јавно доступног телефонског именика, на једноставан начин и без накнаде.

Одредбе става 2. и 3. овог члана примењују се на правна лица у мери у којој она нису обавезна да њихов кориснички број буде доступан јавности, а одредба става 4. овог члана примењује се на правна лица без ограничења.

Доступност података у јавном телефонском именику и приступ услугама обавештења

Члан 151.

Пружалац јавно доступне комуникационе услуге између лица које су засноване на коришћењу нумерације дужан је да:

- 1) сачини и води ажуран јавни телефонски именик са подацима својих крајњих корисника, осим крајњих корисника из члана 150. став 2. овог закона;
- 2) обезбеди корисницима својих услуга пружање информација о бројевима и јавним телефонским именицима.

Пружалац услуге из става 1. овог члана дужан је да удовољи сваком разумном захтеву за приступ подацима из става 1. тачка 1) овог члана, под условима који су објективни, недискриминаторни и трошковно засновани у складу са одредбама овог закона и закона којим се уређује заштита података о личности.

Обавеза из става 2. овог члана нарочито се односи на захтеве других пружаоца који пружају услуге јавних телефонских именика, који сачињавају свеобухватне јавно доступне телефонске именике са подацима о свим крајњим корисницима говорних комуникационих услуга у Републици Србији.

Регулатор ближе прописује услове у погледу приступа и коришћења података из јавних телефонских именика из става 1. тачка 1) овог члана.

Обрада података о саобраћају

Члан 152.

Привредни субјект који обрађује и чува податке о саобраћају крајњег корисника, дужан је да те податке избрише или да их обради и сачува тако да није могуће препознати о ком лицу се ради, када подаци о саобраћају више нису неопходни за пренос комуникације, са изузетком:

- 1) података који су неопходни ради израде рачуна за услуге или међуповезивање, а који се могу обрађивати до истека законом предвиђеног рока за реклаamacије или наплату потраживања;
- 2) података које привредни субјект користи ради оглашавања и продаје услуга, уз претходни пристанак лица на које се подаци односе, као и ради пружања услуга са додатом вредношћу, у мери и времену неопходном за те сврхе;
- 3) података који се задржавају у складу са одредбама закона који уређује задржавање података.

Привредни субјект из става 1. овог члана дужан је да, пре отпочињања обраде података о саобраћају из става 1. тачка 1) овог члана, као и пре прибављања пристанка из става 1. тачка 2) овог члана, обавести крајњег корисника о врстама података који ће бити обрађивани, као и трајању обраде.

Лице које је дало пристанак за обраду података из става 1. тачка 2) овог члана има право опозива датог пристанка у било ком тренутку.

Обраду података о саобраћају из става 1. овог члана смеју да врше само лица овлашћена од стране привредног субјекта из става 1. овог члана, а нарочито лица која

обављају послове издавања рачуна, управљања мрежним саобраћајем, одговарања на питања крајњег корисника, откривања превара, оглашавања и продаје услуга електронских комуникација, као и пружања услуга са додатом вредношћу, у мери неопходној за обављање наведених активности.

Одредбе става 1. и 4. овог члана не односе се на могућност Регулатора и других надлежних државних органа да остваре увид у податке о мрежном саобраћају који су од значаја за одлучивање у споровима, нарочито поводом рачуна за услуге или међуповезивања.

Обрада података о локацији

Члан 153.

Привредни субјект може обрађивати податке о локацији крајњег корисника, који нису подаци о саобраћају, само када се обраде тако да није могуће препознати о ком лицу се ради или уз њихов претходни пристанак крајњег корисника ради пружања услуга са додатом вредношћу, у мери и времену потребном за те сврхе.

Одредба става 1. овог члана не односи се на податке о локацији који се задржавају у складу са одредбама закона који уређује задржавање података.

Привредни субјект из става 1. овог члана је дужан да, пре прибављања пристанка из става 1. овог члана, крајњег корисника обавести о врстама података о локацији који ће бити обрађивани, сврси и трајању обраде, као и томе да ли ће подаци бити достављани трећим лицима за потребе пружања услуга са додатом вредношћу.

Лице које је дало пристанак за обраду података из става 1. овог члана има право опозива датог пристанка у било ком тренутку.

Привредни субјект из става 1. овог члана је дужан да лицу које је дало пристанак за обраду података из става 1. овог члана, пружи могућност привременог одбијања обраде података о локацији при сваком повезивању на мрежу или преносу комуникације, на једноставан начин и без накнаде.

Обраду података о локацији из овог члана смеју да врше само овлашћена лица привредног субјекта из става 1. овог члана, односно овлашћена лица пружаоца услуге са додатом вредношћу, у мери неопходној за пружање услуга са додатом вредношћу.

Доступност услуге

Члан 154.

Пружалац говорне комуникационе услуге и услуге приступа интернету путем јавне комуникационе мреже, у случају изузетно тешког квара мреже или у случајевима више силе, дужан је да предузме одговарајуће техничке и организационе мере у циљу обезбеђивања највеће могуће доступности наведених услуга.

Пружалац говорне комуникационе услуге дужан је да предузме све неопходне мере да обезбеди непрекидан приступ службама за хитне интервенције и непрекидан пренос јавних упозорења.

Члан 155.

Одредбе члана 126–154. овог закона не односе се на микро правна лица која пружају јавно доступне комуникационе услуге између лица које нису засноване на коришћењу нумерације, уколико не пружају и остале услуге електронских комуникација.

Микро правна лица из става 1. овог члана су дужна да обавесте крајње кориснике о овом изузимању пре закључења уговора.

Члан 156.

Одредбе члана 138., 139., 140., 141., 142., 143., 147., 148., 149., 152., 153. и 154. се односе и на привредне субјекте којима је одређена обавеза пружања услуга универзалног сервиса када пружају услуге потрошачима и крајњим корисницима који су микро, мала и средња правна лица и непрофитне организације.

Регулатор оцењује да ли је потребно укинути захтев из става 1. овог члана на целој или делу територије Републике Србије у зависности од степена доступности услуга на које се захтев односи.

XV БЕЗБЕДНОСТ И ИНТЕГРИТЕТ ЈАВНИХ КОМУНИКАЦИОНИХ МРЕЖА И УСЛУГА

Безбедност и интегритет јавних електронских комуникационих мрежа и услуга

Члан 157.

Привредни субјект је дужан да, ради обезбеђивања безбедности и интегритета јавних електронских комуникационих мрежа и услуга, тајности комуникација, као и заштите података о личности, саобраћају и локацији, примени адекватне техничке и организационе мере, примерене постојећим ризицима, а посебно мере за превенцију и минимизацију утицаја безбедносних инцидената по кориснике и међуповезане мреже, као и мере за обезбеђивање континуитета рада јавних комуникационих мрежа и услуга.

Ако привредни субјект пружа услугу користећи јавну електронску комуникациону мрежу, припадајућа средства или услуге другог оператора, дужан је да сарађује са тим оператором у обезбеђивању безбедности и интегритета јавних комуникационих мрежа и услуга.

Када постоји посебан ризик повреде безбедности и интегритета јавних електронских комуникационих мрежа и услуга (неовлашћени приступ, значајан губитак података, угрожавање тајности комуникација, безбедности података о личности и друго), привредни субјект је дужан да о том ризику обавести кориснике и ако је такав ризик ван опсега мера које је оператор дужан да примени, обавести кориснике о могућим мерама заштите и трошковима у вези са применом тих мера.

У циљу превенције посебних ризика повреде безбедности и интегритета јавних електронских комуникационих мрежа и услуга из става 3. овог члана, привредни субјект је дужан да кориснику, приликом давања на коришћење терминалне опреме која омогућава приступ интернету, предузме мере заштите за спречавање неовлашћеног коришћења наведене опреме.

Привредни субјект је дужан да, без одлагања, обавести Регулатора о свакој повреди безбедности и интегритета јавних електронских комуникационих мрежа и услуга, која је

значајно утицала на његов рад, у складу са прописима којима се уређује информациона безбедност.

Регулатор је овлашћен да обавести јавност о повреди безбедности и интегритета из става 5. овог члана, или захтева од оператора да то сам уради, када процени да је објављивање такве информације у јавном интересу, у складу са прописима којима се уређује информациона безбедност.

Регулатор ближе уређује примену техничких и организационих мера из става 1. овог члана, мера заштите за спречавање неовлашћеног коришћења терминалне опреме из става 4. овог члана, као и поступак обавештавања из става 3. и 5. овог члана.

Регулатор, у сврху спровођења одредби овог члана, може да затражи:

- 1) од привредних субјеката достављање података потребних за процену безбедности и интегритета мрежа и услуга, укључујући и документа која се односе на безбедносну политику оператора;
- 2) спровођење ванредног инспекцијског надзора безбедности мрежа и услуга, у случају значајне повреде безбедности и интегритета јавних електронских комуникационих мрежа и услуга.

Влада ближе уређује инструменте за смањење безбедносних ризика повезаних са увођењем мобилних мрежа пете генерације.

Регистрација крајњег корисника услуге са плаћањем унапред

Члан 158.

Пре почетка пружања услуге са плаћањем унапред (*prepaid*), преко јавне мобилне комуникационе мреже, пружалац услуге је дужан да изврши регистрацију крајњег корисника.

Сврха регистрације из става 1. овог члана је спречавање злоупотребе електронских комуникација, као и испуњење обавеза у складу са законом који уређује законито пресретање и задржавање података.

Пре регистрације пружалац услуге врши идентификацију крајњег корисника уз физичко присуство или електронским путем приликом чега се крајњи корисник идентификује коришћењем регистроване шеме електронске идентификације основног нивоа поузданости у складу са законом којим се уређује електронски документ, електронска идентификација и услуге од поверења, или путем шема електронске идентификације основног нивоа поузданости које су признате у Републици Србији на основу прописа или међународних споразума.

Регистрација из става 1. овог члана за физичко лице као крајњег корисника обухвата обраду података лица, и то:

- 1) имена и презимена;
- 2) једног од следећих података:
  - (1) јединственог матичног броја грађана,
  - (2) евиденционог броја странца,
  - (3) броја личне карте,
  - (4) броја путне исправе.

3) додељени претплатнички број.

Регистрација из става 1. овог члана, за правно лице као крајњег корисника, обухвата обраду следећих података: назив правног лица, матични број правног лица и додељени претплатнички број.

Обрађене податке из става 4. овог члана, оператор може да користи само у сврху:

- 1) спречавања и откривање злоупотребе електронских комуникација;
- 2) испуњења обавезе омогућавања законитог пресретања и задржавања података у складу са законом који уређује законито пресретање и задржавање података;

Обрађене податке из става 4. овог члана, оператор може да користи и у друге сврхе, само уз пуноважни пристанак крајњег корисника, у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

Обраду података из става 4. овог члана врши лице овлашћено од стране оператора, увидом у:

- 1) личну карту, или
- 2) личну карту за странце, или
- 3) путну исправу, или
- 4) исправу која није издата од стране Републике Србије, а која може да се користи за улазак у Републику Србију;
- 5) податке који су прибављени путем шеме електронске идентификације из става 4. овог члана.

Пружалац услуге је дужан да податке из става 3. овог члана који су обрађени у поступку регистрације, чува за време трајања претплатничког односа, као и 12 месеци од дана престанка пружања услуге крајњем кориснику.

Пружалац услуге и лица која учествују у поступку регистрације су дужна да, у поступку регистрације крајњег корисника, предузимају мере заштите од неовлашћеног приступа обрађеним подацима.

Пружалац услуге је дужан да најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу акта из последњег става овог члана почне са применом процеса регистрације из овог члана.

Пружалац услуге је дужан да обезбеди регистрацију свих крајњих корисника који користе услугу са плаћањем унапред (prepaid), укључујући и регистрацију крајњих корисника који су почели да користе услугу пре почетка примене овог члана најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу акта из последњег става овог члана.

Министарство ближе уређује техничке услове за регистрацију крајњих корисника услуге са плаћањем унапред.

Неовлашћени приступ и коришћење електронске комуникационе мреже, припадајућих средстава и електронске комуникационе опреме

Члан 159.

Забрањен је неовлашћени приступ и коришћење електронске комуникационе мреже, припадајућих средстава и електронске комуникационе опреме привредних субјеката.

Неовлашћени приступ и коришћење из става 1. овог члана обухвата приступ и коришћење електронске комуникационе мреже, припадајућих средстава и електронске комуникационе опреме без сагласности привредних субјеката, чиме се нарушава безбедност и интегритет јавних комуникационих мрежа и услуга.

Тајност електронских комуникација

Члан 160.

У циљу осигуравања тајности електронских комуникација и са њима повезаних података о саобраћају у јавним комуникационим мрежама и јавно доступним услугама електронских комуникација, забрањено је снимање, чување и сваки облик пресретања или надзора електронских комуникација и са њима повезаних података о саобраћају.

Одредба из става 1. овог члана не односи се на техничко чување података које је нужно за пренос комуникације, не задирући притом у начела заштите тајности података.

Одредба из става 1. овог члана не спречава снимање комуникација и са њима повезаних података о саобраћају, које се обавља ради доказивања комерцијалних трансакција или других пословних односа, у којима су обе стране свесне или би морале бити свесне или су изричито упозорене на то да обављена комуникација може да буде снимљена.

Коришћење електронских комуникационих мрежа и услуга ради чувања или приступања подацима похрањеним у терминалној опреми крајњег корисника, дозвољено је под условом да је крајњи корисник дао свој пристанак, након што му је дато јасно и потпуно обавештење о сврси прикупљања и обраде података, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, као и да му је пружена прилика да такву обраду одбије.

Одредба става 4. овог члана не спречава техничко чување или приступ подацима искључиво у сврху обезбеђивања комуникације у оквиру електронских комуникационих мрежа или пружања услуга које је крајњи корисник изричито затражио.

XVI НАДЗОР

Стручни надзор

Члан 161.

Регулатор обавља стручни надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега.

Ради обављања послова стручног надзора, Регулатор је овлашћен да тражи од привредних субјеката и других лица потребне податке и информације, као и да врши мерења и испитивања рада електронских комуникационих мрежа и услуга, припадајућих средстава, електронске комуникационе опреме, радио-опреме и терминалне опреме.

Начин и поступак спровођења стручног надзора, као и друга питања у вези са стручним надзором, прописује Министарство на предлог Регулатора.

Послове стручног надзора обавља овлашћено лице запослено код Регулатора (у даљем тексту: овлашћено лице).

У поступку стручног надзора овлашћено лице има право и обавезу да контролише:

- 1) обављање делатности електронских комуникација у складу са прописаним општим условима, посебним обавезама одређеним привредном субјекту са ЗТС, обавезама које се односе на универзални сервис, условима из дозвола за коришћење нумерације, условима из појединачних дозвола, као и другим обавезама утврђеним овим законом и прописима донетим на основу њега;
- 2) усаглашеност параметара елемената електронске комуникационе мреже са прописима донетим на основу овог закона;
- 3) испуњеност прописаних параметара квалитета услуга при пружању универзалног сервиса, као и прописаних параметара квалитета код других врста електронских комуникационих услуга;
- 4) испуњеност техничких захтева за електронску комуникациону опрему и радио-опрему, укључујући техничке захтеве за пресретање комуникација и приступ задржаним подацима;
- 5) обезбеђивање безбедности и интегритета јавних комуникационих мрежа и услуга;
- 6) вршење послова мерења и испитивања из члана 167. овог закона.

Ако у вршењу стручног надзора Регулатор утврди неправилности, недостатке или пропусте у примени овог закона и прописа донетих на основу њега, о томе обавештава надзираног субјекта и одређује му рок у коме је дужан да их отклони.

Рок из става 6. овог члана не може бити краћи од осам дана од дана пријема обавештења, осим у случајевима који захтевају хитно поступање.

Ако Регулатор утврди да надзирани субјекат није, у остављеном року, отклонио утврђене неправилности, недостатке или пропусте у примени овог закона и прописа донетих на основу њега, подноси пријаву инспекцији.

На садржину, врсту, облик, поступак и спровођење стручног надзора, овлашћења, права и обавезе учесника у стручном надзору и друга питања од значаја за стручни надзор која нису уређена овим законом и прописима донетим на основу њега, сходно се примењују одредбе закона и прописа којима се уређује инспекцијски надзор.

Регулатор је дужан да по захтеву инспектора електронских комуникација (у даљем тексту: инспектор) обави стручни надзор и достави информацију о утврђеном чињеничном стању.

Члан 162.

Образац легитимације и начин издавања легитимације овлашћеног лица утврђује Регулатор.

Легитимација овлашћеног лица обавезно садржи: лого Регулатора, име и презиме овлашћеног лица, фотографију овлашћеног лица, службени број легитимације, датум издавања легитимације, печат Регулатора, потпис директора Регулатора, као и одштампани текст следеће садржине: „Ималац ове легитимације има овлашћења у складу са одредбама члана 161. став 5. и 6. Закона о електронским комуникацијама.”

Инспекцијски надзор

Члан 163.

Инспекцијски надзор над применом овог закона, прописа којима се уређује делатност електронских комуникација, као и међународних уговора у области електронских комуникација, обавља Министарство, преко инспектора електронских комуникација (у даљем тексту: инспектор).

Инспекцијски надзор над применом овог закона и прописа којим се уређује делатност електронских комуникација на територији аутономне покрајине врши аутономна покрајина преко својих органа.

Послове из става 2. овог члана аутономна покрајина врши као поверене.

Члан 164.

Инспектор је самосталан у границама овлашћења утврђених законом и другим прописима којима се уређује обављање послова инспекције, а за свој рад је лично одговоран.

Инспектор је дужан да узме у поступак пријаве Регулатора, физичких и правних лица, као и да обавести подносиоца пријаве о резултатима поступка.

Инспектор не може да врши надзор електронске комуникационе мреже или услуге, припадајућих средстава, електронске комуникационе опреме, радио-опреме и терминалне опреме, ако је учествовао у њиховом пројектовању, изградњи, постављању или производњи.

У вршењу инспекцијског надзора, за обављање послова мерења и испитивања електронских комуникационих мрежа и услуга, припадајућих средстава, електронске комуникационе опреме и терминалне опреме, инспектор може ангажовати лице овлашћено за вршење мерења и испитивања.

На садржину, врсту, облик, поступак и спровођење инспекцијског надзора, овлашћења, обавезе учесника у инспекцијском надзору и друга питања од значаја за инспекцијски надзор која нису уређена овим законом, примењују се одредбе закона и прописа којима се уређује инспекцијски надзор.

Поседна овлашћења инспектора

Члан 165.

Инспектор је, поред овлашћења из закона којим се уређује обављање послова инспекције, овлашћен да проверава:

- 1) поступање привредног друштва у складу са прописаним општим условима за обављање делатности електронских комуникација, посебним обавезама одређеним операторима са ЗТС, обавезама које се односе на универзални сервис, условима прописаним дозволама за коришћење нумерације, појединачним дозволама за коришћење радио-фреквенција, као и другим обавезама утврђеним овим законом и прописима донетим на основу њега;
- 2) рад електронских комуникационих мрежа и услуга, припадајућих средстава, електронске комуникационе опреме, радио-опреме и терминалне опреме, као и испуњеност прописаних техничких и других захтева;

- 3) да ли се радиофреквенцијски спектар користи у складу са овим законом;
- 4) поступање ималаца појединачних дозвола и других корисника радиофреквенцијског спектра у односу на обавезе утврђене дозволама, овим законом, прописима донетим на основу њега и одговарајућим међународним уговорима;
- 5) постојање штетних сметњи у раду електронских комуникационих мрежа;
- 6) поступање привредног субјекта у вези са применом мера заштите података о личности и приватности, обезбеђивањем безбедности и интегритета јавних комуникационих мрежа и услуга;
- 7) поступање оператора у вези са омогућавањем законитог пресретања електронских комуникација и приступа задржаним подацима, у складу са законом који уређује област законитог пресретања и задржавања података.

Мере инспекцијског надзора

Члан 166.

Ако се у вршењу инспекцијског надзора утврде незаконитости у примени овог закона и прописа донетих на основу њега, инспектор је овлашћен да донесе решење којим:

- 1) налаже мере за отклањање утврђених незаконитости и одређује рок за њихово отклањање;
- 2) предузима привремене мере, укључујући одређивање забране рада електронске комуникационе опреме и терминалне опреме, печатења и одузимања електронске комуникационе опреме, радио-опреме и терминалне опреме или дела опреме, нарочито ако се:
  - радиофреквенцијски спектар неовлашћено користи, ако се користи супротно прописаним условима коришћења или
  - утврди да рад електронске комуникационе опреме представља непосредну и озбиљну претњу јавној безбедности или угрожава животну средину;
- 3) привремено забрањује обављање делатности електронских комуникација или вршења одређених активности у области електронских комуникација, затварањем просторија у којима се обавља делатност или врши одређена активност или на други одговарајући начин, у случајевима када се онемогући вршење надзора, када се неовлашћено обавља делатност или када се не примене претходно одређене мере из става 1. тачка 1) овог члана, при чему одређује време трајања привремене забране обављања делатности у коме су лица дужна да отклоне противправно стање које је разлог изрицања мере.

Против решења инспектора може се изјавити жалба Министарству у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба на решење инспектора одлаже извршење решења.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана, жалба не одлаже извршење решења када је неопходно предузимање хитних мера ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, имовину, права и интересе запослених и радно ангажованих лица, привреду, животну средину, биљни или животињски свет, јавне приходе, несметан рад органа и организација, комунални ред или безбедност, што се посебно образлаже у решењу.

Решење Министарства је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Инспектор је дужан да о утврђеним неправилностима, недостацима или пропустима у примени овог закона и прописа донетим на основу њега обавести Регулатора и, по потреби, предложи Регулатору предузимање мера из њене надлежности.

Лица овлашћена за вршење мерења и испитивања

Члан 167.

Привредно друштво и друго правно лице може да врши мерења и испитивања рада електронских комуникационих мрежа и услуга, припадајућих средстава, електронске комуникационе опреме, радио-опреме и терминалне опреме ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме и простора.

Министарство, на предлог Регулатора, ближе прописује услове које морају да испуњавају лица из става 1. овог члана, као и начин спровођења контроле испуњености прописаних услова.

Министарство доноси решење о испуњености услова из става 1. овог члана, на захтев лица из става 1. овог члана (у даљем тексту: овлашћење за вршење мерења и испитивања).

За издавање решења из става 3. овог члана плаћа се такса, у складу са законом којим се уређују републичке административне таксе.

Овлашћење за вршење мерења и испитивања може се одузети ако се накнадно утврди да привредно друштво и друго правно лице не испуњава прописане услове или ако се утврди да је решење издато на основу неистинитих и нетачних података.

Решење из става 3. и 5. овог члана је коначно.

Министарство води ажуран регистар овлашћења за вршење мерења и испитивања и чини га доступним на својој интернет страници.

XVII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 168.

Новчаном казном од 1.000.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, ако:

- 1) пројектује, гради или поставља, користи и одржава електронске комуникационе мреже и припадајућа средства супротно члану 43. став 1. овог закона;
- 2) врши неовлашћени приступ односно коришћење електронске комуникационе мреже, припадајућих средстава и електронске комуникационе опреме оператора и то за сваки случај таквог неовлашћеног приступа односно коришћења посебно (члан 159.);
- 3) не омогући или омета вршење инспекцијског надзора (члан 163.).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 100.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник, односно физичко лице новчаном казном од 100.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана може се изрећи новчана казна, осим за случајеве наведене под тачком 3) овог члана, у сразмери са висином причињене штете или неизвршене обавезе, вредности робе или друге ствари која је предмет прекршаја, а највише до двадесетоструког износа тих вредности, с тим да не прелази петоструки износ највеће казне која може изрећи по одредби става 1. овог члана.

За прекршај из става 1. овог члана правном лицу, односно предузетнику, може се изрећи заштитна мера забране вршења одређене делатности у трајању до три године, а одговорном лицу у правном лицу заштитна мера забране вршења одређених послова у трајању до једне године.

Члан 169.

Новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 казниће се за прекршај правно лице, ако:

- 1) не обавља делатност електронских комуникација у складу са одговарајућим општим условима прописаним од стране Регулатора (члан 38.);
- 2) не обавести Регулатора о отпочињању, промени или окончању делатности (члан 39. став 1.);
- 3) не обавља делатност електронских комуникација преко повезаног привредног друштва или преко огранка (члан 42. став 1. тачка 2));
- 4) не поступи у складу са решењем Регулатора којим се одређују цене услуга роминга, цене терминације и други елементи цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама, у складу са међународним споразумима (члан 34. став 1);
- 5) намерно или из крајње непажње достави Регулатору завааравајуће, нетачне или непотпуне информације потребне за израду географског прегледа (члан 44. став 4.);
- 6) не обавља делатност у складу са донетим техничким прописима из члана 45. овог закона;
- 7) не изгради приступну тачку или не изгради кабловску канализацију до границе грађевинске парцеле и пратећу инфраструктуру потребну за постављање електронских комуникационих мрежа, припадајућих средстава и електронске комуникационе опреме до просторија крајњег корисника приликом изградње пословних и стамбених објеката или не изгради исту у складу са актом којим се ближе одређују технички и други захтеви прописани од стране министарства надлежног за послове телекомуникација (члан 46. став 1. и 7.);
- 8) не поступи у складу са техничким захтевима за радио-опрему из члана 47. став 1. овог закона;
- 9) нарушава заштитну зону или радио-коридор (члан 48. став 1.);
- 10) не обезбеђује потребну заштиту односно измештање електронске комуникационе мреже, припадајућих средстава или радио-коридора (члан 49. став 1.);
- 11) не поступи у складу са решењем Регулатора којим се утврђује заједничко коришћење (члан 55. став 5.);
- 12) не пријави Регулатору уговор о међуповезивању на националном и међународном нивоу (члан 57. став 5.);

- 13) не поступи у складу са решењем Регулатора којим се утврђује међуповезивање, односно приступ (члан 57. став 8.);
- 14) не поступи у складу са решењем Регулатора којима се утврђују симетричне обавезе приступа (члан 58.);
- 15) не поступи у складу са решењем Регулатора којим се утврђује обавеза међуповезивања електронске комуникационе мреже за посебне намене и јавне комуникационе мреже (члан 58.);
- 16) не пружа услуге универзалног сервиса у складу са прописаним обавезама (члан 60.);
- 17) не поступи у складу са решењем Регулатора о обезбеђивању доступности услуга универзалног сервиса (члан 61. став 2.);
- 18) не поступи у складу са решењем Регулатора о прилагођавању цена понуђених услуга универзалног сервиса (члан 62.);
- 19) не поступи у складу са решењем Регулатора о одређивању оператора са ЗТС (члан 69. став 1.) и прописаним обавезама (члан 71-77. и члан 80-83.);
- 20) не поступи у складу са решењем Регулатора о функционалном раздвајању вертикално интегрисаног оператора (члан 78. став 5.);
- 21) не обавести Регулатора о намери отуђења своје мреже за приступ или њеног значајног дела, или о намери оснивања посебне пословне јединице, (члан 79. став 1.) овог закона;
- 22) користи нумерацију супротно одредбама овог закона, односно супротно издатој дозволи за коришћење нумерације (члан 86. став 2.);
- 23) пренесе право на коришћење додељене нумерације без претходне сагласности Регулатора (члан 90. став 1.);
- 24) не поступи у складу са решењем Регулатора о одузимању додељене нумерације (члан 91. став 1.);
- 25) не поступи у складу са одредбама члана 93. овог закона у вези са преносивошћу броја;
- 26) не поступи у складу са одредбама члана 94. овог закона, у вези са јединственим бројем за приступ службама за хитне интервенције;
- 27) не поступи у складу са одредбама члана 95. овог закона, у вези са бројевима за пријаву нестанка деце и за помоћ деци;
- 28) користи радио-фреквенције супротно одредбама овог закона (члан 102.), односно супротно издатој појединачној дозволи (члан 104. и 105.), привременој дозволи (члан 107.) или утврђеним условима за коришћење радио-фреквенција по режиму општег овлашћења (члан 111.);
- 29) пренесе право на коришћење радио-фреквенција супротно одредби члана 113. став 1. овог закона;
- 30) не поступи у складу са решењем Регулатора о замени додељених радио-фреквенција (члан 116. став 1.), односно одузимању додељених радио-фреквенција (члан 110. став 1.);
- 31) не поступи у складу са решењем Регулатора о обавези преноса (члан 120. став 1.);
- 32) не поступа у складу са одредбама члана 126. овог закона, у вези са обавештавањем о условима уговора и ценама услуга;
- 33) не закључи кориснички уговор у складу са одредбама члана 128. став 1. овог закона;

- 34) не поступа у складу са одредбама члана 128. став 2. овог закона, у вези са корисничким уговором закљученим са потрошачем;
- 35) не поступа у складу са одредбом члана 130. став 3. овог закона, која се односи на рок трајања уговора за услуге везане у пакет;
- 36) пропусти да крајње кориснике обавести о намери једностране измене услова уговора у складу са одредбама члана 131. став 1. овог закона;
- 37) не поступи у складу са одредбама члана 132. овог закона у вези са променом пружаоца услуга приступа интернету;
- 38) не пружа услуге са додатом вредношћу у складу са одредбама члана 133. овог закона;
- 39) не обезбеди квалитет одређених услуга (члан 135. став 1. и 2.);
- 40) не поступи у складу са одредбама члана 135. став 3. у вези са објављивањем, односно достављањем на захтев Регулатора, података за крајње кориснике о квалитету услуга и о мерама које су предузете како би се осигурала једнакост у приступу крајњих корисника са инвалидитетом;
- 41) не поступи у складу са одредбама члана 139. овог закона, у вези са приговором крајњег корисника;
- 42) не поступи у складу са решењем Регулатора о вансудском решењу спора између крајњег корисника и оператора (члан 140. став 2.);
- 43) поступа супротно одредбама овог закона у вези са слањем електронских порука ради непосредног оглашавања (члан 148.);
- 44) не поступи у складу са одредбама овог закона у вези са подацима о личности у јавним телефонским именицима (члан 150.);
- 45) не поступи са подацима о саобраћају у складу са одредбама члана 152. овог закона;
- 46) не поступи са подацима о локацији у складу са одредбама члана 153. овог закона;
- 47) не предузме одговарајуће техничке и организационе мере у циљу обезбеђивања највеће могуће доступности говорне комуникационе услуге у случају изузетно тешког квара мреже или у случајевима више силе, односно обезбеђивања непрекидног приступа службама за хитне интервенције (члан 154.);
- 48) не поступи у складу са одредбама члана 157. овог закона, у вези са обезбеђивањем безбедности, интегритета и континуитета рада јавних комуникационих мрежа и услуга;
- 49) не достави Регулатору податке и информације потребне за вршење послова стручног надзора, односно ако не отклони утврђене неправилности у прописаном року (члан 161.);
- 50) не поступи у складу са решењем инспектора из члана 166. став 1. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник, односно физичко лице новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана правном лицу, односно предузетнику, може се изрећи заштитна мера забране вршења одређене делатности у трајању до три године, а одговорном лицу у правном лицу заштитна мера забране вршења одређених послова у трајању до једне године.

Члан 170.

Новчаном казном од 250.000 до 500.000 казниће се за прекршај правно лице, ако:

- 1) не достави Министарству потребне податке и информације ради обављања послова из надлежности Министарства (члан 6. став 2.);
- 2) не достави Регулатору податке и информације неопходне ради обављања послова из његове надлежности (члан 34. став 1.);
- 3) не поступи у складу са прописаним захтевима за обезбеђивање електромагнетске компатибилности (члан 50.);
- 4) његова електронска комуникациона мрежа, припадајућа средства или електронска комуникациона опрема прекорачује прописани ниво електромагнетског поља (члан 51.);
- 5) не заснива право службености у складу са одредбом члана 53. овог закона;
- 6) не обавести у прописаном року Регулатора о намери отуђења своје мреже за приступ (члан 63. став 1.);
- 7) не поступи у складу са решењем Регулатора о финансирању универзалног сервиса (члан 65. став 4.);
- 8) не поступи у складу са одредбама члана 117. овог закона у вези са дистрибуцијом медијских садржаја;
- 9) не поступи у складу са одредбама члана 118. овог закона у вези са медијским садржајима различитих формата слике и тона;
- 10) не поступи у складу са прописаним захтевима којима се обезбеђује интероперабилност опреме (члан 119.);
- 11) не поступи у складу са решењем Регулатора о утврђивању посебних обавеза у вези са обезбеђивањем приступа (члан 121.);
- 12) не поступи у складу са одредбама члана 122. овог закона у вези са условним приступом;
- 13) не осигура једнаку доступност својих услуга и терминалне опреме крајњим корисницима са инвалидитетом, односно не поступи у складу са одговарајућим решењем Регулатора (члан 136.);
- 14) не поступа у складу са одредбама члана 141. закона, у вези са делимичним и потпуним обустављањем пружања електронске комуникационе услуге;
- 15) не омогући услуге родитељске контроле у складу са одредбама члана 147. овог закона;
- 16) не води јавни телефонски именик или не омогућава приступ подацима у јавном телефонском именику из члана 151. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник, односно физичко лице новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

Члан 171.

Новчаном казном од 100.000 до 250.000 казниће се за прекршај правно лице, ако:

- 1) не објави податке о понуди услуга универзалног сервиса (члан 61. став 4.);
- 2) не достави Регулатору извештај о пружању услуга универзалног сервиса (члан 64. став 1.);
- 3) пропусти да обавести Регулатора о промени података (члан 87. став 4., 112. став 3. и 112. став 3.);
- 4) не изда рачун у складу са одредбама члана 138. став 1. овог закона;
- 5) не омогући увид у детаљну спецификацију у складу са одредбама члана 138. став 3. овог закона;
- 6) не поступи у складу са одредбама члана 142. овог закона, у вези са обезбеђивањем могућности контроле трошкова;
- 7) не поступи у складу са одредбама члана 143. овог закона, у вези са обавештавањем крајњег корисника у циљу спречавања прекомерне потрошње;
- 8) не пружа услуге идентификације позива у складу са одредбама члана 144. овог закона;
- 9) не поступи у складу са одредбама члана 145. овог закона, у вези са злонамерним и узнемиравајућим позивима;
- 10) не обезбеди крајњем кориснику могућност за заустављање аутоматског преусмеравања позива (члан 146.);
- 11) не обезбеди крајњем кориснику могућност за филтрирање незатражених електронских порука (члан 148.);
- 12) не предузме мере у вези са откривањем и спречавањем слања незатражених порука (члан 149.).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 25.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник, односно физичко лице новчаном казном од 25.000 до 50.000 динара.

XVIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Континуитет Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге

Члан 172.

Даном ступања на снагу овог закона Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге наставља са радом као Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге, у складу са одредбама овог закона.

Директор и чланови управног одбора Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге настављају да обављају своје дужности као директор и чланови Савета, до истека мандата на који су изабрани.

Запослени у Регулаторној агенцији за електронске комуникације и поштанске услуге настављају са радом као запослени у Регулаторном телу за електронске комуникације и поштанске услуге, у складу са уговорима о раду важећим на дан ступања на снагу овог закона.

Рокови за доношење подзаконских аката

Члан 173.

Влада ће прописе из члана 54. став 3., члана 100. став 5. и члана 157. став 9. донети у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Министар доноси подзаконске акте на основу овлашћења прописаних овим законом у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона изузев акта из члана 158. став 13. овог закона који ће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Регулатор доноси подзаконске акте на основу овлашћења прописаних овим законом у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона, изузев аката из члана 29. став 4., члана 38. став 3., члана 55. став 2., члана 102. став 21. и члана 140. став 5. овог закона који ће се донети у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења аката из овог члана примењују се подзаконска акта донета на основу Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС” 44/10, 60/13 – УС, 62/14 и 95/18 - др. закон).

Посебне обавезе Регулатора

Члан 174.

Савет доноси Статут Регулатора који је усклађен са овим законом у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Регулатор формира нове, односно ажурира постојеће регистре, евиденције и базе података и прописује обрасце за унос и измену података, у складу са одредбама овог закона, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Регулатор израђује географски преглед из члана 44. овог закона у року од три године од дана његовог ступања на снагу.

Посебне обавезе привредних субјеката

Члан 175.

Привредни субјекти су у обавези да ускладе своје пословање у складу са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Лиценце и појединачне дозволе издате по спроведеном поступку јавног надметања у складу са раније важећим прописима

Члан 176.

Лиценце и појединачне дозволе издате по спроведеном поступку јавног надметања, важе до истека периода на који су издате.

Регулатор, по службеној дужности, евидентира имаоце лиценци и појединачних дозвола из става 1. овог члана у евиденцији привредних субјеката, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Дозвола за коришћење нумерације издата у складу са раније важећим прописима

Члан 177.

Дозволе за коришћење нумерације издате до дана ступања на снагу овог закона, важе до истека рока на који су издате, а додељена нумерација се користи у складу са одредбама овог закона.

Појединачна дозвола издата по захтеву у складу са раније важећим прописима

Члан 178.

Појединачне дозволе издате по захтеву важе до истека периода на који су издате.

Изузетно од става 1. овог члана појединачне дозволе које су саставни део дозвола за пружање медијске услуге радија, важе до истека периода на који су издате дозволе за пружање медијске услуге радија.

Започети поступци

Члан 179.

Поступци који су започети до ступања на снагу овог закона се окончавају у складу са прописима по којима су започети.

Поступак издавања појединачне дозволе на основу спроведеног поступка јавног надметања за коришћење радио-фреквенција из радиофреквенцијских опсега 694-790 MHz, 2500-2690 MHz и 3400-3800 MHz, наставиће се по одредбама овог закона.

Правно дејство Одлуке о испуњености услова за издавање појединачних дозвола по спроведеном поступку јавног надметања за коришћење радио-фреквенција из радиофреквенцијских опсега 694-790 MHz, 2500-2690 MHz и 3400-3800 MHz, донете у складу са чланом 89. став 2. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС” 44/10, 60/13 – УС, 62/14 и 95/18 - др. закон), остаје на снази.

Престанак важења Закона о електронским комуникацијама

Члан 180.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, бр. 44/10, 60/13–УС, 62/14, 95/18–др. закон), изузев одредаба члан 126. став 1, члан 127-130а и члана 137. став 1. тачка 2-4).

Одредбе члана 51. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, бр. 44/10, 60/13–УС, 62/14, 95/18–др. закон) остају на снази до доношења подзаконског акта из члана 55. став 2. овог закона.

Одредбе члана 131. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, бр. 44/10, 60/13–УС, 62/14, 95/18–др. закон) остају на снази до доношења подзаконских аката из члана 161. став 3. и 162. став 1. овог закона.

Ступање на снагу закона

Члан 181.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.